

De Stichting Oecumenische Hulp

in de kranten van 1990

Voor zover te vinden op de website van Delpher.nl

Hoogtepunten:
Acties voor Roemenië, Afrika (vooral Ethiopië) en de Sovjet Unie

SOH in de kranten van 1990

Teksten en afbeeldingen verkregen via Delpher, daarbij moet worden opgemerkt dat de gescande tekst niet 100% betrouwbaar is.

zwaartepunten Ethiopië, Roemenië, Sovjet-Unie,

Advertentie giro 555 Ethiopië

De Volkskrant, 03-01-1990
Trouw, 05-01-1990
Het Parool, 06-01-1990
De Volkskrant, 08-01-1990
De Volkskrant, 15-01-1990
Nieuwsblad van het Noorden, 15-01-1990
De Volkskrant, 16-01-1990
NRC Handelsblad, 17-01-1990
Trouw, 17-01-1990
Leeuwarder courant, 17-01-1990
Algemeen Dagblad, 18-01-1990
Trouw, 19-01-1990
Algemeen Dagblad, 20-01-1990
De Volkskrant, 20-01-1990
De Volkskrant, 20-01-1990
Trouw, 26-01-1990
De Volkskrant, 27-01-1990
De Volkskrant, 30-01-1990
De Volkskrant, 31-01-1990
Trouw, 07-02-1990
Trouw, 08-02-1990
De Volkskrant, 10-02-1990
Trouw, 12-02-1990
Limburgsch dagblad, 15-03-1990

Trouw, 04-01-1990

Noodhulp is goed maar kan beter
door Henk Zomer

De Werkgroep medische ontwikkelingssamenwerking (Wemos) heeft een boekje uitgegeven onder de prikkelende titel 'Noodhulp, noodzakelijk, noodlottig. Eén van de auteurs, Gonny ten Hooft, schreef erover in Trouw van 12 december onder de uitdagende kop:

'Noodhulp is goed, maar lost niets op. Aangezien noodhulp één van de hoofdtaken is van de **Stichting oecumenische hulp** (SOH) en Wemos tot een publieke discussie over noodhulp oproept, acht ik me uitgedaagd tot een reactie. De kritiek op noodhulp is tot een viertal punten terug te brengen: - Noodhulp is dweilen met de kraan open, er is onvoldoende aandacht voor structurele hulp, het gaat slechts om snelle, kortdurende hulp. - Steeds worden

dezelfde fouten gemaakt; te late hulp, verkeerde hulp en zelfs frustratie van ontwikkelingsprocessen. - Via de media wordt, ten behoeve van de fondswerving, een beeld gegeven van zielige afhankelijke slachtoffers die zelf niets kunnen. - De vele noodhulporganisaties laten zich vooral door eigen belangen leiden en werken niet samen.

Fouten

Zonder te zeggen dat het bij het werk van SOH foutloos gaat, kan toch gesteld worden dat, juist door de directe relatie met lokale organisaties in het noodgebied, de kans op fouten aanmerkelijk wordt verminderd. Organisaties als SOH en Mensen in Nood geven alleen uitdrukkelijk gevraagde hulp. Bij de presentatie van de noodsituaties in de media is er enerzijds sprake van verantwoordelijkheid bij de noodhulp-organisaties, anderzijds van de journalistieke verantwoordelijkheid van de media. Het is algemeen bekend dat niet elke krant dezelfde ethische normen hanteert, hetzelfde geldt voor noodhulporganisaties. Voor wat SOH betreft is een hoofdpunt in het beleid dat we ervan uitgaan dat de mensen in de eerste plaats zichzelf helpen, de lokale gemeenschap in een noodgebied is de eerste groep die in actie moet komen. Onze hulp is slechts een aanvulling op wat de mensen zelf doen. We hopen dat ook in de beeldvorming tot uiting te laten komen.

Discussie

Deze kritiek is niet nieuw en de discussie erover al evenmin. Wemos suggereert dat de noodhulporganisaties een discussie uit de weg gaan. Het tegendeel is het geval, het is Wemos kennelijk ontgaan dat het voor organisaties als SOH vooral van belang is de discussie te voeren met organisaties in de (potentiële) noodgebieden. Het zijn namelijk die lokale organisaties, voor SOH vooral aan kerken gerelateerde organisaties, die met ontwikkelingswerk bezig zijn en die, in geval van een ramp, daar de noodhulp verlenen. Dat soort noodhulp staat in

nauwe relatie tot het structurele werk van die organisaties. Noodhulp is dan ook meer dan de 'EHBO' direct na de ramp. Het omvat voorbereidend werk, preventieve maatregelen en nazorg, zowel in de vorm van rehabilitatiewerk als psychische/pastorale nazorg.

'Eigenbelang'

Voor wat het eigenbelang als leidraad van handelen betreft is een tegenvraag op zijn plaats. Wordt deze vraag ook gesteld bij de hulpverlening in Nederland? Gaan we ervan uit dat de eerder genoemde EHBO bij verkeersongelukken zich bij elk ongeluk in de handen wrijft van tevredenheid over de nieuwe klus? Bij de kerkelijke hulporganen zijn de beloningen van het personeel in vergelijking met banen elders al een contra-indicatie.

Een andere vorm van 'eigen belang' betreft eventuele politieke keuzen die achter de hulpverlening liggen. Voorzover dat het geval is, menige organisatie zal het ten stelligste ontkennen, is het misschien wel goed dat er meer organisaties zijn. Soms is het ook onmogelijk voor een hulporganisatie 'neutraal' te blijven, bijvoorbeeld door aan twee kanten van een frontlijn hulp te bieden. Dan kan door een werkverdeling tussen organisaties toch aan beide zijden hulp geboden worden en is het dus goed als er meer organisaties zijn. Het boek van Wemos heeft de verdienste dat het voor een nieuw publiek een aantal zaken duidelijk maakt. De belangrijkste daarvan zijn: - De relatie tussen noodhulp en structurele hulp. Ik zou daaraan de macro-economische problemen toe willen voegen. - Natuurrampen bestaan eigenlijk niet. Het is menselijk handelen of het nalaten van adequate maatregelen dat natuurlijke gebeurtenissen tot rampen maakt. - Noodhulp is een vak apart, het publiek dat die hulp met bijdragen mogelijk maakt moet bewust voor een betrouwbare professionele organisatie kiezen. Noodhulp blijft, helaas, noodzakelijk, er zijn gelukkig goede organisaties, die de risico's van noodhulp kennen en weten te

voorkomen dat noodhulp de geholpenen noodlottig wordt.

Leeuwarder courant, 04-01-1990

Hulp toch naar Roemenië

DEN HAAG (GPD) - Ondanks alle berichten over overvolle pakhuizen en bedorven voedsel in Roemenië, is het Nederlandse Rode Kruis niet van plan te stoppen met het zenden van voedselpakketten naar dat land. Komende zaterdag zullen vijftig vrachtwagens met 175.000 voedselpakketten volgens plan richting Roemenië vertrekken.

„Als het Internationale Rode Kruis ons aanraadt dat transport niet door te laten gaan, maken ze een denkfout", zegt woordvoerder Ben Burgers, „Die voedselpakketten-actie is ontstaan als warm gebaar van het Nederlandse volk aan het Roemeense volk. Wij hebben de garantie gegeven dat de spullen bij de mensen daar terecht zullen komen, en daar zorgen we dus ook voor".

De pakketten zullen per vrachtwagen naar het platteland rond Sibiu en Brasov worden vervoerd. Vier Rode Kruis-medewerkers bereiden daar momenteel de verspreiding onder de 'meestbehoefsten' als kinderen en bejaarden voor, zodat de pakketten niet in een pakhuis terecht zullen komen. Een warm gebaar zal voor de meeste Nederlanders overigens niet de eerste reden zijn geweest om een doos met rijst, suiker, kaarsen, vlees in blik en margarine te vullen. Burgers erkent dat de eerste berichten uit Roemenië, waarbij sprake was van acute hongersnood, overdreven waren. „Er gaan geen mensen dood van de honger. Maar voor veel mensen zullen de Nederlandse pakketten toch een welkom gebaar van medeleven betekenen. Bovendien, benadrukt Burgers, al is er geen sprake van acute hongersnood zoals in Ethiopië, er is wel sprake van structurele ondervoeding, waarbij mensen te weinig vitaminen en

De auteur is directeur van de **Stichting oecumenische hulp**

eiwitten naar binnen krijgen.

De aanbevolen samenstelling van de voedselpakketten sluit helaas niet helemaal aan op dat tekort aan vitaminen en eiwitten. Het Rode Kruis heeft vorige week al ijlings zout van de lijst met aanbevolen producten afgevoerd, maar rijst is ook niet een van de eerste producten waar de Roemenen om zitten te springen. Dat de inzamelingsactie van het Rode Kruis wat erg op stel en sprong tot stand is gekomen, kan ook Burgers niet ontkennen. Hij geeft toe dat de samenstelling van de pakketten tot stand kwam in een tijd dat men nog uitging van een echte hongersnood. Bovendien is er bij de keuze van de producten rekening mee gehouden dat ze zonder Roemeense gebruiksaanwijzing gebruikt moesten kunnen worden. Het moesten dus simpele levensmiddelen zijn die iedereen kent. Mensen in Nood heeft vorige week een vrachtwagen margarine naar Roemenië gestuurd. „Onze ervaringen in Polen hebben ons geleerd dat dat heel nuttig is. Er is altijd een tekort aan vetten om eten te bereiden en margarine heeft bovendien een hoge voedingswaarde. Maar we hebben onze eerste noodhulp bewust klein gehouden. In dit soort situaties gaat de eerste distributie altijd mis. Onze houding is dat we eerst even afwachten en de situatie goed onderzoeken, voordat we hulp sturen. In praktijk blijkt dat beter te werken.

De f 20 miljoen die afgelopen zaterdag werd ingezameld bij de actie van RTL Veronique, is voor het grootste deel bestemd voor hulp bij de wederopbouw. De verschillende hulporganisaties, ook het Rode Kruis, zijn van plan daar langdurige projecten mee te financieren: bloedbanken, kindziekenhuizen, operatiekamers, bijscholing van artsen wier medische kennis jaren achterloopt.

Spontaan

De chaotische situatie die nu in Roemenië

is ontstaan, wijt woordvoerder Henk Verburg van de **Stichting Oecumenische Hulp** voor een deel aan het enorme particuliere initiatief waar het Rode Kruis niets over te zeggen heeft. „Er zijn heel veel mensen die spontaan dingen zijn gaan inzamelen en die vaak ook nog eens op eigen houtje naar Roemenië willen brengen. Die spullen komen niet veel verder dan de grens en er zitten goederen tussen waar niemand behoefte aan heeft. Het is niet zo onbegrijpelijk dat de Roemeense overheid dat soort dingen inzamelt en opslaat.” Volgens de hulporganisatie Artsen Zonder Grenzen Kan voedselhulp wel degelijk heel zinnig zijn, als die maar naar andere

gebieden dan de grenssteden en Bukarest wordt gestuurd. Artsen Zonder Grenzen is vanaf de eerste dag actief in het gebied rond Sibiu en Brasov. En daar is volgens directeur Jacques de Milliano niet alleen sprake van zeer eenzijdige voeding, maar ook van daadwerkelijke en zichtbare ondervoeding bij kinderen. De problemen met de noodhulp zijn volgens De Milliano ontstaan omdat veel hulporganisaties de distributie en logistiek in het land zelf hebben verwaarloosd. „Er werd gezegd dat Roemenen daarvoor moesten zorgen, maar die kunnen dat gewoon niet aan. Dat kun je hen niet verwijten, want ze hebben jaren in een isolement geleefd en hebben daar geen enkele ervaring mee.”

Nieuwsblad van het Noorden, 04-01-1990

Toch voedselpakketten naar Roemenië

Van onze correspondent Runa Hellinga

DEN HAAG — Ondanks alle berichten over overvolle pakhuizen en bedorven voedsel in Roemenië, is het Nederlandse Rode Kruis niet van plan te stoppen met het zenden van voedselpakketten naar dat

land. Komende zaterdag zullen vijftig vrachtwagen met 175.000 voedselpakketten volgens plan richting Roemenië vertrekken. "Als het Internationale Rode Kruis ons aanraadt dat transport niet door te laten gaan, maken ze een denkfout", zegt woordvoerder Ben Burgers, "Die voedselpakketten-actie is ontstaan als warm gebaar van het Nederlandse volk aan het Roemeense volk. Wij hebben de garantie gegeven dat de spullen bij de mensen daar terecht zullen komen, en daar zorgen we dus ook voor". De pakketten zullen per vrachtwagen naar het platteland rond Sibiu en Brasov worden vervoerd. Vier Rode Kruis-medewerkers bereiden daar momenteel de verspreiding onder de meestbehoefsten als kinderen en bejaarden voor, zodat de pakketten niet in een pakhuis terecht zullen komen. Een warm gebaar zal voor de meeste Nederlanders overigens niet de eerste reden zijn geweest om een doos met rijst, suiker, kaarsen, vlees in blik en margarine te vullen. Burgers erkent dat de eerste berichten uit Roemenië, waarbij sprake was van nijpende hongersnood, overdreven waren. "Er gaan geen mensen dood van de honger. Maar voor veel mensen zullen de Nederlandse pakketten toch een welkom gebaar van medeleven betekenen". Bovendien, benadrukt Burgers, al is er geen sprake van hongersnood zoals in Ethiopië, er is wel sprake van structurele ondervoeding, waarbij mensen te weinig vitaminen en eiwitten naar binnen krijgen. De aanbevolen samenstelling van de voedselpakketten sluit helaas niet helemaal aan op dat tekort aan vitaminen en eiwitten. Het Rode Kruis heeft vorige week al ijlings zout van de lijst met aanbevolen producten afgevoerd, maar rijst is ook niet een van de eerste producten waar de Roemenen om zitten te springen. Dat de inzamelingsactie van het Rode Kruis wat erg op stel en sprong tot stand is gekomen, kan ook Burgers niet ontkennen. Hij geeft toe dat de samenstelling van de pakketten tot stand

kwam in een tijd dat men nog uitging van een echte hongersnood. Bovendien is er bij de keuze van de producten rekening mee gehouden dat ze zonder Roemeense gebruiksaanwijzing gebruikt moesten kunnen worden. Het moesten dus simpele levensmiddelen zijn die iedereen kent. Burgers ontkent dat de inzamelingsactie het Rode Kruis in feite boven het hoofd is gegroeid. Die indruk leeft wel bij andere hulporganisaties. "Het Rode Kruis werd overvallen door alle spontane inzamelingen", meent Willem Hooglugt van de stichting Mensen in Nood. "Wij hebben belangstellenden die ons belden altijd gezegd: geef ons geld. Als je de aankoop van goederen in eigen hand houdt, kun je zorgen voor een betere coördinatie en voor een goedkopere inkoop. Verder kun je dan eerst in rust bekijken wat voor spullen de mensen echt nodig hebben".

Bezinning

Mensen in Nood heeft vorige week wel een vrachtwagen margarine naar Roemenië gestuurd. "Onze ervaringen in Polen hebben ons geleerd dat dat heel nuttig is. Er is altijd een tekort aan vetten om eten te bereiden en margarine heeft bovendien een hoge voedingswaarde. Maar we hebben onze eerste noodhulp bewust klein gehouden. In dit soort situaties gaat de eerste distributie altijd mis. Onze houding is dat we eerst even afwachten en de situatie goed onderzoeken, voordat we hulp sturen. In praktijk blijkt dat beter te werken". Hooglugt is het eens met de oproep van het Internationale Rode Kruis, dat op enige bezinning van de hulpprogramma's heeft aangedrongen, omdat de meest acute nood nu voorbij is. Net als Mensen in Nood hecht de **Stichting Oecumenische Hulp** vooral aan de hulp op lange termijn. "Ons beleid is dat we nooit zomaar vanuit Nederland spullen sturen zonder dat iemand ter plaatse ons heeft gemeld wat er nodig is. Een van onze medewerkers is op dit moment bezig een rapportage te maken over de hulp die bij de

wederopbouw nodig is", aldus woordvoerder Henk Verburg. De twintig miljoen gulden die afgelopen zaterdag werd ingezameld bij de actie van Veronique, is voor het grootste deel bestemd voor hulp bij de wederopbouw. De verschillende hulporganisaties, ook het Rode Kruis, zijn van plan daar langdurige projecten mee te financieren: bloedbanken, kinderziekenhuizen, operatiekamers, bijscholing van artsen wier medische kennis jaren achterloopt. De chaotische situatie die nu in Roemenië is ontstaan, wijt Verburg voor een deel aan het enorme particuliere initiatief waar het Rode Kruis niets over te zeggen heeft. "Er zijn heel veel mensen die spontaan dingen zijn gaan inzamelen en die vaak ook nog eens op eigen houtje naar Roemenië willen brengen. Die spullen komen niet veel verder dan de grens en er zitten goederen tussen waar niemand behoefte aan heeft. Het is niet zo onbegrijpelijk dat de Roemeense overheid dat soort dingen inzamelt en opslaat. Noodhulp vereist een professionele instelling, anders gaan dingen onherroepelijk mis. Daarom kunnen mensen liever geld dan pakketten sturen".

Het vrije volk, 09-01-1990

Problemen bij actie Ethiopië

Nederlandse camerateams krijgen geen toegang tot rampgebied Door Bert Mol

HILVERSUM — De inzamelingsactie voor Ethiopië, die in de derde week van januari wordt gehouden, dreigt een forse tegenslag te moeten incasseren. Cameraploegen van Veronica en AVRO krijgen geen toegang tot het Afrikaanse land, waar een burgeroorlog woedt en waar een nieuwe hongersnood dreigt. De uitzendingen van Nieuwslijn, Televisier en KRO's Brandpunt, die in de genoemde week geheel in het teken zouden staan

Voedselhulp zinvol

Volgens de hulporganisatie Artsen zonder Grenzen kan voedselhulp wel degelijk heel zinnig zijn, als die maar naar andere gebieden dan de grenssteden en Bukarest wordt gestuurd. Artsen zonder Grenzen is vanaf de eerste dag actief in het gebied rond Sibiu en Brasov. En daar is volgens directeur Jacques de Milliano niet alleen sprake van zeer eenzijdige voeding, maar ook van daadwerkelijke en zichtbare ondervoeding bij kinderen.

De problemen met de noodhulp zijn volgens De Milliano ontstaan omdat veel hulporganisaties de distributie en logistiek in het land zelf hebben verwaarloosd. "Er werd gezegd dat Roemenen daarvoor moesten zorgen, maar die kunnen dat gewoon niet aan. Dat kun je hen niet verwijten, want ze hebben jaren in een isolement geleefd en hebben daar geen enkele ervaring mee. Voor een hulporganisatie is die distributie juist de grote uitdaging. We zijn toch geen vervoerders van bulkgoederen die onze spullen in het land van bestemming gewoon maar in een pakhuis afleveren? Wil je met je hulp de doelgroep bereiken, dan moet je ervoor zorgen dat je de hele route van de hulpgoederen in handen hebt".

van Ethiopië, staan daarmee op de helling. De uitzendingen moeten een belangrijke bijdrage leveren in de bewustwording van de Nederlandse kijker over de (wan-)toestanden in Ethiopië. De hongersnood zal de komende maanden vooral twee gebieden, Eritrea en Tigray, treffen. Het was voor de gezamenlijke hulporganisaties reden om in december bij de omroepen aan te kloppen voor een nieuwe tv-actie. Na enige aarzeling — op dit moment loopt de tv-actie Telebingo voor zwerfkinderen — zegden de omroepen toe. Naast de spots, die de hele week op de drie televisienetten te zien zijn, en de uitzending van Telebingo, die geheel gewijd is aan Ethiopië, wilden de

omroepen opnamen maken in het getroffen gebied. Al vanaf de derde week van december, direct na de overeenkomst met de hulporganisaties, proberen twee cameraploegen naar Ethiopië te gaan. Joop Daalmeijer: „Maar het lukt niet. We komen niet binnen. We wilden vanuit Sudan naar Eritrea en Tigray gaan, maar dat is uitgesloten. We krijgen gewoon geen visum voor Sudan. Anderen, die wel een visum hebben gekregen, komen niet verder dan Khartum, de hoofdstad van Sudan. Deense journalisten zitten al zestien dagen vast. Het is onbegonnen werk." „Een andere mogelijkheid is het via Addis Abeba en Kasalla, in Sudan bij de Etiopische grens, te proberen. Op 25 december is ons door de Etiopische ambassadeur toegezegd dat we binnen een week visa en film- en travelpermits zouden krijgen, maar we zitten er nog op te wachten." Daalmeijer zegt voor Nieuwslijn en de andere twee actualiteitenrubrieken aangewezen te zijn op zelf vervaardigd materiaal. „Er zijn beelden door de BBC gemaakt, maar die dateren alweer van eind oktober, begin november. Daarnaast is er wat politiek beeldmateriaal wat we kunnen aankopen." Inmiddels hebben Veronica en Nieuwslijn hun uiterste termijnen genoemd. Als het

Nederlands dagblad, 12-01-199

Weinig tv-ondersteuning voor hulpactie Ethiopië

UTRECHT (INS) -

De geldwervingscampagne van de zgn. samenwerkende hulporganisaties (o.a. Novib, Rode Kruis, Unicef, Mensen in Nood, SOH en Tear Fund) ten behoeve van Ethiopië zal het moeten stellen met slechts een beperkt aantal journalistieke bijdragen op radio en tv. De meeste omroepen hadden en hebben hun typloegen in Roemenie zitten en zijn niet in staat die op tijd naar Afrika over te

Veronica vandaag niet lukt Ethiopië binnen te komen, dan worden de pogingen gestaakt. Voor de AVRO ligt de dead-line morgen. Daalmeijer verwacht kritiek van de zijde van de noodhulphulporganisaties. „Maar je moest eens weten hoe hard hier aan getrokken is. Er zijn complete vakanties voor geannuleerd. Maar we staan werkelijk met de rug tegen de muur." De kritiek is er inderdaad. Henk Verburg van de Stichting Oecumenische Hulp en woordvoerder namens de samenwerkende noodhulporganisaties, zegt dat de omroepen in december meer hun best hadden kunnen doen om snel met cameraploegen in de betreffende gebieden terecht te komen. „Maar we beseffen dat het zeker niet gemakkelijk is."

Streefbedrag

Verburg: „Hoewel we niet een echt streefbedrag gesteld hebben, hopen we toch vele miljoenen guldens binnen te halen. Het inzamelen is gemakkelijker als de actie wordt ondersteund met actuele beelden. Maar de omroepen zouden ook aandacht kunnen schenken aan de achtergronden van deze hongersnood. Het is al voor de derde keer dat we voor dit gebied om hulp vragen. Maar in welke vorm zij dat willen doen, is een zaak die alleen de omroepen zelf aangaat."

brengen.

Dit zegt Henk Verburg, woordvoerder van een van de deelnemende organisaties, de Stichting Oecumenische Hulp aan Kerken en Vluchtelingen (SOH). „We zijn wel enigszins teleurgesteld, maar we krijgen zeker niet de indruk dat het gaat om een stuk onwil bij de omroepen", aldus Verburg. 'Hilversum' zal in de week van 14 tot en met 20 januari wel spotjes ten behoeve van de actie uitzenden. De campagnemedewerkers hebben er al vanaf het begin rekening mee gehouden, dat de tv-ondersteuning gering zou zijn. Verburg: „We proberen doorlopend nieuws te krijgen over de situatie in Ethiopië. Als de Nederlandse tv geen beelden uit de

noodlijdende provincies in Ethiopië kan leveren, zullen we proberen in het buitenland aan reportages te komen."

Gironummer 555 blijft open voor giften. Er is inmiddels ruim twee miljoen gulden binnengekomen. Het ministerie van ontwikkelingssamenwerking had al eerder 20 miljoen gulden toegezegd.

Thomas van Veldhoven, woordvoerder van Novib, zegt dat de campagne vooral zal bestaan uit tv-spots op Nederland 1,2 en 3 en Veronique. Daarnaast zullen er op

tv praatshows worden uitgezonden en wordt de campagne begeleid door advertenties in de dagbladen.

Van Veldhoven meldt dat het in principe de bedoeling was, dat er drie tv-ploegen naar Afrika zouden afreizen. Een daarvan zou via Karthoum in Sudan Ethiopië willen binnenkomen. Toen dat niet doorging, probeerden de andere twee ploegen het langs Addis Abeba. Ook zij vingen bot en kregen geen toestemming om in Ethiopië te filmen.

De Telegraaf, 13-01-1990

Voor 200.000 Ethiopiërs komt hulp al te laat

Van onze speciale verslaggever Jos van Noord

ADDIS ABEBA, zaterdag

Welke acties er de komende tijd ook voor Ethiopië worden ondernomen, voor zeker 200.000 hongerenden in het noorden van dit door oorlog en droogte geteisterde land komt westerse hulp te laat. Zij zullen de hongerdood sterven, dat staat nu al vast. Dat zegt Unicef, het kinderfonds van de Verenigde Naties.

Emmanuel Astillero, hoofd van de noodhulpafdeling van Unicef in de Ethiopische hoofdstad Addis Abeba: „Het ziet er naar uit dat een half miljoen mensen zullen verhongeren, maar als het westen snel over de brug komt met voedselhulp, moet het mogelijk zijn om de ramp tot minder dan een half miljoen doden te beperken."

„Voor 200.000 mensen, die na hun mislukte oogst in Eritrea op de vlucht zijn voor de oorlog, komt elke hulp te laat," aldus Astillero, die gisteren in Addis Abeba terugkeerde van een bezoek aan de noordelijke hongerprovincies Tigre en Eritrea, beide ook in oorlog om onafhankelijkheid.

Voorkomen

Het motto „Help ons op tijd te zijn", waarmee de gezamenlijke hulpverleners komende week opnieuw bij het Nederlandse publiek aankloppen voor Ethiopië, is daarmee deels achterhaald. De samenwerkende hulporganisaties (Artsen Zonder Grenzen, Memisa, Mensen in Nood, Novib, Rode Kruis, **Oecumenische Hulp**, Tear Fund, Terre des Hommes en Unicef) willen nu met een nieuwe inzamelingsactie op giro 555 proberen een nog grotere hongerramp te voorkomen.

Vredes-corridor

„De catastrofe die nu vlak voor de deur staat, is nog groter dan die van 1984-85 toen ruim een miljoen mensen stierven. We moeten nu heel snel handelen," zegt Unicef. „Er moet een vredescorridor naar het noorden komen, waardoor voedselhulp van westerse regeringen en van de VN de hongerende mensen in de oorlogsgebieden kan bereiken."

„Het marxistische bewind in Addis Abeba heeft tot nog toe uitsluitend aan één kerkelijke _ hulpverleningsorganisatie met contacten in het noorden toestemming gegeven om met vrachtwagens vol graan naar rebellengebied te gaan. De VN onderhandelt nu ook met de Ethiopische overheid, maar er zit nog weinig schot in het overleg. De honger is nog steeds een belangrijk strategisch wapen in de Ethiopische burgeroorlog," aldus Astillero.

Zie verder pagina 17

*Vorige Ethiopië-actie sleepte duizenden kinderen uit het voorportaal van de dood
IN GULELIE ZIJN ZE GERED!*

Van onze speciale verslaggever
JOS VAN NOORD
Foto's WIM HOFLAND

ADDIS ABEBA, zaterdag , Soms zie je in een oogopslag méér dan je in een &ccl boek kunt lezen. Ria Lubbers, de vrouw van de gemier, met ons mee naar Ethiopië, oog in oog met jte overlevenden van de vorige hongerrampen: „Na'jurlijk hebben we allemaal wel eens de neiging om Redeloos te worden, maar kijk nu eens goed naar Warro, naar Abdu, naar Mesele, naar Shewayi en j^ar al die andere prachtkinderen hier in het Dan is er toch geen twijfel **«: onze hulp helpt!" „Als je praat met deze kinderen, die door een hel zijn l Kv,an' geen ouders meer

ebben en door de hongersnood alles en iedereen hebben verloren behalve elkaar, lö^h mer^ Je Selt genoeg dat ze de hoop niet hebben opgegeven ze zijn juist vol plannen. Ze gaan allemaal naar school en sommigen zijn de ; n^e in hun *^as. Zij geven ; h<_KK^P' ondanks alles wat ze hebben meegemaakt. Mogen Hui?16* *^an wel °Pgeven? n wij dan het recht om , haken?" ! w ♦ ° Rubbers, toch ook wel . at vertederd door de simpe, ontmoeting met zoveel lief X 1 (>,Wat een stralende kinderren allemaal") vindt dat fteö derde Ethiopië-actie bine» vijf jaar moet kunnen. la"Pat roePen ze in Neder- J^d de laatste tijd nogal snel: 1 ""et kunnen! Het is mode: 't J,,?et kunnen. Er kan niks labeuren of 't moet kunnen. 1 erfnt We z^h zo tolerant,

bej^P je. Nou, dan moet zon lĭ_tvs noodzakelijke actie voor Ethiopië, waar nu opnieuw IU» r miljoen mensen dreigen te verhongeren, toch zéker linnen. Ik hoop echt dat er] iq er veel mensen bereid zullen zijn om er over na te denken en van harte geven, lukt31 Wi;" toevallig in de gelukkige omstandigheden verkeren dat het moet kunnen." Ria Lubber: „Deze kinderen zijn weer vol met plannen" Volgende week Ethiopië-actie. Alweer Ethiopië? Zie je nu wel dat 't allemaal geen zin heeft, al die inzamelingen tegen de honger! „Het heeft wel degelijk zin. Miljoenen volwassenen en vooral kinderen zijn de afgelopen jaren gered, dus als er opnieuw een beroep op ons wordt gedaan, mogen we niet laten afweten," zegt Ria Lubbers

Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.-Hoogeweegen, de vrouw van onze minister-president, even buiten Addis Abeba, zittend in het gras, hand in hand met Warro, een Ethiopische hongerwees van dertien. Begin 1985 woog Warro nog maar twaalf kilo, een uitgemergeld hongerscharminkel. Nu, vijf jaar later, is zij een gezonde tiener vol toekomstplannen. Samen met nog zeshonderd andere weeskinderen van de honger woont Warro in het kindertehuis in Gulelie. Gered door u. Met Ria in Ethiopië: „Je hebt van die Hollandse mensen die mopperen dat ze misselijk worden van dat eeuwige gezanik over honger in Ethiopië. Dan antwoord ik altijd: Als je er hier al misselijk van wordt, kun je nagaan, hoe ze zich in Ethiopië voelen!"

„Ineens klikte het tussen ons," zegt Ria over Warro (links), een dertienjarige hongerwees in Gulelie. In 1985, toen Warro haar hele familie in de hongersnood verloor, woog zij nog maar twaalf kilo. „Als je praat met deze kinderen, die elk door een hel zijn gegaan, dan merk je dat zij de hoop niet hebben opgegeven," zegt Ria, vertederd tussen de Gulelie-weeskinderen deren vol toekomstplannen. „Hebben wij dan het recht om af te haken?"

■ Ria Lubbers in Gulelie aan de spaghetti met de Ethiopische weeskinderen van de vorige hongersnood: „Ik heb nu zelf gezien dat helpen helpt." Rechts aan tafel zit Warro te glunderen. Gróte hilariteit als Sentayheu (11) Ria voert.

Serieus

«ern hebben Ria Lubbers tder leren kennen als een flapuit, een stuk gekheid in het Catshuis: £k zeg Wel eens tegen Ruud: t is allemaal al zo zwaar,jaf 8- we moeten oppassen k . We niet aan zwaarwichtig dw meg in het vliegtuig den 7Ze me een boehin han" de a heeft een passage van Ver p Amerikaanse romanschrijver- 0" Fitzgerald aangeintlV Er staat: „Eerste klas e,. e"!9entie is het vermogen nri'rcliikertiid twee te9en' de» e eeën °P na te hounIJ en toch te blijven junctio\n t' Men moet in staat ziJn honi zien dat een situatie 00s " en tegelijkertijd tg d eraden zĭĭn daar iets aan ker"? **•

..Dat bedoel jij ze- Dn ' ris Been alternatief, «en wat je kan doen. Helpen *« Je kan. Je best doen." D foiets, Ja- Maar wat is hoto °os- wie is zonder hoop? et alleen hoop doet leven, aat er op de affiches van de 'euwe Ethiopië-actie, die aandagavond met veel bins° op de tv losbarst. »Het leukste vond ik de met Warro toen , e buiten het weeshuis even Qeiemaal alleen waren, samen in de tuin," zegt Ria naderhand. „Samen zitten in het gras. Ik zag ineens dat 't klikte, al konden we geen woord tegen elkaar zeggen, want ik spreek geen Amhaars. Ik voelde me ineens heel blij, omdat zij zo leuk reageerde. Die glimlach, zo echt. Gewoon even lachen om niks. Zo zijn al die weeskinderen werkelijk om te zoenen. Wat heb ik dan toch een enorme bewondering voor de hulporganisaties, die deze kinderen hebben gered. Unicef, het Rode Kruis, de kerken. De kinderen zelf weten dat trouwens ook heel goed, viel mij op. Ze weten nog precies de naam van de buitenlandse dokter of de blanke verpleegster, die hen uit het diepste dal trok. Als je dat allemaal zo hoort en ziet, dan raak je gewoon beschaamd door al

onze materiële rijkdom. Zij hebben niks, maar zijn vol plezier, vol vertrouwen in de toekomst. En wat me ook opvalt: geen onderlinge afgunst."

Ria: „Warro zei me later via een tolk dat ze vol vertrouwen is in de toekomst. Ze is echt van plan om wat fijns van haar leven te maken. Ze wil nu eerst de middelbare school afmaken. Ik vroeg haar of ze, ondanks alles wat ze had meegemaakt, later zelf ook kinderen wilde en toen zei ze toch heel duidelijk: ja!"

"De omstandigheden waarin deze kinderen in Gulelie wonen, zijn me toch tegengevallen. Anderzijds was ik bang dat het weeshuis een soort modelwoning zou zijn, die niets zegt over het land en de omstandigheden van de gewone mensen. Ik had, eerlijk gezegd, gedacht dat ze het beter zouden hebben, betere kit en, betere behuizing. Het is allemaal heel dunnetjes, ze lopen nog steeds in lompen. Er zijn wel veel leuke dingen te doen, de jongens voetballen en de meisjes hebben een zanggroepje. Maar veel kinderen hebben bijvoorbeeld geen schoenen meer. De kleren die ze ooit uit Nederland kregen, zijn versleten. Of ze zijn er uitgegroeid. Zo gaan de meesten op hun blote voeten naar school. Maar ze stralen een tevreden soort blijheid uit, ook een soort rust. Dan denk ik: zo is het kennelijk goed. Je kunt daar niet aankomen met onze Westerse maatstaven."

Warro Hassen is een van de vele duizenden Ethiopische wonderkinderen, die echt uit het voorportaal van de dood zijn weggesleept. Haar verhaal is hartverscheurend, maar ze vertelt het alsof het over een ander gaat.

„We woonden als boerengezin in Mille, in de provincie Wollo. Mijn moeder Hassena heb ik nooit echt gekend, zij overleed van de honger toen ik nog maar heel klein was.

Maar m'n vader herinner ik me nog heel goed. Hoe hij met me speelde en me soms mernam naar het land waar zijn twee koeien graasden. Toen de grote droogte kwam, hadden we op 't laatst helemaal geen eten meer. Zelf werd ik

ziek van de honger. Zo bracht mijn vader mij naar het hongerkamp van het Rode Kruis in Bati. Ik werd er in een ziekenhuistent gelegd. Mijn vader was ook heel ziek, maar hij ging terug naar Mille. Hij zei dat hij me later weer zou komen ophalen. Maar hij is nooit meer teruggekomen. Zo bleef ik helemaal alleen achter. Later bracht iemand alle kinderen bij elkaar en begin 1985 werden we naar Gulelie gebracht. Van de mensen hoorde ik dat mijn vader was gestorven, maar ik weet niet of ik dat moet geloven. Ik denk dat ik hem ga zoeken als ik klaar ben met mijn school." Ria Lubbers (49), zelf moeder van drie kinderen: „Als je daar nu eens even rustig over nadenkt... ik bedoel: dat is wat, voor z'n kind. Wat me trouwens erg opviel is dat Warro alles wilde weten van ons gezinsleven. Ik vertelde honderduit over onze Heleen en over de jongens, Paul en Bart, die mij zo lekker kunnen plagen door over mijn hoofd heen aan elkaar te vragen: 'Heb jij mammie ergens gezien?' Dat vond ze schitterend, die gewone, leuke dingen van een huisgezin." „Ik vind het fantastisch ei ook heel bemoedigend, zoals deze kinderen met elkaar omgaan als broers en zusjes, als een grote familie. Dat zei Warro me precies zo: ze voelde zich niet zo alleen, want ze had een vriendinnetje en zeshonderd broertjes en zusjes. Ik heb haar ook durven vragen of ze blij was dat ze de hongerramp had overleefd. Ze zei toen alleen dat ze haar vader erg miste."

Indrukwekkend

„Als je in Ethiopië bent en je ziet deze indrukwekkende resultaten van de hulpverlening, dan ga je je afvragen hoe het mogelijk is dat er nog mensen zijn die twifelen," zegt Ria als we spaghetti meëeten met de Gulelie-kinderen en de elfjarige Sentayheu z'n plezier heeft in het blanke bezoek dat hij Ria spontaan begint te voeren.

„Soms sta je versteld van de reacties van mensen," zegt Ria tussen de lepels gekruide spaghetti door. „Weet je wat

iemand in Nederland mij vroeg? Kan dat nou wel, eerst Roemenië en dan nu weer Ethiopië, zo vlak achter elkaar? Ik heb gezegd: Ik ga toevallig toch een paar

Trouw, 16-01-1990

Geen grote tv-show voor Ethiopië

Hulpactie lijdt niet onder inzameling voor Roemenië

Van een onzer verslaggeefsters
AMSTERDAM - De Nederlandse actie voor Ethiopië heeft de afgelopen weken al 2,5 miljoen gulden opgeleverd. Verwacht wordt dat dit bedrag deze week nog flink oploopt omdat pas nu de omroepen de actie van tien hulporganisaties via giro 555 in Den Haag ondersteunen.

Met hartverscheurende televisiebeelden en de tandpasta-glimlach van Bekende Nederlanders zal die omroep-ondersteuning deze week niet gepaard gaan. Er is ook geen sprake van één grote televisieavond die helemaal aan het hongerende Ethiopië gewijd zal zijn. Wel stond gisteravond het programma Telebingo van de KRO in het teken van de zwervkinderen van Ethiopië, waar 4,5 miljoen mensen honger lijden. Ook zullen actualiteitenrubrieken en journaals achtergrondinformatie geven over de hongersnood, die vooral heerst in de provincies Eritrea en Tigray. Verder verschijnen er spotjes op radio en tv en zijn in Ako-boekhandels posters te koop voor lokale activiteiten. De plannen voor eigen televisiereportages van de omroepen mislukten tot nu toe doordat het bewind in Ethiopië geen visa verstrekte. Alleen de BBC wist tot nu toe door te dringen in de hongerende provincies. Volgens Henk Verburg van de **Stichting oecumenische hulpverlening** (SOH), een van de tien actievoerende hulporganisaties, hebben de organisaties er bij de media ook niet op aangedrongen grote shows met Bekende Sterren voor Ethiopië te organiseren. „Bij de actie 'Help de Roemenen' kon je een show nog

dagen naar Ethiopië, dan zal ik daar vragen of ze hun hongersnood voortaan een beetje beter willen plannen!"

enigszins voorstellen", aldus Verburg. „Daar viel tenslotte ook iets te vieren. Voor Ethiopië geldt dat niet. Wij zijn er dan ook niet rouwig om dat het karakter van de actie deze week zakelijker zal zijn en meer gericht op achtergrondinformatie. Het is bovendien de derde keer in zes jaar dat er actie wordt gevoerd voor Ethiopië en dat lokt kritische vragen uit. Ook daarom is een zakelijke benadering belangrijk en gaat het erom goede informatie te geven, bijvoorbeeld over de burgeroorlog." De actie voor Ethiopië loopt vanaf eind december. In tegenstelling tot wat verwacht werd, heeft de spontane hulp aan Roemenië de Ethiopië-inzameling niet negatief beïnvloed, aldus een woordvoerder van een andere hulporganisatie, de Novib. „Vlak na de Roemenië-actie, net na oud en nieuw, zagen we juist een piek in de fondswerving voor Ethiopië", zegt hij. „De mensen realiseerden zich waarschijnlijk dat er nogal een groot verschil is tussen 'kwalitatieve honger', zoals die in Roemenië heerst, en de 'kwantitatieve honger' in Ethiopië, waar mensen gewoon niets te eten hebben."

Tot dusver 2,5 miljoen gulden binnen voor hongerende bevolking
Het is een cynisch toeval dat de actie voor Ethiopië toch nog op een redelijk tijdstip valt, aldus de omroepen. De hulporganisaties hadden besloten dat de actie in december plaats zou moeten vinden, maar de omroepen weigerden mee te werken omdat zij zich afvroegen of er nog wel sprake was van een plotselinge noodsituatie in Ethiopië of dat het hier om een structurele ramp gaat. Ook liepen er in december al andere tv-acties, onder meer voor zwervkinderen. Bij wijze van compromis werd de actie uitgesteld naar de derde week van januari, een periode

waarin geen andere acties werden gehouden. Achteraf gezien komt het uitstel niet slecht uit omdat de actie anders overschaduwde zou zijn geweest door de hulpactie voor Roemenië. De hulporganisaties hebben de eerste 1,8 miljoen gulden van hun actie voor Ethiopië inmiddels verdeeld. De afzonderlijke organisaties kunnen daardoor in de groeiende behoefte aan voedsel, medicamenten en transportmogelijkheden voorzien. De Nederlandse organisaties wilden niet wachten tot de balans van de actie is opgemaakt gezien de dringende

verzoeken van internationale hulporganisaties om nu al met de benodigde hulp over de brug te komen. Van de 300 000 ton voedsel die Eritrea in 1990 nodig heeft, is 45 000 ton onderweg of toegezegd voor distributie in januari, februari en maart. Minister Pronk van ontwikkelingssamenwerking heeft namens Nederland 20 miljoen gulden toegezegd. Bij de zogeheten niet-gouvernementele organisaties bestaat overigens grote zorg over de trage internationale respons en de onevenwichtige verdeling van de voedseltoevoer.

De Volkskrant, 16-01-199

Kritiek op actie voor Ethiopië is volstrekt misplaatst

In Open Forum van 11 januari leverde Pieter Smit scherpe kritiek op de Actie Ethiopië die deze week door tien samenwerkende hulporganisaties wordt georganiseerd. Smit vreesde dat de tv-kijkers andermaal zouden worden geconfronteerd met „onjuiste feiten” en «twijfelachtige analyses», waarin de echte oorzaak de nood in Ethiopië, de oorlog om Eritrea, buiten beschouwing wordt gelaten. Volgens Henk Zomer, directeur van de **Stichting Oecumenische Hulp** en voorzitter van het samenwerkingsverband dat de actie voor Ethiopië voert, is Smits kritiek echter volstrekt ongegrond.

In diverse media zijn kritische artikelen over de noodhulp voor Ethiopië verschenen, veelal in de vorm van ingezonden artikelen. De Stichting X min V heeft de hulporganisaties verweten Been aandacht aan Eritrea te geven. En in Open Forum publiceerde Pieter Smit Op 11 januari een artikel onder de kop «Acties voor Afrika geven een vertekend beeld van probleem».

Het verbaast me dat dit soort kritiek wordt gepubliceerd. Uit publikaties van de hulporganisaties blijkt immers dat ze al jarenlang het werk van de Eritrean Relief

Association steunen. En wat Pieter Smit betreft: kennelijk heeft hij geen kennis genomen van de persmap die het samenwerkingsverband over de Ethiopië-actie heeft verspreid. Daarin wordt, in tegenstelling tot wat Smit beweert, de oorlogssituatie duidelijk als de hoofdoorzaak van de nood beschreven. Ook bij eerdere acties als Een voor Afrika en Afrika-Nu is daaraan trouwens veel aandacht gegeven. Oorlog en droogte hebben in grote delen van Ethiopië tot een noodsituatie geleid. In een situatie van vrede zouden de mensen in de getroffen gebieden een jaar van droogte wel doorkomen. Maar door de oorlogssituatie is geen goede landbouw mogelijk, kan met het vee niet vrijelijk rondgetrokken worden, zijn mensen van hun grond verdreven, worden jonge mannen ingelijfd in het leger, functioneert het marktsysteem niet. En nu worden miljoenen mensen met honger geconfronteerd. De situatie is zo ernstig dat met de middelen die de noodhulporganisaties ter beschikking staan en met de extra hulp die overheden ter beschikking stellen de hulp nog niet voldoende is. Daarom werd besloten tot een speciale actie, een nationale actie waarbij op iedereen een beroep wordt gedaan om te helpen. Een lastig punt van kritiek is dat de hulporganisaties door middel van schrijnende beelden emoties proberen op

te roepen. De hulporganisaties kunnen hun werk doen mede dank zij de journalistieke berichtgeving. De noodsituatie is nieuws. Het is moeilijk om een hongersituatie in beeld te brengen, het zijn of droge statistische cijfers of hartverscheurende beelden. Honger in een oorlogssituatie is dan nog een slag moeilijker. En dan het inmiddels overbekende beeld van de „blanke redder met het hulpeloze slachtoffer". De hulporganisaties kampen zelf met dat probleem. In een Europees verband van hulp-organisaties is over dit soort zaken uitvoerig gesproken. Dat heeft geleid tot de opstellen van een gedragscode („Images and Messages" uitgegeven door hét Liaison Committee of Non Governmental Organisations, een code die ook enkele praktische richtlijnen bevat.

Tijdverdrijf

Het is er helaas nog onvoldoende van gekomen die code met de media te bespreken. De media hebben trouwens hun eigen verantwoordelijkheid in dezen. Ook rond de actie Ethiopië hebben we over de beeldvorming gesproken, de keuze van de foto op de poster was niet eenvoudig. Directe noodhulp moet veelal onder uiterst moeilijke omstandigheden worden georganiseerd. Veelal zijn de communicatie-mogelijkheden zeer beperkt, bij menige ramp zelfs totaal afwezig. Een kernprobleem is steeds weer de coördinatie in het noodgebied. In rampgevoelige gebieden (bijvoorbeeld

Bangladesh) is vooruitlopend op de volgende ramp al veel te regelen. In een geval als Roemenië was voorbereiding vrijwel onmogelijk. Het lijkt voor de hand te liggen om met de regering van het land in kwestie de hulp te coördineren, maar met een regering die zijn eigen bevolking onderdrukt is dat niet meer zo vanzelfsprekend. Het zijn in dat soort situaties vooral de particuliere organisaties die hulp kunnen bieden en die dan zelf — zo goed en zo kwaad als het kan — tot coördinatie moeten komen. Wat Ethiopië nodig heeft is vrede, in de eerste plaats het beëindigen van de oorlog. Vanzelfsprekend! Maar dat neemt niet weg dat we nu de mensen van de honger moeten verlossen. De hulporganisaties kunnen helaas die vrede niet brengen. Een EHBO-post kan ook geen harttransplantatie verrichten. Niet helpen brengt ook de vrede niet dichterbij. Honger als wapen, zoals sommige cynici opperen, is niet effectief, zelfs regeringen die honger als wapen hebben toegepast hebben dat moeten erkennen.

Boontjes

Allerwegen worden wij opgeroepen geld te geven voor Ethiopië. Maar tegelijkertijd worden in Limburg Ethiopische groenten aangeboden voor 6,50 gulden per 250 gram. Export van boontjes van daar naar hier. En wij geld geven voor voedselhulp. Wie kan me dat eens uitleggen? Ik geef in ieder geval niets meer.
HAELLEN dr C.J.H. Walravens

Een Ethiopische moeder en haar kind trekken door een uitgedroogd landschap.

Foto UPI

Een Ethiopische moeder en haar kind trekken door een uitgedroogd landschap. Foto upi

Berichtenstroom

Bij de nu moeizaam op gang gebrachte vredesbesprekingen hebben enkele van de in het samenwerkingsverband deelnemende organisaties een rol gespeeld. Vooruitlopend op enig resultaat wordt nu van diverse zijden gewerkt aan vrije doorgang voor voedselhulptransporten. De samenwerkende kerken in Ethiopië zijn op dit punt al een eind op weg. Het is voor de media erg moeilijk een onafhankelijke nieuwsvoorziening vanuit de noodgebieden in Ethiopië te verzorgen. We zullen in de komende tijd dan ook worden geconfronteerd met een

onvolledige en mogelijk zelfs verwarrende berichtenstroom. Over één ding is echter zekerheid: er is veel hulp nodig, de twijfels die daarover nog geen zes weken geleden door sommigen werden geuit zijn nu geheel verdwenen. We hopen als hulporganisaties dat het Nederlandse publiek ook zonder de schrijnende beelden op tv, vóór dat het voor veel mensen te laat is, bereid is te helpen. Het gaat om mensen. Elke 30 gulden is een maand lang voedsel voor één persoon. Giro 555.

HENK ZOMER Directeur **Stichting Oecumenische Hulp**

De Volkskrant, 18-01-1990

GEACHTE REDACTIE Redactie:
Margot Minjon Eritrea

Henk Zomer, directeur van de **Stichting Oecumenische Hulp**, beweert dat de fondsorganisatie XminY ten onrechte kritiek heeft op het feit dat de

samenwerkende hulporganisaties geen aandacht aan Eritrea schenken (Open Forum van 16 januari). Maar wij hebben dergelijke kritiek nooit geuit. Wij vinden het zelfs positief dat enkele hulporganisaties samenwerken met de Eritrese en Tigrese hulporganisaties ERA en REST. Wel hebben wij de sterke indruk dat deze plaatselijke organisaties niet op gelijke

voet mogen deelnemen aan de onderlinge discussies van de westerse hulporganisaties over de manier waarop, en de gebieden waarheen de noodhulp gestuurd moet worden. Wat wij de hulporganisaties wel kwalijk nemen, is dat zij aan hun actie de naam Ethiopië gegeven hebben. Terwijl het in belangrijke mate om Eritrea gaat. Die naamgeving krenkt Eritreeërs, die zich absoluut geen Ethiopiërs voelen, in hevige mate. Het is dom om daarmee geen rekening te houden. Een tweede ernstig bezwaar tegen de Ethiopië-actie is dat de samenwerkende hulporganisaties wel erkennen dat er sprake is van oorlog, maar daaruit absoluut geen politieke conclusie trekken. Alsof de oorlog een soort extra natuurramp is waarover men als hulporganisatie geen politieke opvatting kan hebben. Daardoor wordt gedweild met de kraan open. Voedselhulp

Het Parool, 18-01-1990

Tigré: extreme honger

Hulpverleners vrezen herhaling situatie 1984-'86

door COR SPEKSMJDER

AMSTERDAM - De voedselschaarste in het noorden van Ethiopië is zo nijpend geworden, dat de eerste vluchtelingenstroom op gang is gekomen. Tienduizenden bewoners van de provincie Tigré, waar de honger het hardst toeslaat, hebben hun woonplaats verlaten en zijn op zoek gegaan naar eten. Zij ontvluchten gebieden die moeilijk toegankelijk zijn door de strijd tussen het Ethiopische regeringsleger en Tigrese rebellen. Hulpverleners vrezen dat dit een voorbode is van massale trektochten, zoals die zich ook voordeden tijdens de vorige hongersnood in de jaren 1984--1986. Vele tienduizenden Ethiopiërs vonden toen de dood door honger en uitputting, terwijl zij wanhopig door het droge land trokken. Een deel van de op drift geraakte

wil men wel geven, maar politieke steun aan een geannexeerd volk is uit den boze. De fondsorganisatie XminY is zowel voor effectieve voedselhulp, waarbij op intensieve wijze gebruik gemaakt wordt van de deskundigheden en organisaties van de plaatselijke bevolkingen, als voor maximale druk op het Ethiopische regime om zijn annexatie van Eritrea op te geven en zijn notoir dictatoriale en terroristische instelling te laten varen. Het gaat ons niet om of-of, maar om en-en. En hoe spoediger de hulporganisaties — maar zij niet alleen — zich achter het zelfbeschikkingsrecht van de Eritrese bevolking opstellen en voor een democratisch regime in Adis Abeba pleiten, des te groter de kans op een voorspoedige toekomst voor én Ethiopië en Eritrea.

AMSTERDAM Chris Huinder Coördinator XminY

bewoners van Tigré komt nu terecht in het door de regering gecontroleerde deel van de provincie Eritrea, waar hulpverleners distributiecentra hebben ingericht voor de vluchtelingen. Om verdere hongertochten te voorkomen, brengen nietgouvernementele organisaties, zoals Mensen in Nood, en de **Stichting Oecumenische Hulp**, vanuit Soedan voedsel naar gebieden die onder controle staan van het Tigrése Volksbevrijdingsfront (TPLF). De met het TPLF samenwerkende humanitaire organisatie REST heeft wel vrachtwagens, maar een groot deel daarvan is kapot of niet bruikbaar op de slecht begaanbare wegen door woestijnen bergstreken. Zowel de vervoerscapaciteit als de voedselvoorraden zijn te beperkt om de groeiende nood in Tigré te lenigen. Doel van de hulporganisaties is dan ook niet alleen het aanvoeren van graan, maar ook het leveren van nieuwe trucks. Het is tegelijkertijd van belang dat Ethiopië zelf transporten naar Tigré mogelijk maakt. Het instellen van een vredescorridor' door de

oorlogszones zou de beste manier zijn om voldoende voedsel bij de hongerende bevolking van Tigré te brengen. Internationale hulporganisaties die via de officiële kanalen in Addis Abeba opereren, staan klaar om op pad te gaan, maar tot nu toe lijken de autoriteiten niet van plan toestemming te geven voor dergelijke transporten. "Ze zijn druk bezig met oorlogvoeren. In het zadel blijven is hun eerste zorg en dat kan betekenen dat de mensen in Tigré aan hun lot worden overgelaten," zei een verbitterde hulpverlener onlangs.

Wapen

Westerse landen en de Sovjet- Unie doen hun best om de Ethiopische regering over te halen een 'corridor' toe te staan van Addis Abeba, via Tigré naar de Eritrese stad Asmara. Maar het bewind van president Mengistu Haile Mariam houdt vooralsnog vast aan het idee dat mensen met een lege maag maar naar gebieden moeten komen die in handen zijn van regeringstroepen.

Tegen elke prijs wil de regering voorkomen dat zij direct of indirect meewerkt aan voedselleveranties aan het verzet. Zo is de honger nog steeds een wapen in de strijd tegen de rebellen. De welwillendheid van de autoriteiten zal er na de recente gevechten met het TPLF niet op vooruit zijn gegaan. De Tigrése rebellen vielen in november de provincie Shoa binnen en

maakten het bewind behoorlijk zenuwachtig door Addis Abeba tot weinig meer dan honderd kilometer te naderen. Het regeringsleger zette een tegenoffensief in en meldde de afgelopen dagen de herovering van een aantal plaatsen in Shoa en in de noordelijke provincie Gondar. Het TPLF gaf toe zich 'om strategische redenen' te hebben teruggetrokken uit de stad Debra Tabor in Gondar.

Eritrea

Door droogte en oorlogsgeweld veroorzaakte hongersnood doemt niet alleen op in Tigré, maar ook in het nabijgelegen Eritrea, dat grotendeels in handen is van het Eritrese Volksbevrijdingsfront EPLF. Net als Tigré is het bergachtige Eritrea een moeilijk te doordringen gebied. Met steun van westerse landen verzorgt de Eritrese hulporganisatie ERA transporten vanuit Soedan, maar het is ook hier een zware taak om voldoende voedsel op de bestemde plekken te krijgen. Snel vervoer op de rotsachtige wegen is onmogelijk en wegens het gevaar van Ethiopische luchtaanvallen wordt bij voorkeur alleen 's nachts gereden. De noordelijke provincie zou gemakkelijk van voedsel te voorzien zijn via de havenplaats Masawa aan de Rode Zee, maar deze stad ligt in het kleine deel van Eritrea dat onder controle staat van de regering en is dus onbruikbaar als tussenstation voor hulp aan 'bevrijd' gebied. Alleen in de smalle strook langs de weg van Masawa naar Asmara, die wordt beheerst door het leger, zijn posten waar voedsel wordt uitgedeeld dat van overzee is aangevoerd. In het noorden van Ethiopië worden volgens schattingen in totaal vier miljoen mensen door de honger bedreigd. Dit jaar is niet minder dan zevenhonderdduizend ton voedsel nodig om de nood te lenigen. Zonder transporten door de oorlogslinies heen, is herhaling van een ramp zoals in 1984-1986 veel moeilijker te voorkomen. Het is daarom te betreuren dat het bewind-Mengistu zich vooral laat leiden

door strategische overwegingen en geen medewerking verleent aan transporten naar 'rebelse' gebieden. Dit getuigt van

minachting voor het lijden van de eigen bevolking.

Nederlands dagblad, 20-01-1990

Etiopië opent weg voor voedselhulp aan Tigre

ADDIS ABEBA (RTR-ANP)

De Etiopische regering heeft een groep kerkelijke hulporganisaties toestemming gegeven, voedselhulp te vervoeren naar de noordelijke provincie Tigre waar honderdduizenden Etiopiërs met honger bedreigd worden. De provincie is in handen van de guerrillabeweging TPLF (Tigreërs Volksbevrijdingsfront).

Y. Kassaye, hoofd van de Relief and Rehabilitation Commission (RRC) van de Etiopische regering, maakte bekend dat de RRC een akkoord heeft gesloten met het Joint Relief Partnership (JRP), om langs militaire doorgangsroutes voedsel naar Tigre te brengen. Het JRP is een

samenwerkingsverband van de vier grootste kerken van Etiopië, waarmee ook de Nederlandse hulporganisaties 'Mensen in Nood' en 'Stichting Oecumenische Hulp' contact hebben. „Zij kunnen elk moment beginnen, vandaag nog“, aldus Kassaye. Donororganisaties proberen al sinds de droogte van 1985 toestemming van de regering te krijgen om met vrachtwagens voedsel naar Tigre te vervoeren. Addis Abeba zal geen waarnemers met de hulpzendingen meesturen om de verdeling te controleren, nu het JRP heeft verzekerd dat het voedsel niet in handen van de guerrillero's zal vallen, zo verklaarde Kassaye. De JRP mag in eerste instantie voedsel leveren aan de steden Adigrat, Zala Arbessa en Idaga Hamus, in het noordwesten van Tigre, het gebied dat het zwaarst door de droogte is getroffen. Later kan het akkoord met het JRP worden uitgebreid naar andere delen van de provincie, waar het TPLF vecht voor een democratisch bewind in Addis Abeba.

Het vrije volk, 20-01-1990

Voedselhulp mag naar hongergebied Etiopië

ADDIS ABEBA GEEFT KERKELIJKE ORGANISATIE TOESTEMMING. IN NEDERLAND REEDS TIEN MILJOEN GULDEN OPGEHAALD

ADDIS ABEBA — De voedselpakketten voor Etiopië zullen aankomen op de plaatsen waar ze het meest nodig zijn. De Etiopische regering heeft een groep kerkelijke hulporganisaties toestemming gegeven om voedsel te vervoeren naar de noordelijke provincie Tigray. Daar worden honderdduizenden Etiopiërs met honger bedreigd worden. De provincie is in handen van de verzetsbeweging TPLF

(Tigreërs Volksbevrijdingsfront). Yilma Kassaye, het hoofd van de Relief and Rehabilitation Commission (RRC) van de Etiopische regering, maakte bekend dat een akkoord is gesloten om langs militaire doorgangsroutes voedsel naar Tigray te brengen. De regeling is getroffen met een samenwerkingsverband van de vier grootste kerken van Etiopië. Daarmee hebben ook de Nederlandse hulporganisaties 'Mensen in Nood' en 'Stichting Oecumenische Hulp' contact. „Zij kunnen elk moment beginnen, vandaag nog,“ zei Yilma. Donororganisaties proberen al sinds de droogte van 1985 toestemming van de regering te krijgen om met vrachtwagens voedsel naar Tigray te vervoeren. Addis Abeba zal geen waarnemers met de hulpzendingen meesturen om de verdeling te controleren.

Het neemt genoeg met de verzekering dat het voedsel niet in handen van de opstandelingen zal vallen. In eerste instantie mag voedsel worden geleverd aan de steden Adigrat, Zala Arbessa en Idaga Hamus, in het noordwesten van Tigray, dat het zwaarst door de droogte is getroffen. Later kan het akkoord worden uitgebreid naar andere delen van de provincie, waar het TPLF vecht voor een democratisch bewind in Addis Abeba. Hulpverleners hebben berekend dat als er geen hulp geboden wordt dit jaar tussen twee en vijf miljoen mensen van honger zullen sterven in de noordelijke provincies Tigray en Eritrea. In Eritrea voert het Eritrees Volksbevrijdingsfront een onafhankelijkheidsoorlog tegen het regeringsleger.

De Telegraaf, 20-01-1990

Actie voor Ethiopië brengt f 10 min. op

Van een onzer verslaggevers DEN HAAG, zaterdag

De inzamelingsactie op giro 555 voor de hongerende bevolking van Noord-Ethiopië heeft tot vandaag f 10 miljoen opgebracht, aldus de gezamenlijke hulporganisaties

Leeuwarder courant, 23-01-1990

ANTI-RACISME PROGRAMMA

WERELDRAAD:

Zuid-Afrika staat minder centraal
Door Hans Willems

DRIEBERGEN - „Het programma tot bestrijding van racisme heeft tot nu te veel de aandacht beperkt tot Zuidelijk Afrika. Racisme is een wereldwijd fenomeen en dat moet beter tot uitdrukking worden gebracht in het beleid van de Wereldraad van Kerken en de lidkerken. De ervaringen die we in Zuidelijk Afrika hebben

Terwijl het nieuws over de doorgangsroutes bekend werd, werd gemeld dat er opnieuw hevig gevochten wordt in Tigray. Zowel de regering als het TPLF eisen de overwinning op. De radio- en televisie-actie voor hongerend Ethiopië heeft tot dusver minimaal tien miljoen gulden opgebracht. Dit heeft woordvoerder Van Velthoven van de hulporganisatie Novib gisteren meegedeeld. De actie wordt vanavond afgesloten. Maar het gironummer 555 blijft voorlopig openstaan voor giften. Van Velthoven vindt de opbrengst „nog lang niet genoeg". Het bedrag stemt hem echter wel „hoopvol, zeker gezien de wat beperkte aandacht die de geschreven pers aan de actie heeft besteed".

gisteravond. Minister drs. J. Pronk van Ontwikkelingssamenwerking heeft f20 miljoen uit de staatskas beschikbaar gesteld. Daarmee kunnen de negen hulporganisaties (Artsen zonder Grenzen, Memisa, Mensen in Nood, Novib, Rode Kruis, Oecumenische Hulp, Tear Fund, Terre des Hommes en Unicef) maar net de helft van de beoogde noodhulpplannen bekostigen, want die plannen waren begroot op f 60 miljoen.

opgedaan moeten nu aangewend worden in andere situaties."

Dat zegt de anglicaanse priester Barney Pityana, directeur van het anti-racisme programma van de Wereldraad. Pityana was vorige week in ons land om de band aan te halen met kerkelijke en andere organisaties die zich bezighouden met strijd tegen racisme. Het Programma tot bestrijding van racisme (in het Engels afgekort als PCR) werd in 1970 in het leven geroepen om de solidariteit tot uitdrukking te brengen van kerken met om nu ras vervolgte mensen. Belangrijkste instrument daarbij is het Speciale Fonds van het PCR, waaruit ieder jaar geld ter beschikking wordt

gesteld aan bevrijdingsbewegingen en andere organisaties van mensen die om hun ras of huidskleur worden achtergesteld of vervolgd. Ruim 80 procent van dat geld gaat naar bevrijdingsbewegingen in Zuidelijk Afrika. Het PCR was in de beginjaren erg omstreden. Met name vanuit de kerken in Noord-Amerika en West-Europa kwam veel kritiek op de steun aan bewegingen die geweld gebruiken bij het nastreven van hun doeleinden. Het verweer van de Wereldraad was evenwel dat de hulp alleen bedoeld is voor humanitair werk en dat het de kerken niet past zich een oordeel aan te meten over de middelen die verdrukte groepen aanwenden om zich aan vervolging en onderdrukking te onttrekken. De kritiek op het PCR is geluwd, hoewel er nog steeds heel weinig kerken zijn die rechtstreeks bijdragen aan het Speciale Fonds. Het PCR moet het voornamelijk hebben van giften van particulieren en enkele regeringen, waaronder de Nederlandse, die jaarlijks een half miljoen bijdraagt. Barney Pityana werd in april 1988 directeur van het PCR. Hij heeft als banneling uit Zuid-Afrika tien jaar in Engeland gewoond en gewerkt. Kort na zijn komst kon de staf van het PCR dankzij een financiële toezegging van het Interkerkelijke Coördinatie Commissie Ontwikkelingsprojecten (ICCO) uit Nederland uitgebreid worden tot vier mensen.

„Onze ervaring is dat de meeste kerken met de mond vol tanden staan tegenover het kwaad van het racisme. Overal op de wereld staan etnische minderheden onder zware druk. De zwarte I - king van Zuid-Afrika is kl. getal vergeleken bij al die groepen. In India hebben we contacten met de Dalits, de kasten die op alle mogelijke manieren worden achtergesteld. Zij alleen al vormen een groep van 200 miljoen mensen. Maar ook elders in en de Pacific zijn tal van onderdrukte minderheden. Koreanen in Japan, Tamils op Sri Lanka en oorspronkelijke bewoners van Australië en Nieuw-Zeeland. In Noord-

en Zuid-Amerika werken we voornamelijk met zwarte bevolkingsgroepen en Indianen. In Brazilië bijvoorbeeld is de helft van de bevolking van Afrikaanse komaf."

Het PCR is vooral bedoeld om slachtoffers van racisme te steunen bij het opzetten van hun eigen organisaties. Hoog op de agenda van het PCR staan de kwestie van de landrechten van etnische minderheden en de dubbele discriminatie waaronder vrouwen gebukt gaan in situaties van racisme.

De laatste paar jaar houdt het PCR zich ook bezig met het wijdverbreide racisme in Europa. Pityana weet uit de tijd dat hij in Engeland woonde, hoe diepgeworteld de rassenwaan is. „Het fenomeen krijgt alleen aandacht in de publiciteit wanneer zich ernstige uitwassen voordoen, zoals in .ouden en andere Britse steden begin jaren tachtig. Maar racisme ■ tuurlijk veel dieper dan we denken. Het komt vrijwel overal. Ik vond het veelzeggend dat in Hongarije na de politieke omwenteling veel belangstelling bleek te bestaan voor emigratie naar Zuid-Afrika."

Ds. Pityana ziet het als een belangrijke taak van het PCR om de kerken aan te spreken op hun houding jegens 'andersgekleurde' mensen in eigen gelederen. Ook op dat punt heeft hij als zwarte anglicaanse predikant in Engeland ondervinding opgedaan. „Als zwarte moet je in de Europese situatie twee keer zo goed zijn als een blanke collega, anders val je door de mand. Het werkt vaak heel subtiel." Ook de Wereldraad zelf zal de strijd tegen racisme serieuzer moeten nemen, vindt Pityana. „We willen in het centrum van de oecumenische beweging staan, niet langer aan de rand." In september vorig jaar haalde het PCR een aantal zwarte kerkmensen uit verschillende Europese landen in Brussel bij elkaar om gedachten te wisselen over trippelijke problemen. Het plan uit voor een wat re conferentie over in Europa, die waarschijnlijk in april haar beslag krijgt. Een belangrijk agendapunt zal zijn de

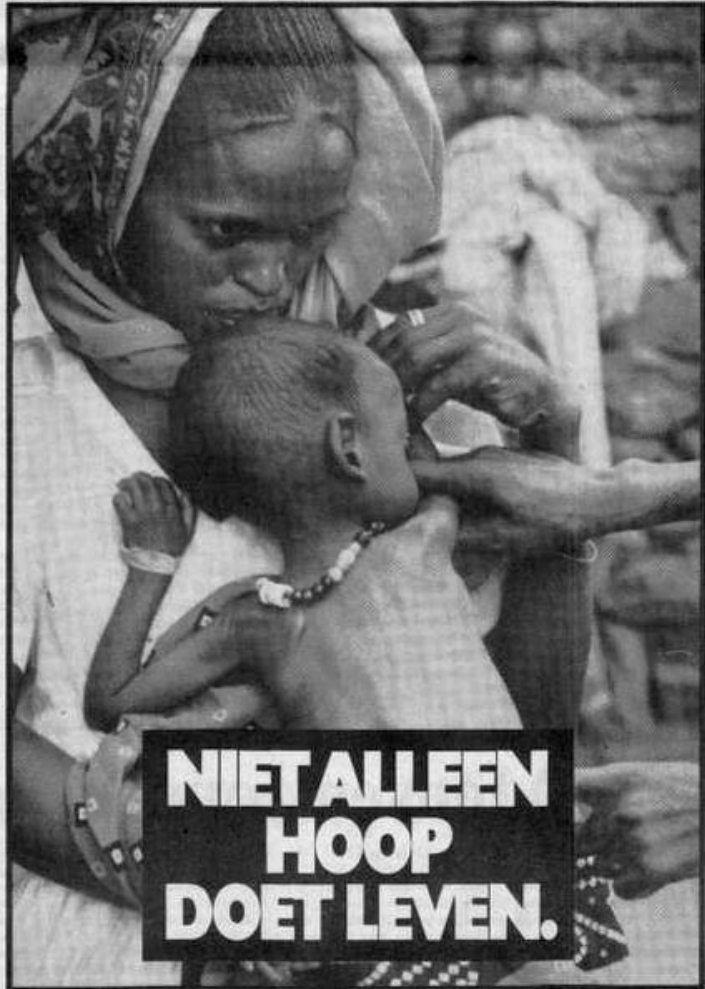
positie van etnische minderheden in het
Europa van 1992.

Racisme is een kwaad dat volgens Barney Pityana, directeur van het anti-racisme programma van de Wereldraad van Kerken, overal ter wereld voorkomt. Ook in ons land wordt regelmatig tegen dit kwaad geprotesteerd. Op de foto een aantal jongeren tijdens een demonstratieve optocht in Amsterdam. Foto LC-archief

De Volkskrant, 29-01-1990

Het Parool, 03-03-1990

**NIET ALLEEN
HOOP
DOET LEVEN.**

In Ethiopië heerst hongersnood. Door droogte en oorlog zijn de oogsten mislukt. Mensen hopen op vrede, maar de honger blijft. Vier miljoen mensen worden met de dood bedreigd. De televisie toont weer beelden waaraan wij nooit gewend raken. Het is niet de eerste keer dat wij uw hulp vragen. Maar we moeten doorgaan. Wij blijven geven om de levens van mensen. Die van hoop alleen niet kunnen levend

SAMEN KUNNEN WE ERGER VOORKOMEN.

ARTZEN ZONDER GRENZEN - MEIISA - MENSEN IN NOOD - NOVIB. GAST AAN TAFEL - NEDERLANDSE RODE KRUIS - **STICHTING OECUMENISCHE HULP** - TEIR FUND - TERRE DES HOMMES - UNICEF

GIRO 555 DEN HAAG.

NIET ALLEEN HOOP DOET LEVEN

In Ethiopië heerst hongersnood. Door droogte en oorlog zijn de oogsten mislukt. Mensen hopen op vrede, maar de honger blijft. Vier miljoen mensen worden met de dood bedreigd. De televisie toont weer beelden waaraan wij nooit gewend raken. Het is niet de eerste keer dat wij uw hulp vragen. Maar we moeten doorgaan. Wij blijven geven om de levens van mensen. Die van hoop alleen niet kunnen levend

SAMEN KUNNEN WE ERGER VOORKOMEN.

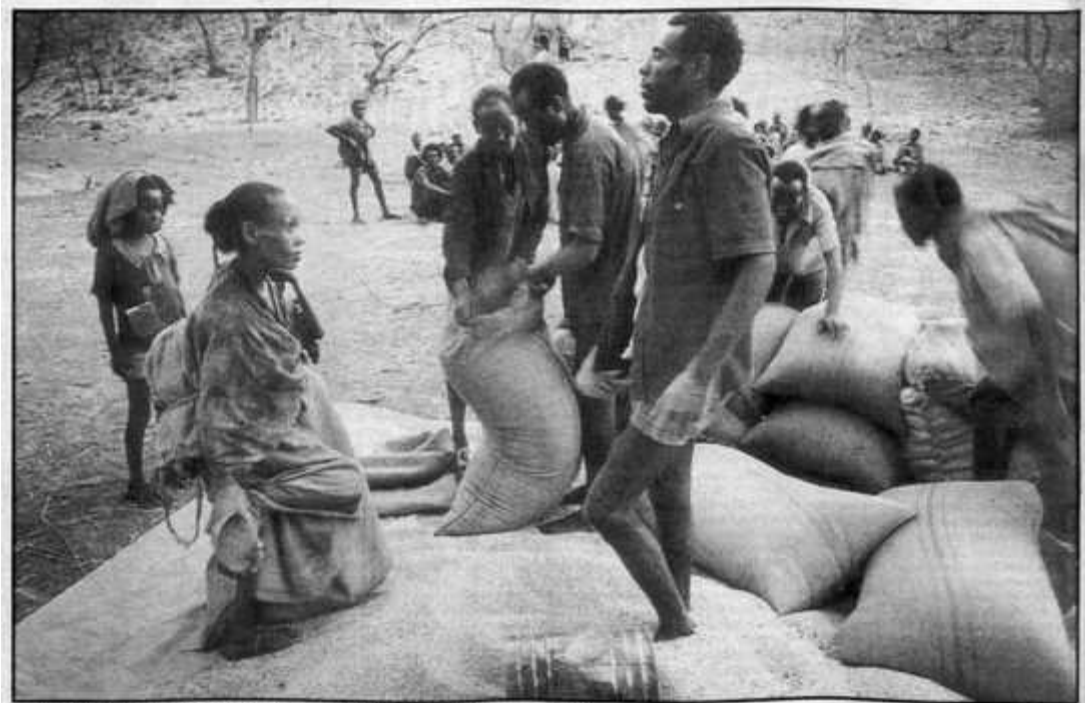
ARTZEN ZONDER GRENZEN - MEIISA - MENSEN IN NOOD - NOVIB. GAST AAN TAFEL - NEDERLANDSE
RODE KRUIS - **STICHTING OECUMENISCHE HULP** - TEIR FUND - TERRE DES HOMMES - UNICEF
NEDERLAND
GIRO 555 DEN HAAG

De Volkskrant, 01-02-1990

Regering verliest greep op gebied waar droogte heerst

Voedselhulp aan Ethiopië is politieke keus geworden

Van onze redactie buitenland

Voedseldistributie in Tigré via de hulporganisatie van de verzetsbeweging TPLF.

Foto Jan van Veen/HH

AMSTERDAM — Indien in Ethiopië inderdaad een nieuwe hongersnood voor de deur staat

— en de kans daarop neemt alleen maar toe — dan doet meer dan de vorige keer de vraag op via welk kanaal hulp verleend moet worden. De Ethiopische regering is haar greep op het gebied waar de droogte heeft toegeslagen grotendeels kwijtgeraakt. De verzetsbewegingen hebben nu meer monden te voeden dan ooit, maar hun aanvoerlijnen zijn lang en vol hindernissen.

Vorige week heeft de Ethiopische regering voor het eerst de omvang van het probleem erkend, na eerdere schattingen van VN-organisaties te hebben bestempeld als overdreven en politiek gemotiveerd. De hulpinstantie van de regering in Addis Abeba komt nu met vrijwel dezelfde cijfers als de Voedselen Landbouworganisatie (FAO) en het Wereld Voedselprogramma (WFP) al maanden

geleden hebben gegeven. Tussen de drie en vier miljoen mensen hebben voedselhulp nodig en daartoe zal zeshonderd- a zeventienduizend ton uit het buitenland moeten worden aangevoerd.

Een verschil met de grote hongersnood uit 1984-'85 is dat de regering veel van de steden en dorpen van waaruit destijds voedsel werd gedistribueerd, is kwijtgeraakt aan het verzet. Het Volksvrijdingsfront van Eritrea (EPLF) heeft sinds twee jaar het gehele noorden en westen van de provincie in handen. Opzienbarender is de opmars van het Volksbevrijdingsfront van Tigré (TPLF), dat vorig jaar niet alleen de hele provincie Tigré veroverde, maar samen met een andere verzetsbeweging diep doordrong in de aangrenzende provincies Wollo en Gondar en zelfs enkele posities in de hoofdstedelijke provincie Shoa veroverde. De Ethiopische leider Mengistu Haile

Mariam overleefde in mei vorig jaar een spectaculaire coup poging, waarbij een groot deel van de leger top was betrokken. De driehonderdduizend man grote krijgsmacht was zwaar gedemoraliseerd door de achtereenvolgende nederlagen op het slagveld. Het resultaat van de coup poging was dat Mengistu voor het eerst openlijke onderhandelingen begon met EPLF en TPLF, die zich echter uiterst langzaam en onbevredigend voortslepen. Inmiddels heeft zich begin deze maand al weer een andere verzetsbeweging aangediend. In het zuidwesten van het land heeft het Oromo Bevrijdingsfront (OLF) voor het eerst wat grotere plaatsen in handen gekregen, zoals Asosa. Het OLF doet al jaren moeizame pogingen om in het zuiden van het land de Oromo's, Ethiopië's grootste bevolkingsgroep, tot opstand aan te zetten.

Door het opdringen van het TPLF naar het centrale hoogland, dat vanouds het domein is van de in Ethiopië overheersende Amharen, lijkt het bewind van Mengistu er overigens in geslaagd te zijn een groot deel van bevolking achter zich te mobiliseren. De afgelopen weken werd het TPLF weer uit enkele posities verdreven, wat vooral op het conto kwam van de plaatselijke volksmilities.

Het Eritrese verzet, dat naar onafhankelijkheid streeft en daarmee de rest van Ethiopië van zee dreigt af te sluiten, heeft buiten de eigen provincie nooit veel steun gehad. Het TPLF daarentegen zegt de dictatuur van Mengistu te bestrijden en naar grotere regionale autonomie te streven; doeleinden die door een groot deel van de Ethiopië's gedeeld zouden kunnen worden.

Schrikbeeld

Maar het schrikbeeld dat het Amhaarse rijk uiteen zou vallen en de historische rivaliteit tussen Amharen en Tigrijnen lijken een van Afrika's impopulairste leiders weer wat adem gegeven te hebben. Daar komt bij dat de Ethiopië's wellicht de voorkeur geven aan het marxisme-leninisme van

Mengistu boven de Albanese variant daarvan die het TPLF vanouds aanhangt. Hulpverleners ontkennen over het algemeen niet dat de keuze hulp te geven via regeringskanalen of de hulporganisaties van EPLF en TPLF tevens een politieke keuze is. Jan Hoeksema van de **Stichting Oecumenische Hulp** aan Vluchtelingen (SOH): „Dat is zo. Maar voor mij is die keus niet zo moeilijk. Ik zie hoe de ERA, de hulporganisatie van het EPLF, de gezondheidszorg en landbouw opzet en een bewustmakingscampagne onder de bevolking voert. Vergelijk dat eens met de regering in Addis Abeba, die geen enkele visie heeft op de toekomst en de boeren landbouwprijzen betaalt die onder de produktiekosten liggen." De SOH is een van de organisaties die via het buurland Soedan opereren en alleen hulp verstrekken in de door het verzet gecontroleerde gebieden van Ethiopië. Veel andere particuliere organisaties geven zowel hulp via het verzet als via de regering. Omdat de zogeheten cross-border operatie via Soedan een gevoelige snaar raakt bij de Ethiopische regering, houden organisaties die via beide kanalen werken zich meestal op de vlakte over hun hulp via het verzet.

„Door steun te geven in gebieden die in handen zijn van het verzet, versterk je uiteraard de motivatie van de mensen om door te vechten. In die zin ben je nooit neutraal", zegt een medewerker van een Nederlandse organisatie die via beide kanalen werkt en daarom liever anoniem blijft. „Toch kun je niet zeggen dat wij partij kiezen. We geven hulp waar dat nodig is. Wel is het zo dat je om politieke redenen er soms voor moet zorgen dat je aan beide zijden evenveel projecten hebt, zodat je geen der partijen voor het hoofd stoot." Hij meent trouwens dat je als Nederlander in een oorlog in z'n perifeer gebied en met dergelijke historische wortels, helemaal geen partij zou moeten kiezen. „Er bestaat hier een beetje de neiging om elke beweging die naar autonomie of onafhankelijkheid streeft te steunen, maar

je kunt in dergelijke conflicten niet altijd aanwijzen wie goed en wie slecht is." „Ik geloof dat het Ethiopische regime er een is met twee gezichten, waarvan de buitenwereld vooral het slechte ziet. Wellicht gaat het dan alleen om Mengistu en een paar andere mensen in de top. Het andere gezicht, dat naar binnen is gericht, bestaat voor mij vooral uit dat hele leger ambtenaren. Dat zijn vaak integere mensen, die hun best doen het land op te bouwen en die de vele structurele programma's, die er wel degelijk zijn, tegen alle verdrukking en ontwrichting in trachten uit te voeren." De Ethiopische regering lijkt momenteel niet in staat om, net als in 1984-'85, het leeuwendeel van de hulp te distribueren. Nu de hoofdweg van Addis Abeba naar het noorden al na driehonderd kilometer onveilig wordt, is alle aandacht gericht op de corridor van de noordelijke havenstad Massawa naar het zuiden. Maar het EPLF beschikt sinds vorig jaar over een vloot van 24 moderne patrouilleboten, die deze maand bij Massawa al drie koopvaardijschepen hebben aangevallen die ervan verdacht werden wapens aan te voeren voor de Ethiopische regering. Ook de hulporganisaties van het verzet lijken niet in staat om via Soedan veel meer dan 20 procent te distribueren van de 650 duizend ton die dit jaar nodig is. De afstand van Port Soedan, de aanvoerhaven, naar Mekele, de havenstad van Tigré, bedraagt bijvoorbeeld al zón duizend kilometer. De onverharde wegen in het westen van

Ethiopië zijn slecht begaanbaar en slingeren zich met name in Tigré door hoge bergpassen en diepe ravijnen. Vrachtwagens met een laadvermogen van twintig ton kunnen hier slechts de helft vervoeren, anders komen ze de bergen niet op. Bovenal wordt de hulpverlening in de verzetsgebieden bemoeilijkt doordat het leven zich er hoofdzakelijk s nachts afspeelt. Uit vrees voor bombardementen van de Ethiopische luchtmacht verplaatsen de konvooiën vrachtwagens met hulpgoederen zich pas na het val en van de duisternis. Overdag wordt beschutting gezocht onder bomen. Het is n?a?*.de droogte, een van de factoren die bijdragen tot de rampzalige voedselsituatie. Het land wordt ook vaak alleen s nachts bewerkt.

Trouw, 05-02-1990

Kerk in DDR had geen speelruimte
door J. Rinzema

De zogenoemde Europacommissie is een samenwerkingsverband tussen de diakonaten van de Gereformeerde kerken, de Nederlandse hervormde kerk en de **Stichting oecumenische hulpverlening** (een samenwerkingsverband van de zogenoemde kleine kerken). De

commissie richt zich op alle landen in het Oostblok, waar zij maar kan binnenkomen. De hulpverlening bestaat uit het verschaffen van studielectuur, het leggen van contacten met kerken en personen, waar dit mogelijk is en het verlenen van 'stille hulp' in die situaties waar dit noodzakelijk is. Voor wat het DDR werk betreft zijn de belangrijkste onderdelen: het organiseren van gemeentecontacten (momenteel ruim 300), het medewerken aan de 'bijbelweken' in Oost-Berlijn (waar

jaarlijks ongeveer 120 Nederlandse christenen een ontmoeting hebben met christenen uit Oost- en West-Duitsland), het verschaffen van studie materiaal aan predikanten en geïnteresseerde gemeenteleden, het voeren van regelmatige besprekingen met kerkleiders in de DDR en het uitgeven van een informatieve knipselkrant 'Over Grenzen'. Dit werk is ongeveer in de jaren 50 begonnen en het groeit door tot op de dag van vandaag. Tot mijn verbijstering las ik in Trouw (12 januari) dat deze commissie zich jarenlang heeft laten terroriseren door de Stasi, de Oostduitse veiligheidspolitie. Hierdoor zou o.a. de verhouding tot het IKV - die een minder lafhartige houding had - gefrustreerd zijn. Om een positieve relatie tot kerk en staat in de DDR te behouden, zou dus de Europacommissie niet toelaatbare concessies hebben gedaan. Dit alles stelt volkomen onverdiend het waardevolle werk van de

Europacommissie in een verkeerd perspectief, werpt een kwalijke blaam op veel Nederlandse christenen, die de hitte van de dag en de koude van de nacht getrotseerd hebben, om over grenzen heen banden van geloof, hoop en liefde te onderhouden met de christenen achter het ijzeren gordijn. Tussen het IKV en de Europacommissie heeft altijd een diepingrijpend verschil bestaan over het antwoord op de vraag hoe men de kerkelijke situatie in het Oostblok dient te benaderen. In het IKV heeft altijd ten opzichte van de Oostduitse kerken een zogenaamde profetische houding bestaan. Dat betekent, dat men vanuit de veilige beslotenheid van kantoren in het Westen aan christenen achter het ijzeren gordijn meende te moeten voorschrijven wat rechtvaardig handelen is, zonder dat men hier zelf de rekening voor behoefde te betalen.

Oostduitse jongeren in de Gethsemané-kerk in Oost-Berlijn in discussie toen de DDR de DDR nog was.

Inmenging

De DDR overheid heeft dit - mijns inziens op begrijpelijke gronden - geïnterpreteerd als een inmenging van buitenlanders in binnenlandse zaken. De verhouding tussen de toenmalige DDR overheid en het IKV was behoorlijk verziekt. Maar dit komt dit mede hier vandaan dat woordvoerders van het IKV niet verhinderd door enige kennis van de interne verhoudingen in de DDR als een olifant door de porseleinkast zijn heen geramd. De kerken - verenigd in de Europacommissie - hebben niet zozeer een profetische als wel een diakonale houding aangenomen. Wij hebben niet aan anderen voorgeschreven wat zij zouden moeten doen maar wij hebben hun gevraagd op welke manier wij hen zouden kunnen steunen. Ik heb grote bewondering voor de manier waarop - in de donkere jaren die achter ons liggen - de kerken in de DDR zich hebben geprofileerd. Zij noemden zichzelf 'kerken in het socialisme'. Dat betekent niet dat zij zichzelf beschouwden als propagandisten

voor het socialisme, maar wel dat zij er geen behoefte J aan hadden de socialistische maatschappij omver te werpen en ze te vervangen door een zogenoemde / kapitalistische maatschappij (waarom zouden ze ook?). Maar binnen dé smalle marges die £ zij hadden, hebben zij zich altijd ingezet voor vrede, gerechtigheid en behoud van de schepping. Ik denk aan de - later verboden - actie 'Zwaarden tot ploegscharen', aan , de Friedensdekaden, de milieuacties, en de acties in die gevallen waar men schending van mensenrechten meende te constateren. Heel veel mensen hebben zich de " afgelopen jaren ingezet om hun solidariteit met de broeders en zusters achter het ijzeren gordijn waar te maken. Het verwijt dat zij zich hebben laten inpakken door Stasi en SED vind ik onbillijk en onrechtvaardig. De beste stuurlied staan soms aan wal. Maar ik denk dat wij op deze manier niet met elkaar moeten omgaan.

Dr. J. Rinzema is gereformeerd predikant in Utrecht.

Leeuwarder courant, 17-02-1990

'Goed onroerend goed een schaars produkt'

Van de Nederlandse beleggingsfondsen, die in beginsel over de hele wereld in aandelen beleggen, is Intereffect 500 de absolute koploper over de afgelopen vijf jaar. Dat constateert Effect, het orgaan van de Vereniging van Effectenbezitters. Het gemiddelde jaarrendement was 34,15 procent. Het fonds van het commissionairshuis Intereffekt uit Joure wordt gevolgd door het Delta Lloyd Investment Fund met 14 procent (!). Intereffect 500 belegt voornamelijk in Japanse warrants. Het fonds heeft daarmee in de roos geschoten gezien de enorme economische ontwikkeling van Japan, aldus Effect. In 1950 was de totale

waarde van alle genoteerde Japanse aandelen in percentage van de totale waarde vanb alle ter wereld genoteerde aandelen 0,5 procent. In 1982 was dat al 19,6 procent en in 1987 was dat opgelopen tot 45 procent. Effect schat dat de kapitalisatie inmiddels nog hoger ligt. Het is op zich verstandig om te participeren in sterke groeiregio's in de wereld, uiddt het understatement van Effect. Het Vere Oosten hoort daar zeker bij, maar het blad wijst de lezer nadrukkelijk op de ontwikkelingen in Europa. De landen in Oost-Europa en Zuidoost-Europa (Joegoslavië). Beleggen in die landen zou voor de toekomst wel eens heel voordelig kunnen uitpakken, zo luidt de tip.

Onroerend goed

Goed onroerend goed is een schaars produkt. Je kunt het niet zo maar uit de markt halen, er moet heel wat meer voor

gebeuren", zegt directeur Wim Bleijenberg van de sector onroerend goed van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds in het tijdschrift ABP Wereld. En over beleggingen in woningen: „Aan kwaliteit is in Nederland een schrijnend gebrek te constateren".

Bleijenberg vindt het met andere woorden geen eenvoudige opgave om de pensioengelden goed te beleggen. Vooral binnen Nederland zijn te weinig aantrekkelijke projecten te vinden voor de vele miljoenen, waarvoor het ABP elk jaar een bestemming moet vinden. Evenals andere grote beleggers richt het pensioenfonds zich daarom steeds meer op het buitenland, maar ook daar is de concurrentie bij de eerste klas projecten groot. Deze week nog maakte Nationale Nederlanden bekend in een internationaal samenwerkingsverband te stappen om wereldwijd de krenten uit de pap te kunnen pikken.

De sector onroerend goed van het ABP beheert momenteel een portefeuille met een waarde van f 10 miljard. Om een indruk te geven van de spreiding: in 1988 ging 46 procent van de investeringen naar woningen, 35,8 procent naar commercieel onroerend goed en 18,2 procent werd in buitenlandse objecten gestoken. In 1987 belegde het ABP nog 'slechts' (700 miljoen, in 1992 moet dat opgetrokken zijn naar het niveau van f 1,5 miljard per jaar. Vorig jaar werd al 1,2 miljard belegd in onroerend goed. In 2000 zal onroerend goed 10 tot 12 procent van de gehele portefeuille beleggingen van het ABP uitmaken.

Dat goede projecten schaars zijn. illustreert Bleijenberg met het voorbeeld West-Duitsland. „Van de 200 concrete aanbiedingen vorig jaar konden 160 na vluchtige lezing terzijde worden geleed. De overige 40 hebben we nader bestudeerd, 6 ervan bleven over als potentiële kanshebber, geen enkel

daarvan heeft tot nu toe geleid tot een concreet project".

Goede doel

Onder de kop 'De economie van het goede doel' zet het business magazine Management Team de inkomsten op een rijtje van de fondswervingsorganisaties. In 1988 boekten achttien instellingen die meer dan f 10 miljoen binnenhaalden, een stijging van 15 procent. Volgens het Centraal Bureau Fondsenwerving werd in dat jaar f 740 miljoen bijeengebracht. Iets meer dan de helft daarvan wordt besteed bij het nationaal bedrijfsleven.

Zo betaalt het Koningin Wilhelminafonds 85 procent van de inkomsten ter grootte van f 69 miljoen aan onderzoeksdoelen, het Nationaal Reumafonds 45 procent van de f 7 miljoen. Aan aangepaste vakanties betaalde dit fonds f 3,9 miljoen en voor herinrichting van woningen f 2,6 miljoen. Een dekbeddenfabrikant uit Zevenaar mocht tienduizend slaapzakken leveren aan het Rode Kruis ten behoeve van de getroffen van de aardbeving in Armenië. Ook bouwondernemingen verdienen aan de ramp.

De grootste fondswervingsinkomsten in 1988 waren voor Foster Parents Plan en het Koningin Wilhelminafonds: f 69 miljoen. De **stichting Oecumenische Hulp** haalde f 44 miljoen op en de Nederlandse Hartstichting f 42 miljoen. Daarop volgen Unicef (< f 38 miljoen), NOVIB en Mensen in Nood (f 31 miljoen), het Wereldnatuurfonds (f 23 miljoen), het Rode Kruis (f 20 miljoen), het Leger des Heils (f 19 miljoen), de Nierstichting en Memisa Medicus Mundi (f 16 miljoen), de Bisschoppelijke Vastenactie (f 13 miljoen), het Astma Fonds, Terre des Hommes en Woord en Daad (f miljoen), het Prins Bernhard Fonds (f 10 miljoen) en tenslotte het Reumafonds met f 7 miljoen. In totaal schonk Nederland aan deze achttien grootste fondsen in 1988 f 490 miljoen.

Trouw, 02-03-1990

Vervolg op 'Gaven delen'

Nieuw project moet meer nadruk leggen op de 'toepassing'

Van onze kerkredactie AMSTERDAM - Er moet een vervolgproject komen op 'Gaven delen wereldwijd', dat meer de nadruk legt op concreet handelen en zich beperkt in zijn doelstelling.

Dat zijn enkele aanbevelingen in een evaluatie rapport van de theologische universiteit Kampen over 'Gaven delen wereldwijd', een driejarig project over de vraag hoe christenen in het westen kunnen delen met en leren van mensen in de derde wereld. Het project duurde van 1985 tot 1988 en eindigde met een landelijke manifestatie, de 'dag om te delen' in Amersfoort.

Binnenkort wordt het rapport aan de acht deelnemende organisaties aan 'Gaven delen wereldwijd' aangeboden, waaronder de hervormde en gereformeerde organen voor zending en werelddiakonaat, de medefinancieringsorganisatie ICCO en de **Stichting oecumenische hulp**. Uit een enquête in kerkelijke gemeenten, onder gemeenteleden, werelddiakonaat-groepen, regionale werkers en de landelijke organisaties blijkt dat het project niet alle gemeenteleden heeft bereikt. Een kwart van de 135 gemeenteleden die het vragenformulier terugstuurden, had nog nooit van 'Gaven delen wereldwijd' gehoord. Ruim de helft wist van het project maar heeft niet aan activiteiten deelgenomen. Twintig procent van de gemeenteleden zette zich actief in. Een opmerkelijke conclusie uit het rapport: hoe verzuider het gemeentelid qua omroepkeuze (NCRV), krantkeuze (Trouw), christelijk onderwijs en politieke keuze (CDA), des te minder betrokken bij het project. Verder landde de thematiek niet bij de kerkmensen die leven bij de zondagse kerkgang alleen en daardoor weinig sociale contacten in de gemeente hebben. Bij zendings- en

werelddiakonaats-groepen leefde het project meer: twee van de drie werkgroepsleden deden eraan mee: gemiddeld één dagdeel per week. Ze toonden zich niet gelukkig met het materiaal dat ze kregen toegestuurd: 'teveel en te moeilijk', vonden velen.

Worst

Socioloog dr. J. B. G. Jonker, die betrokken was bij het onderzoek, is 'niet verrast' door de deelname onder gemeenteleden. Hij wijt het aan de relatief korte duur van het project: „drie jaar is te kort om gemeenteleden intensief te bereiken". Ook was het thema niet toegespitst genoeg, doordat iedere organisatie zijn eigen ei kwijt wilde. „Een worst waar al te veel ingestopt wordt", aldus Jonkers. Een eventueel vervolgproject over de vragen rond 'arm en rijk' zou daarom vijf jaar moeten duren en een meer toegespitst thema moeten hebben, zo valt in de aanbevelingen in het rapport te lezen. Volgens Jonkers zijn er 'zeer royale aanwijzingen' dat er landelijk, regionaal en plaatselijk behoefte bestaat aan een vervolgproject. Dat zou moeten bestaan uit een aanloopjaar voor de plaatselijke kerk met een landelijke startmanifestatie; 2 a 3 jaar voor de verwerking; en een oogstjaar, uitlopend op een landelijke slotmanifestatie. Een nieuw project is ook nodig omdat door het stopzetten van 'Gaven delen' op 10 mei vorig jaar ook het bezig zijn met de problematiek in de kerkelijke gemeenten is stil komen te liggen. „Dit soort thema's vraagt toch regelmatig weer om een project om ze onder de aandacht te brengen", aldus Jonkers. In het nieuwe project zou niet, zoals bij 'Gaven delen wereldwijd', de nadruk moeten liggen op de informatievoorziening van gemeenteleden over gerechtigheidsvragen, maar op concreet handelen. Als een echte gereformeerde miste Jonkers de toepassing. „Geef meer handleidingen aan kerkleden om tot gedragskeuzen te komen." Als voorbeelden noemt hij stelling nemen voor

uitkeringsgerechtigden, koopgedrag en het beïnvloeden van de politiek.

Kleuren op de 'Dag om te delen' in september 1988 te Amersfoort. foto Jan Lankveld

Trouw, 24-03-1990

De Volkskrant, 24-03-1990

STICHTING OECUMENISCHE HULP
DUTCH INTERCHURCH AID

De Stichting Oecumenische Hulp in Utrecht verleent noodhulp, vluchtelingen hulp en voedingshulp in een wereldwijd netwerk van organisaties.
De Stichting Oecumenische Hulp doet dit werk namens 13 Nederlandse kerken.

Ten behoeve van de afdeling Voorlichting en Werving zoekt SOH op korte termijn een

Stafmedewerker fondswerving v/m

De medewerker zal in een team de zorg krijgen voor:

- het inbrengen van ideeën voor fondswervende campagnes en het realiseren daarvan;
- het schrijven en/of redigeren van fondswervend materiaal;
- het ontwikkelen van direct mail-activiteiten;
- namens SOH meewerken in nationale acties i.s.m. andere organisaties;
- adviseren omtrent databeheer en -gebruik.

Functie-eisen:

- opleiding HEAO of een daarmee vergelijkbare opleiding, aangevuld met NIMA-A/B diploma;
- ervaring in automatisering, met name databeheer;
- ervaring op het terrein van fondswerving;
- belangstelling voor ontwikkelingssamenwerking;
- affiniteit met een protestantse geloofsgemeenschap in Nederland.

Een profielschets kan worden opgevraagd.

Nadere informatie over bovenstaande functie kan worden verkregen bij het hoofd van de afdeling Voorlichting en Werving, de heer H. J. Verburg, tel. 030-710 614 (overdag).

Sollicitaties kunnen vóór 7 april 1990 worden gestuurd naar:
Stichting Oecumenische Hulp, t.a.v. H. J. Verburg, Postbus 13077, 3507 LB Utrecht.

Trouw, 10-04-1990

De lange weg van voedselhulp

Selma Vrooland vraagt zich in Trouw van 24 maart, onder de kop 'Gulle gever of consument?' af of er meer mensen zijn die spijt hebben van hun gift voor Roemenië. Ook over Ethiopië vraagt zij, met enige schaamte, wat er is gebeurd met het geld dat is gestort. Henk Zomer, directeur van de Stichting Oecumenische Hulp en tevens voorzitter van het samenwerkingsverband van hulporganisaties, geeft een reactie.

door Henk Zomer

Veel lezers zullen het bijbelverhaal van de barmhartige Samaritaan wel kennen. Nadat hij zelf de eerste hulp had gegeven aan het slachtoffer van een roofoverval, bracht hij hem naar een herberg en liet de verdere verzorging over aan deze professionele instelling. De herbergier werd er wel voor betaald. Jammer dat dit verhaal niet verder gaat. We weten niet of de Samaritaan tevreden was over het werk van de herbergier, we weten niet hoe het verder met het slachtoffer ging en we weten evenmin of er structurele maatregelen tegen roofovervallen werden genomen. Het verhaal was daar ook niet voor bedoeld.

Ik ga er dus maar vanuit dat de barmhartige Samaritaan, die aan het eind van het verhaal de naaste van het slachtoffer wordt genoemd geen spijt van zijn hulp heeft gekregen.

Rond de Roemenië-actie en de Ethiopië-actie kwamen veel mensen tot de conclusie dat er hulp moest worden geboden; zij wisten zich de en naaste van de mensen in Roemenië en Ethiopië. Nu we een paar maanden verder zijn, ontstaan er nieuwe vragen en rijzen er twijfels. Niet alleen Selma Vrooland houdt zich daarmee bezig, de desbetreffende hulporganisaties, waaronder de **Stichting**

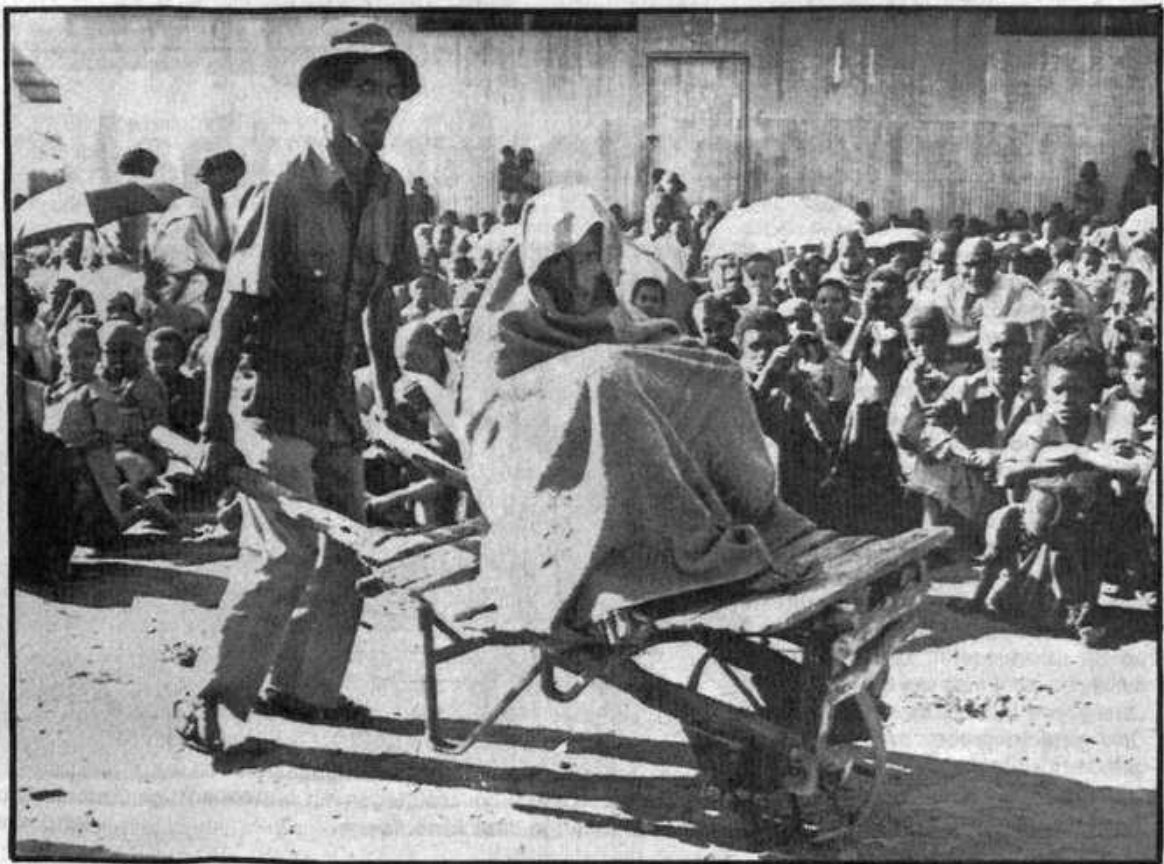
Oecumenische hulpverlening (SOH), krijgen vragen van goede gevers, een enkeling vraagt zelfs geld terug.

Conflicten

De vragen en twijfels gaan enerzijds over de slachtoffers, zijn ze gezien de onderlinge conflicten onze hulp wel waardig? En anderzijds over de hulporganisaties: hoe kunnen die onder de gegeven omstandigheden nog hulp bieden? Na de eerste directe hulpstroom, waarbij in de chaos van Roemenië natuurlijk het een en ander mis ging staan de hulporganisaties nu voor de taak de hulp te richten op structurele verbeteringen. En dan verschijnen de beelden van bevolkingsgroepen die elkaar op gruwelijke wijze naar het leven staan. Is het een wonder dat dan vragen rijzen? Moeten we mensen helpen die elkaar het licht in de ogen niet gunnen? Een eerste antwoord op die vraag lijkt op een afleidingsmanoeuvre. Wat we in het nieuws zien zijn de extremen. De meeste Roemenen zijn mensen als u en ik, mensen die vrede willen, mensen die zich elk op eigen wijze inzetten voor een harmonieuze samenleving. Moeten we omwille van de raddraaiers anderen in de kou laten staan? De essentie van de hoofdvraag lijkt op een oorlogsprobleem, namelijk op de vraag hoe met krijgsgevangenen om te gaan. Die vraag heeft een algemeen geldend antwoord gekregen: ook krijgsgevangenen, ook de vijand, heeft recht op een menswaardige behandeling. Daarmee zijn we terug bij het verhaal van de barmhartige Samaritaan, die van vijand naaste werd. Voor de hulporganisaties is de situatie in Roemenië buitengewoon delicaat. Er is in Roemenië geen sprake van een goed georganiseerde maatschappelijke structuur, allerlei organisaties inclusief de kerken zijn verwickeld in een zelfreinigingsproces. Het is dus bepaald niet eenvoudig om in de hulpverlening te bouwen op lokale structuren. Voor je er

erg in hebt, speelt de hulp een rol in de spanningen tussen verschillende bevolkingsgroepen. De hulp voortzetten langs de oude individuele contacten is daarbij geen oplossing. Op die wijze is een goede coördinatie niet mogelijk en het roept vragen op over de rechtvaardige verdeling van de hulp. De hulp moet de ontwikkeling van lokale organisaties en coördinatie-structuren niet in de weg staan, integendeel. Voor SOH betekenen

dit soort kwesties een grote extra inspanning. Er wordt overleg gevoerd met vele andere organisaties die bij de hulp aan Roemenië zijn betrokken. De beleidslijn die daarbij nu gevolgd wordt is, na de snelle hulp in december en januari, nu vooral zorgvuldigheid. Liever goede en helaas dan maar wat trage hulp dan snelle hulp die zich later met negatieve neveneffecten wreekt.

Een slachtoffer van de hongersnood wordt hier, in een vluchtelingenkamp in Ethiopië, naar het hospitaal vervoerd. foto reuter

Ethiopië

Toen de samenwerkende hulporganisaties aan de actie voor Ethiopië begonnen, hebben wij ons meteen afgevraagd hoe het publiek zou reageren op de vraag om hulp voor gebieden in oorlog. Je weet van tevoren dat je reacties oproept als: „Laten ze eerst maar eens ophouden te vechten" en „Die hulp komt nooit op de goede plaats". Gezien de onbeschrijflijke nood van miljoenen mensen hebben wij gemeend te moeten doorzetten. Vanaf het begin is ervoor gekozen de

gecompliceerde oorzaken van de hongersnood aan het publiek voor te leggen. Aan de média werd dan ook gevraagd meer journalistieke aandacht te geven aan de problemen in de Hoorn van Afrika. De media hebben, voor zover dat mogelijk was, die aandacht ook gegeven. Helaas werd het die media niet gemakkelijk gemaakt. Steeds blijkt weer dat het eerste slachtoffer van een oorlog de waarheid is. Waar journalisten moeilijk het noodgebied in konden, blijken de hulpverlenende organisaties dat gelukkig

wel te kunnen, overigens niet zonder grote risico's, zoals onlangs bleek toen een hulpverlener door een landmijn om het leven kwam. De berichten over de havenstad Massawa, waar voedsel in het krijgsgeweld verloren ging, en over geblokkeerde transportlijnen zijn uiterst triest, want achter elk bericht gaan grote aantallen slachtoffers schuil. Dat veel hulpgoederen wel aankomen wordt helaas echter niet beschouwd als nieuws, en dat leest de goede gever niet in de krant, ziet hij/zij niet op het beeldscherm. De regelmatige donateurs van de hulporganisaties, de 'gulle gever of consument' van SOH bijvoorbeeld, krijgt van 'zijn' organisatie die informatie wel.

Verslag

Het is trouwens in het algemeen een probleem het grote publiek verslag te doen van het werk dat dank zij vele giften mogelijk werd. Nog steeds hebben we verslagboekjes over de actie 'Een voor Afrika' liggen. Destijds werd tijdens die actie veel gevraagd om rapportage achteraf. Toen die beschikbaar kwam was de belangstelling ervoor echter gering, ook bij de media, want het nieuws was er af. De gulle gever toont zich bij tijd en wijle ook een kritische consument. Voor de bonafide, professionele hulporganisaties is dat een positieve ontwikkeling, het is een

blijk van betrokkenheid bij hun werk. De media kunnen echter niet in alle opzichten voorzien in de behoeften van de kritische consument. De meest geëigende weg is om hun betrokkenheid bij een van de hulporganisaties te tonen. SOH houdt zijn gulle gevers in ieder geval op de hoogte via regelmatige toezending van een eenvoudig blad. Dat gaat dan over meer dan Roemenië en Ethiopië, want er is nog wat meer aan de hand in deze wereld. Overigens is het voor een afgeronde verantwoording van de bestedingen nog te vroeg. In Roemenië zal de besteding, na de noodzakelijke eerste hulp, nu over langere tijd gespreid plaatsvinden, teneinde zo verantwoord mogelijk aan wederopbouw bij te dragen.

Lange weg

In Ethiopië hebben juist de particuliere hulporganisaties al veel bestedingen kunnen doen, om de grensoverschrijdende voedseloperatie vanuit Soedan te inventariseren. Weliswaar een lange weg, maar een die het voedsel brengt waar de mensen wonen. De eerste voedseltransporten door de oorlogslinies heen hebben sinds kort, ongemoeid gelaten door militairen en verzetstroepen, hun bestemming kunnen bereiken. Een verantwoording van die bestedingen zal niet lang op zich laten wachten.

Trouw, 12-05-1990

NRC Handelsblad, 12-05-1990

OVERSTROMING INDIA

Organisaties in India bieden al voeding en onderdak, SOH zond vrijdag 100.000 gulden als eerste bijdrage.

Met uw hulp kan er meer worden gedaan!

GIRO 9

Postbus 13077, 3507 LB Utrecht,
tel. 030-710614. STICHTING OECUMENISCHE HULP

Trouw, 27-06-1990

Geldgevers kijken naar ramp, niet naar de politiek in Iran'

Van een onzer verslaggeefsters

AMSTERDAM - Op het gironummer 800800 is voor hulpverlening aan slachtoffers van de aardbeving in Iran 127.285 gulden binnengekomen. Dat meldt Artsen zonder Grenzen namens de Samenwerkende hulporganisaties. Verder heeft de stichting Mensen in Nood 100 000 gulden uitgetrokken voor hulpverlening. De Nederlandse afdeling van het Kinderfonds van de Verenigde Naties, Unicef, stelt 100 000 gulden ter beschikking uit haar eigen noodhulpfonds. De Europese Gemeenschap en de Nederlandse regering geven het Rode

Kruis en Artsen zonder Grenzen sa- 3,7 miljoen gulden. De **stichting Oecumenische Hulp** schenkt 500 000 gulden.

Het bedrag op de girorekening is niet hoger of lager dan verwacht, zegt woordvoerder Osmers van Artsen zonder Grenzen.

Van enige terughoudendheid bij het geven van hulp aan een land dat nu niet bepaald als het meest vriendelijke te boek staat, merkt zij niets. "Wij hebben geen reacties gehad die er op zouden wijzen dat mensen niet geven aan Iran vanwege politieke redenen", zegt zij. „Ik denk toch dat mensen de beelden zien en dan geven".

Ook woordvoerder Burgers van het Rode Kruis is die mening toegedaan. „Nederland heeft gelukkig de neiging naar de rampsituatie te kijken en niet naar de politieke omstandigheden in een land."

Leeuwarder courant, 27-06-1990

Twijfelende telefoontjes over hulp aan Iran

DEN HAAG (GPD) - Het Rode Kruis ontvangt tientallen telefoontjes van mensen die zich afvragen of ze nu wel of niet geld moeten overmaken naar een fonds voor Iran, dat sinds de aardbevingen

van vorige week dringend behoefte aan hulp heeft. De gevers twijfelen eraan of hun geld wel goed terecht komt. „Dat land wil toch alleen maar oorlog voeren."

Weer een ander belt kwaad op met de vraag, waar het Rode Kruis in hemelsnaam mee bezig is: „Het is immers God die de meedogenloze ajatollah afstraft met een natuurramp." In z'n geval legt woordvoerder B. Burgers geduldig uit, dat het Rode Kruis geen politieke organisatie is.

„Het geld is niet bestemd om het regime in Iran te steunen. Wij proberen mensen te helpen, die van huis en haard verstoken zijn. En ieder mens heeft recht op medische hulp, ook een moslim. Na zon verklaring is het natuurlijk afwachten of de 'opbeller' alsnog naar de portemonnee grijpt.

Burgers heeft wel begrip voor de emotionele reacties: „Nederlanders zijn natuurlijk niet gek. De Rushdie-affaire ligt nog vers in het geheugen. Iran roept nog steeds alle islamieten ter wereld op om hem te doden, omdat hij in zijn boek 'De duivelsverzen' kritiek had op de islam. Dat zijn maatregelen, die het Westen niet accepteert."

De schrijver zelf heeft ruim / 16.000 gegeven voor hulp aan de slachtoffers van de aardbeving in Iran. De directeur van het Rode Kruis in Groot-Brittannië, het land waar Rushdie nog steeds zit ondergedoken, liet weten dat de bevolking beduidend minder geeft aan Iran dan aan Armenië, dat in 1988 door een aardbeving werd getroffen.

Signaal

Dit geldt niet voor Nederlanders, meent Burgers. In vier dagen tijd is f 127.285 gestort op de giro van de samenwerkende hulporganisaties. Dat bedrag is net zo hoog als het bedrag, dat vier dagen na de ramp in Armenië bij elkaar was gesprokkeld.

Wel zijn er nu meer twijfelaars, erkent Burgers. „En die moet je positief benaderen. Ervoor waken dat ze niet berusten in de toestand onder het motto: 'Ik geef niet aan een moslim, want het geld gaat toch naar Allah. Ik vind het onverstandig van de Rode Kruis-directeur

Nieuwsblad van het Noorden, 27-06-1990

'God straft toch die meedogenloze ajatollah'

Van onze correspondent Carine Neefjes

in Groot-Brittannië om nu al te concluderen, dat zijn volk te weinig geeft. Hiermee beïnvloed je de twijfelaars. De Werelddiakonaten van de Nederlandse Hervormde Kerk en de Gereformeerde Kerken in Nederland hebben elk een voorschot van f 250.000 via de **Stichting Oecumenische Hulp** (SOH) ter beschikking gesteld. Het geld moet nog worden opgehaald door middel van collectes.

Woordvoerder Henk Verburg: „Ik vermoed, dat we dit bedrag wel bij elkaar weten te krijgen. Wel valt mij op, dat mensen niet spontaan opbellen om hulp aan te bieden. Voor mij een signaal dat de bevolking terughoudender is dan bij andere rampen. Dan staat de telefoon meestal roodgloeiend."

Ellende

Ondanks twijfelende gevers is de coördinerende organisatie Artsen Zonder Grenzen dik tevreden over het verloop van de hulpactie. De samenwerking met de Iraanse Rode Halve Maan, een zusterorganisatie van het Rode Kruis, loopt gesmeerd. De vereniging heeft in het verleden bewezen grote humanitaire hulp te kunnen bieden tijdens de oorlog tussen Iran en Irak en bij eerdere aardbevingen in 1988.

Woordvoerster Ina van Wijngaarden van Artsen Zonder Grenzen: „Bij zo'n ramp vervagen politieke meningsverschillen. Volgens de laatste berichten zijn er 70.000 doden en 1 miljoen daklozen te betreuren. Op de televisie zie je verschrikkelijke beelden van gewonde vrouwen en kinderen kan me niet voorstellen, dat je na het zien van die ellende beslist geen geld te Bi omdat het regime in Iran niet deugt "

DEN HAAG — Het Rode Kruis ontvangt tientallen telefoontjes van mensen die zich afvragen of ze nu wel of niet geld moeten overmaken naar een fonds voor Iran, dat sinds de aardbevingen van vorige week dringend behoefte aan hulp heeft. De gevers twijfelen eraan of hun geld wel goed terecht komt. "Dat land wil toch

alleen maar oorlog voeren," zo wordt gezegd.

Weer een ander belt kwaad op met de vraag waar het Rode Kruis in hemelsnaam mee bezig is. "Het is immers God die de medogenloze ajatollah afstraft met een natuurramp". In zo'n geval legt woordvoerder B. Burgers geduldig uit dat het Rode Kruis geen politieke organisatie is. "Het geld is niet bestemd om het regime in Iran te steunen. Wij proberen mensen te helpen die van huis en haard verstoken zijn. En ieder mens heeft recht op medische hulp, ook een moslim. Na zo'n verklaring is het natuurlijk afwachten of de opbeller alsnog naar de portemonnaie grijpt. Rode Kruis-woordvoerder Burgers heeft wel begrip voor de emotionele reacties:

"Nederlanders zijn natuurlijk niet gek. De Rushdie-affaire ligt nog vers in het geheugen. Iran roept nog steeds alle islamieten ter wereld op om hem te doden, omdat hij in zijn boek de Duivelsverzen kritiek had op de islam. Dat zijn maatregelen die het westen niet accepteert".

De schrijver Salman Rushdie heeft zelf

ruim 16.000 gulden gegeven voor hulp aan de slachtoffers van de aardbeving in Iran. De directeur van het Rode Kruis in Groot-Brittannië, het land waar Rushdie nog steeds zit ondergedoken, liet weten dat men beduidend minder geeft aan Iran dan aan Armenië, dat in 1988 door een aardbeving werd getroffen.

Dit geldt niet voor Nederlanders, meent Burgers. Tot nu toe is 506.000 gulden gestort op de giro van de samenwerkende hulporganisaties. Het bedrag dat gistermiddag werd geboekt, f 127.285, was net zo hoog als het bedrag dat vier dagen na de ramp in Armenië bij elkaar was gesprokkeld.

Wel zijn er nu meer twijfelaars, erkent Burgers. "En die moet je positief benaderen. Ervoor waken dat ze niet berusten in de toestand onder het motto: 'Ik geef niet aan een moslim, want het geld gaat toch naar Allah'. Ik vind het onverstandig van de Rode Kruis-directeur in Groot-Brittannië om nu al te concluderen dat de Britten te weinig geven. Hiermee beïnvloed je de twijfelaars."

Een moeder in het Iraanse dorp Kalishom wordt bij het graf van haar bij de aardbeving omgekomen kinderen getroost door een familielid. (Foto: AFP)

Grenzen

De Werelddiakonaten van de Nederlandse Hervormde Kerk en de Gereformeerde Kerken in Nederland hebben elk een voorschot van 250.000 gulden via de **Stichting Oecumenische Hulp** (SOH) ter beschikking gesteld. Het geld moet nog worden opgehaald door middel van collectes.

Woordvoerder Henk Verburg: "Ik vermoed dat we dit bedrag wel bij elkaar weten te krijgen. Wel valt mij op dat mensen niet spontaan opbellen om hulp aan te bieden. Voor mij een signaal dat de bevolking terughoudender is dan bij andere rampen. Dan staat de telefoon meestal roodgloeiend".

Het moeilijk toelaten van hulpverleners in Iran wekt argwaan bij de gever, meent

Verburg. "Hulp van Zuid-Afrika en Israël willen ze niet hebben. Een radicale krant in Iran meldde gisteren dat het land hulp weigert van landen 'aan wier handen Iraans bloed kleeft'. Van de Verenigde Staten willen ze wel geld, maar mensen worden teruggestuurd. Visa worden niet gemakkelijk gegeven. Mensen worden door al dit soort zaken achterdochtig. Zeker weer een geldschuit storten die toch gebruikt wordt voor oorlogsmateriaal." Ondanks twijfelende gevers is de coördinerende organisatie Artsen Zonder Grenzen dik tevreden over het verloop van de hulpactie. De samenwerking met de Iraanse Rode Halve Maan, een zusterorganisatie van het Rode Kruis, loopt gesmeerd.

De vereniging heeft in het verleden

bewezen grote humanitaire hulp te kunnen bieden tijdens de oorlog tussen Iran en Irak en bij eerdere aardbevingen in 1988. Woordvoester Ina van Wijngaarden van Artsen Zonder Grenzen: "Bij zo'n ramp vervagen politieke meningsverschillen. Volgens de laatste berichten zijn er 70.000

doden en 1 miljoen daklozen te betreuren. Op de televisie zie je verschrikkelijke beelden van gewonde vrouwen en kinderen". "Ik kan me niet voorstellen dat je na het zien van die ellende beslist geen geld te geven, omdat het regime in Iran niet deugt," aldus Ina van Wijngaarden

De Volkskrant, 28-06-1990

Hulporganisatie vreest opdrogen geldstroom Iran

Van onze verslaggever
DEN HAAG — De hulporganisatie Artsen zonder Grenzen pleit met kracht voor het voortzetten van de inzamelingsactie na de aardbevingen in Iran. Gevreesd wordt dat de stroom giften zal teruglopen, nu uit Iran tegenstrijdige berichten komen over de wenselijkheid van buitenlandse hulp. Artsen zonder Grenzen noemt de uitlatingen van de Rode Halve Maan (het Iraanse Rode Kruis) over nutteloze medische bijstand uit het buitenland „ongelooflijk". Medische teams van Artsen zonder Grenzen zijn ook gisteren actief geweest in het rampgebied. De hulporganisatie heeft geen enkele aanwijzing dat de buitenlandse hulp tot dusver „onnodig" is geweest, zoals de president van de Rode Halve Maan gisteren op een persconferentie heeft gezegd. Sterker nog: een lid van Artsen zonder Grenzen werd gisteren uitgenodigd voor een verkenningsvlucht boven het getroffen gebied, waar tussen de dertig- en vijftigduizend doden zijn gevallen. De mobiele medische teams bieden samen met medewerkers van de Rode Halve Maan hulp in afgelegen dorpen. Volgens de Nederlandse directeur van Artsen zonder Grenzen in Teheran, De Milliano, zijn de tegenstrijdige berichten uit Iran te verklaren door „de tegengestelde politieke tendenzen in het land". De uitspraak van de president van de Rode Halve Maan wordt door de buitenlandse hulporganisaties uitgelegd als een teken

van onenigheid in de Iraanse regering over de steun van het Westen aan de slachtoffers, die nog steeds wordt opgevoerd. Op lagere niveaus wordt de westerse hulp juist gretig aanvaard, aldus de organisaties.

Overigens bleek woensdagmiddag ook in Nederland verwarring te heersen tussen het Rode Kruis en Artsen zonder Grenzen onderling over de vraag of afgelopen vrijdagmiddag is besloten geen medische teams te sturen. De woordvoerder van het Rode Kruis in Den Haag: „Toen kwam bij ons een telex binnen met de mededeling uit Teheran dat dit soort bijstand niet werd gewenst. Artsen zonder Grenzen stuurde geen medische teams, maar een groep om logistieke zaken te regelen." Zijn collega Osmers bij Artsen zonder Grenzen in Amsterdam ontkent die beperking van de hulp aan Iran. „We hebben daar wel degelijk twee medische teams, die heel doelmatig met de lokale hulporganisatie samenwerken. Volgens berichten van onze directeur De Milliano in Teheran zijn vanaf het begin uit Iran tegenstrijdige mededelingen gekomen, zoals het al dan niet toelaten van buitenlandse hulpverleners in het rampgebied."

Over de voorlopige opbrengst van de inzameling voor Iran zijn de samenwerkende Nederlandse hulporganisaties tevreden. Zij vinden de tussenstand van 1,6 miljoen gulden na een halve week actievoeren „geen slechte score". Vergeleken met de geldinzameling na de aardbeving in Armenië, twee jaar geleden, liepen de eerste stortingen op het gemeenschappelijke gironummer voor Iran een paar ton achter. Toch kwam de

geldovermaking goed op gang na de oproepen voor bijdragen in het afgelopen weekeinde en na de schokkende beelden uit Iran. „Bedenk wel dat de Postbank pas maandag met de verwerking kon beginnen”, zegt de woordvoerster van Artsen zonder Grenzen. „Als op woensdag dan al ruim een half miljoen binnen is, dan kan men echt niet van een teleurstellend resultaat spreken.”
vervolg pag 4:

„ En dat bedrag is door **de Oecumenische Hulp** al meteen met kerkgiften verdubbeld. Integendeel. We vinden het een mooie openingsscore en het gaat straks wel om het eindbedrag.” De Nederlandse regering maakte vandaag al vij ton over aan het Rode Kruis. Uit het Noodfonds van de Europese Gemeenschap werd 3,2 miljoen gulden ter beschikking gesteld aan Artsen zonder Grenzen. De Liga van Rode-Kruisverenigingen in Genève noemde zes miljoen Zwitserse franc (ongeveer acht miljoen gulden) als eerste tussenstand van de inzameling voor Iran. Daarin zijn opgaven uit 35 aangesloten landen

Nederlands dagblad, 29-06-1990

Rode Halve Maan vraagt om meer hulpgoederen

TEHERAN (AP) - In Iraanse ziekenhuizen zijn woensdag meer dan 200 slachtoffers van de aardbeving overleden, zo is door ziekenhuisfunctionarissen meegedeeld. De Rode Halve Maan, de zusterorganisatie van het Rode Kruis, heeft verzocht om meer internationale hulp, niet in de vorm van personeel, maar van medicijnen en hulpgoederen die nodig zijn voor het onderdak brengen en behandelen van overlevenden. Ondertussen werden de reddingswerkzaamheden in de verwoeste noordelijke provincies door slecht weer en naschokken gehinderd en vielen er onder vrijwilligers slachtoffers. Er zijn in de periode na de eerste aardbeving 175

verwerkt.

Woordvoerder Arm Naef van de Lijf zegt niet te hebben gemerkt dat “het publiek door gemengde gevoelens over het regime in Iran zo terughoudend geworden zijn tegenover de inzameling”. “We signaleren wel degelijk een vergelijkbare compassie als na de aardbeving in Armenië”, aldus Ann Naef. De eindopbrengst van de actie voor Armenië beliep 8,8 miljoen gulden.

De directeurs van het Rode Kruis, Mensen in Nood, Unicef, Terre des Hommes, Tear Fund, Novib, zonder Grenzen en de **Stichting Oecumenische Hulp** hebben woensdag in Den Haag verdere afspraken gemaakt. Als voorlopige verdeelsleutel voor het ingezamelde geld voor Iran kozen zij 41 procent voor het Rode Kruis, 17 procent voor Unicef en 42 procent voor zonder Grenzen. Deze organisaties houden zich bezig met daadwerkelijke hulp in het rampgebied. 20 Procent is gereserveerd voor organisaties die zich in de volgende fase zullen werpen op de wederopbouw van de getroffen gebied.

buitenlandse vliegtuigen met duizenden tonnen hulpvoorraden naar Iraan gevlogen. De buitenlandse hulp arriveerde uit meer dan 26 landen, waaronder gezworen vijanden als de Verenigde Staten, Groot-Brittannië, Irak en Saudi-Arabië. Het Iraanse persbureau IRNA maakte melding van «n helikopterongeluk in de bergen van de provincie Gilan. Bij het ongeluk, dat was veroorzaakt door slecht weer, kwam een parlementariër om tot leven. Zes andere inzittenden raakten zwaar gewond; negen personen bleven vrijwel ongedeerd. De helikopter stortte neer bij Kelishom, 160 kilometer ten noordwesten van Teheran, waar Franse en Iraanse reddingswerkers dinsdag nog een moeder en haar 12-jarig zoontje levend onder het puin vandaan haalden. In Rudbar, in de provincie Gilan, overleed woensdag een 19-jarige vrijwilliger doordat een muur op hem neerstortte. De instorting deed zich voor in de stad door een zwakke trilling werd getroffen.

Ayatollah Khamenei heeft inmiddels „alle volkeren en landen" bedankt voor de hulp die Iraan heeft gekregen na de aardbeving. Voor de radio noemde de opvolger van wijlen ayatollah Khomeini als gids van de islamitische revolutie de aardbeving „een beproeving".

Trouw, 30-06-1990

Korte Metten, Noodhulp Iran

Het gereformeerde Centrum voor zending en werelddiakonaat en de hervormde Generale diakonale raad hebben elk 250

De inzamelingsactie in Nederland van de gezamenlijke organisaties voor de slachtoffers van de aardbeving had gistermiddag 1.523.999 gulden opgebracht. In dit bedrag is een gift van 500.00 gulden inbegrepen van de **Stichting Oecumenische Hulp**.

000 gulden uitgetrokken voor noodhulp aan de slachtoffers van de aardbeving in Iran. Hiermee beogen de kerken de **Stichting oecumenische hulp** - een van de deelnemers in de nationale actie - in staat te stellen snel en effectief hulp te verlenen.

Limburgsch dagblad, 06-07-1990

Limburgsch dagblad, 04-09-1990

Algemeen Dagblad, 13-07-1990

BENOEMD

FRANS Wijsen, directeur van de stichting Mensen in Nood, wordt voorzitter van het samenwerkingsverband van hulporganisaties bij rampen. Hij volgt Henk Zomer op, directeur van de **stichting Oecumenische Hulp**. In het samenwerkingsverband zitten Artsen zonder Grenzen, stichting Mensen in Nood, het Rode Kruis, Novib/Gast aan Tafel, **stichting Oecumenische Hulp**,

Unicef Nederland, Memisa Medicus Mundi, Tear Fund en Terre des Hommes.

Trouw, 13-07-1990

Personalia:

Frans Wijsen, directeur van de stichting Mensen in Nood, is benoemd tot voorzitter van het samenwerkingsverband van hulporganisaties bij rampen. Wijsen volgt Henk Zomer op, directeur van de **stichting Oecumenische Hulp**. De benoeming geldt voor een jaar.

Algemeen Dagblad, 19-07-1990

BINNENLAND KORT

- De **stichtingen Oecumenische Hulp** en Mensen in Nood hebben 170.000 gulden

Limburgsch dagblad, 19-07-1990

Nieuwe bevingen bemoeilijken reddingswerk

Krachtige naschokken teisteren Filippijnen Van onze correspondent MANILA - Nieuwe schokken met een kracht van meer dan zes op de schaal van Richter, hebben gisteren opnieuw paniek veroorzaakt onder de geteisterde bevolking op de Filippijnen. De mensen renden gillend van angst de straten op en gebouwen trilden op hun grondvesten. De nieuwe bevingen bemoeilijken de wanhopige pogingen van reddingsploegen in. Baguio en Cabanatuan om de honderden onder het puin beknelde slachtoffers te bereiken. De reddingswerkers horen in Cabanatuan hulpkreten, geklop en geschrei van kinderen. Tussen de 50 en 100 scholieren zouden nog tussen de brokken beton gevangen zitten. Door de verwrongen staal en betonblokken heen overhandigen

Het vrije volk, 19-07-1990

Naar de helikopters

Een man, een kind op de arm, en een vrouw banen zich tussen de puinhopen van de Filipijnse stad Baguio een weg naar hulp. Duizenden overlevenden van de aardbevingen stonden gisteren in de rij om Baguio per helikopter te verlaten. De transportmiddelen van de Filipijnse en Amerikaanse luchtmacht werden bijkans bestormd als ze weer een 'mensenvracht' kwamen ophalen. De maandag reeds zwaar getroffen stad werd gisteren door nieuwe schokken opgeschrikt. De nieuwe bevingen hadden een kracht van 6,3 op de schaal van Richter en het epicentrum lag

beschikbaar gesteld aan slachtoffers van de aardbeving op de Filippijnen. • Precies duizend tippelaars beginnen maandag aan de 23ste strandzesdaagse, die loopt van Hoek van Holland naar Den Helder.

de overlevenden papiertjes met hun naam aan de naderende redders, die millimeter voor millimeter zich een weg banen door het puin. Als zij er vandaag niet uitkomen, zullen de kinderen het niet overleven, verklaarde de politiecommissaris van Cabanatuan, overste Rogelio de Joya. President Aquino bracht gisteren in een helikopter een bezoek aan Cabanatuan en was zichtbaar aangedaan bij het aanblik van de lichamen van de omgekomen kinderen. De woordvoerder van president Aquino, Thomas Gomez, verwacht niet dat communistische rebellen het reddingswerk zullen hinderen. Het is volgens hem niet het karakter van het Filipijnse volk, al zijn het communistische rebellen, om in tijden van rampspoed, de situatie te misbruiken, meende Gomez. De stichtingen Oecumenische Hulp en Mensen in Nood hebben samen 170.000 gulden beschikbaar gesteld voor de eerste hulp aan slachtoffers van de aardbeving op de Filippijnen.

net als maandag op het noordelijke eiland Luzon. Er bestaat weinig hoop dat reddingsploegen nu nog overlevenden kunnen bergen uit de ingestorte fabrieken, hotels en flatgebouwen. Gevreesd wordt dat de aardbevingen op de Filippijnen meer dan 1000 levens hebben gekost. Vandaag vluchtten duizenden Filipino's opnieuw de straat op, nadat het gerucht was verspreid dat zich om 2 uur 's middags een nieuwe aardbeving zou voordoen. Het gerucht is op verzoek van president Aquino tegengesproken door het hoofd van het seismologisch instituut. **De stichtingen Oecumenische Hulp** en Mensen in Nood hebben inmiddels samen 170.000 gulden beschikbaar gesteld voor de eerste hulp

aan slachtoffers van de aardbeving op de Filipijnen. Het ministerie van Ontwikkelingssamenwerking stelde een half miljoen gulden beschikbaar. Het geld wordt besteed in overleg met de samenwerkende noodhulporganisaties.

FOTO AP

Trouw, 02-08-1990

NRC Handelsblad, 02-08-1990

Algemeen Dagblad, 25-08-1990

Gironummer' voor hulp vluchtelingen

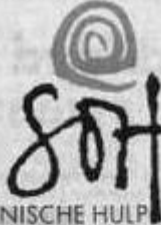
DEN HAAG (ANP) — De samenwerkende hulpverleningsorganisaties Mensen in Nood, Het Nederlandse Rode Kruis, de Stichting Oecumenische Hulp en Unicef hebben het gironummer 555 opengesteld voor hulp aan mensen die de grens tussen Irak en Jordanië oversteken om van daaruit naar hun vaderland terug te keren. De katholieke hulporganisatie Caritas Jordanië heeft bij de Stichting Mensen in Nood een aanvraag ingediend ter grootte van 40.000 dollar. Caritas wil het geld bestemmen voor (je opvang in Jordanië van vluchtelingen uit Irak. Voedsel en onderdak zijn de eerste zaken die geregeld moeten worden. Mocht de stroom vluchtelingen uit Irak naar Jordanië aanhouden, dan voorziet de partnerorganisatie van Mensen in Nood een nieuwe aanvraag voor de aanschaf van dekens, matrassen en tenten, aldus een verklaring van de samenwerkende

Nederlandse hulporganisaties. Mensen in Nood heeft zich bereid verklaard het opvangprogramma van Caritas Jordanië te financieren. Het Nederlandse Rode Kruis zal op verzoek van de Liga van RodeKruisverenigingen in Genève goederen sturen naar de Jordaanse zustervereniging de Rode Halve Maan. Liga en Rode Halve Maan zijn van plan voor tienduizenden vluchtelingen opvangcentra op te zetten in afwachting van verdere doorreis mogelijkheden. Unicef Nederland zal voor enkele honderdduizenden dollars dekens, tenten, watertanks en medicamenten zenden naar medewerkers van Unicef die reeds in Jordanië zijn voor de opvang van vluchtelingen. De Raad van Kerken voor het Midden-Oosten heeft een beroep gedaan op de kerken in Nederland om geld beschikbaar te stellen voor de vluchtelingen. Volgens het ministerie van buitenlandse zaken lopen de schattingen over het aantal vluchtelingen in Jordanië uiteen van 70.000 tot 150.000. Tienduizenden zitten vast in de Jordaanse havenplaats Aqaba.

Trouw, 25-08-1990

De Volkskrant, 25-08-1990

HERHAALDE OPROEP

STICHTING OECUMENISCHE HULP
DUTCH INTERCHURCH AID

De Stichting Oecumenische Hulp in Utrecht verleent noodhulp, vluchtelingen hulp en voedingshulp in een wereldwijd netwerk van organisaties. De Stichting Oecumenische Hulp doet dit werk namens 13 Nederlandse kerken.

Ten behoeve van de afdeling Voorlichting en Werving zoekt SOH op korte termijn een

STAFMEDEWERKER FONDSWERVING V/M

De medewerker zal in een team de zorg krijgen voor:

- het inbrengen van ideeën voor fondswervende campagnes en het realiseren daarvan;
- het schrijven en/of redigeren van fondswervend materiaal;
- het ontwikkelen van direct mail-activiteiten
- namens SOH meewerken in nationale acties i. s. m. andere organisaties;
- adviseren omtrent databeheer en -gebruik.

Wij zoeken kandidaten met:

- opleiding HEAD of een daarmee vergelijkbare opleiding, zo mogelijk aangevuld met NIMA-A/B diploma;
- ervaring in automatisering, met name databeheer;
- ervaring op het terrein van fondswerving;
- belangstelling voor ontwikkelingssamenwerking;
- affiniteit met de signatuur van SOH.

Gezien de personeelssamenstelling van de afdeling worden met name vrouwelijke kandidaten uitgenodigd te solliciteren.

Een profielschets kan worden opgevraagd.

Nadere informatie over bovenstaande functie kan worden verkregen bij het hoofd van de afdeling Voorlichting en Werving, de heer H. J. Verburg, tel. 030 - 710614 (overdag).

Sollicitaties kunnen vóór **15 september 1990** worden gestuurd naar: Stichting Oecumenische Hulp, t. a. v. H. J. Verburg, Postbus 13077, 3507 LB Utrecht.

De Volkskrant, 29-09-1990

Veronique laat losse eindjes televisie-actie slingeren

Besteding hulpgeld voor Roemenië nog steeds niet rond

Van onze verslaggever JEROEN TROMMELEN i

HILVERSUM — Sinds die bewuste dag van de actie, eind vorig jaar, houdt Roemenië op een speciale manier van Nederland. Of in elk geval van de Hollandse engel der welvaart Linda de Mol. En niet alleen vanwege de opbrengst van 35 miljoen gulden, min of meer. De avond vóór oudjaar 1989 was een typisch Nederlands feest van vrijgevigheid op de televisie.

Het was weliswaar opgezet door het station Veronique, dat nog wel wat naamsbekendheid kon gebruiken, maar in Roemenië werd het ervaren als een opmerkelijke vorm van solidariteit. Het programma werd vele malen op televisie herhaald.

Opmerkelijk is echter het gebrek aan die de besteding van het ingezamelde hulpgeld in Nederland tot dusver heeft gekregen. Tot op de dag van vandaag is er nog geen eindoverzicht van de projecten die als gevolg van de gulle avond zijn of worden gefinancierd. Volgens het Nederlandse Rode Kruis komt dat finale overzicht waarschijnlijk pas aan het einde van dit jaar.

Voor bijna twintig miljoen gulden is wel een bestemming gevonden. Het grootste deel daarvan, ruim tien miljoen heeft zijn weg gevonden via het Rode Kruis zelf.

Voor ongeveer tien miljoen kan de besteding nog niet worden verantwoord of moet er nog een bestemming voor worden aangewezen.

Hoeveel de televisieactie zelf heeft gekost, is ook nog niet precies bekend. Een woordvoerder van het Rode Kruis laat wel doorschemeren dat de gekozen actieform (televisieavond, telefoonpanel, éénmalige overschrijvingen via bank of giro) niet de meest goedkope is geweest. Wat natuurlijk niet betekent dat de actie haar geld niet zou hebben opgebracht. Veronique zelf kon de kosten ervan gistermiddag niet zo snel in de boeken terugvinden. Het bij dit soort acties bekende „nadruppel-effect” - geld dat pas in tweede instantie binnenkomt - heeft zich wel voorgedaan, maar is minder groot dan werd verwacht. De avond zelf werd afgesloten met een eindsaldo van bijna dertig miljoen. Daar is waarschijnlijk vijf tot tien miljoen bij „nagedruppeld”. Het precieze bedrag is in de cijfers die het Rode Kruis tot dusver heeft vrijgegeven, niet te vinden. De kleinere hulporganisaties zoals Terres des Hommes, Artsen Zonder Grenzen en stichting Oecumenische Hulp hebben de eindbalans al wel gemaakt. Zo blijkt dat Terre Des Hommes 2,1 miljoen gulden

Veronique-geld heeft ontvangen. Uit eigen en andere middelen is dat bedrag verhoogd tot 4,5 miljoen. Daarvan is al drie miljoen als directe noodhulp besteed.

Erbarmelijk

Het meeste geld van Terres des Hommes gaat naar zeven weeshuizen, dertien tehuisen voor gehandicapte kinderen en vijf kinderafdelingen van ziekenhuizen. In totaal betreft het vijfduizend kinderen die vaak onder erbarmelijke omstandigheden zijn aangetroffen. De gehandicapte kinderen in Roemenië waren er het slechtst aan toe. Artsen van het Rode Kruis beschrijven een tekort aan beddegoed, wasfaciliteiten, personeel en geld. In sommige huizen konden de kinderen niet naar buiten en moesten ze bijna de hele dag in hun bedden blijven. Opvallend was hun hjkwitte gelaatskleur; een gevolg van ernstige bloedarmoede. In sommige huizen stonk het vreselijk naar urine en ontlasting omdat er geen schoonmaakmiddelen waren, evenmin als luiers. Lakens konden alleen met chloor worden gespoeld. De directe noodhulp van het Rode Kruis betrof dan ook matrassen, lakens, dekens, kleding, voeding, les- en leermiddelen, speelgoed, wasinstallaties en keukengerei. Uiteraard is de hulp van het Rode Kruis ook sterk medisch gericht. Tweehonderd huisartsenpraktijken op het platteland worden regelmatig voorzien van elementaire medische voorzieningen; ziekenhuizen worden bevoorrad en een deel van het geld wordt doorgesluisd aan het Roemeense Rode Kruis, die het op haar beurt aan kleinere projecten uitgeeft. De **Stichting Oecumenische Hulp** heeft twee miljoen in Roemenië besteed. Een half miljoen voor steun aan de bevriende Hongaarse Oecumenische Raad die er hulpgoederen voor heeft gekocht; een half miljoen voor de kindertehuisen, drie ton voor zaaigoed en pootaardappelen, een kwart miljoen voor basisbevoorrading van ziekenhuizen, twee ton aan projecten van de Wereldraad van Kerken en de rest aan kleinere projecten. Artsen zonder Grenzen

heeft ruim een miljoen gulden beschikbaar. Dat geld wordt voor het grootste deel gebruikt om de medische kennis van Roemeense artsen te vergroten, door stages, abonnementen op buitenlandse medische tijdschriften en uitwisselingsprojecten. Vandaag komt een delegatie van Artsen Zonder Grenzen, het Acadamisch Ziekenhuis Groningen en het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne uit Roemenië terug. De medici hebben geadviseerd bij het opzetten van een preventieproject tegen Aids en hepatitis B. Een moreel probleem bij de besteding van het hulpgeld is de vraag met wie de Westerse hulpverleners in de Roemeense samenleving moeten samenwerken. De bestaande structuren en organisaties zijn grotendeels dezelfde als die van vóór de revolutie. De simpele vraag wie er „deugt“, is nog steeds niet makkelijk te beantwoorden.

Henk van Apeldoorn van de **Stichting Oecumenische Hulp**: Je wilt de bestaande politieke organisatie natuurlijk omzeilen, maar voor het tegendeel is ook wat te zeggen. Hoe langer je zelf rechtstreeks — om de regering heen — hulp geeft, hoe langer je daarmee de huidige chaotische toestand in stand houdt. Je kunt bijvoorbeeld medicijnen geven op dorpsniveau, zoals nu vaak gebeurt. Maar daar kun je niet eeuwig mee doorgaan."

Een groot probleem is de corruptie in de bestaande structuren. Iedereen met een beetje macht neemt zijn deel, zo rapporteren hulpverleners die ter plaatse met de verdeling van goederen zijn belast. Niet alleen uit zelfzucht, maar ook om bijvoorbeeld het ene medicijn tegen het andere medicijn te kunnen ruilen. De ruileconomie is nog steeds belangrijk in Roemenië.

Van Apeldoorn wijst er ook op dat de Roemenen weinig gebaat zijn bij de wegwerpcultuur die samen met sommige hulpmiddelen (wegwerpluiers bijvoorbeeld) is geëxporteerd. Verder wordt er met de hulp hoofdzakelijk „tijd gekocht“, vindt hij. „Dat is trouwens ook hard nodig. Je komt de nodige mensen tegen die willen bewijzen dat de revolutie echt goed voor het volk is geweest. Dan wordt in kindertehuizen bijvoorbeeld een verdubbeling van de voedselrantsoenen en een verdubbeling van het personeel beloofd, en daarnaast nog een forse salarisverhoging."

Dat ze dat beloven en soms ook werkelijk menen, kan betekenen dat de Roemenen „een beetje gek zijn“, zegt Van Apeldoorn. „Maar ook dat het buitenlandse kapitaal weer te snel binnenvliegt. Ook dat moet je zien te voorkomen. Met een te grote afhankelijkheid is het land uiteindelijk niet geholpen."

30 december 1989. De tv-actie voor Roemenië: VNO-voorzitter Van Lede (links) en FNV-voorman Stekelenburg.

Foto Leo Erken

Leeuwarder courant, 09-10-1990

Keurmerk tegen fraude bij 'goede doelen'

AMSTERDAM (IPS) - De meeste Nederlanders zijn niet te beroerd om de beurs te trekken voor een goed doel. Maar ze willen er wel zeker van zijn dat hun geld goed wordt besteed. Een nieuw in te voeren keurmerk voor fondswervende organisaties kan helpen het kaf van het koren te scheiden. Het idee komt uit de koker van het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF), dat verwacht het over ruim een jaar te introduceren. Het keurmerk moet zo bekend worden, dat bij het publiek een rood lampje gaat branden als deze kwaliteitsgarantie ontbreekt, zo hoopt CBF-directeur Giel Wester. Alleen organisaties die aan een lijst heldere criteria voldoen, zouden het keurmerk mogen voeren. Het CBF, waarbij de meeste Nederlandse gemeenten zijn

aangesloten, hanteert deze lijst nu al bij het adviseren over het verstrekken van collectevergunningen en het al dan niet geven van donaties.

Een belangrijk criterium is, dat het bestuur uit minstens vijf personen moet bestaan die zelf geen financieel belang hebben bij de inzameling. Aan het einde van het jaar moeten de organisaties een deugdelijk financieel verslag kunnen overhandigen. Bovendien moeten ze hard maken, dat minstens driekwart van het ingezamelde geld werkelijk gebruikt is voor het beoogde doel. De kosten van de werving mogen de 25 procent niet overstijgen.

Nederland telt vele honderden stichtingen en verenigingen die geld inzamelen voor de meest uiteenlopende goede doelen, van kattenzorg tot zwerfkinderen, van leprabestrijding tot nieuwe instrumenten voor de plaatselijke harmonie, van het welzijn van zeelieden tot het bestrijden van vivisectie.

Wantrouwen

Juist in die gevallen moet het ontbreken van een keurmerk in de toekomst het wantrouwen van het publiek wekken. Ook de kleinere organisaties en privé-initiatieven zullen zich dan tot het CBF moeten wenden en daarmee verplicht worden, zich aan de genoemde criteria te houden.

De reactie onder de fondswervers op het keurmerk is positief. „Het kan de branche ten goede komen, bijvoorbeeld doordat

Het vrije volk, 09-11-1990

Van steekpartij in kerk tot herrie bij herdenkingsdienst

Door Wessel de Jong

Dominee Visser — zwervend tussen kanslozen en buitenwereld — schrijft dagboek 'Op Drift'

ROTTERDAM — De hervormde Dominee Hans Visser van de Pauluskerk heeft een dagboek geschreven. Op verzoek van een uitgever stelde hij een jaar jachtig domineesleven op schrift. 'Op Drift' is hiervan de weerslag en wordt vanavond in Boekhandel Donner om half acht gepresenteerd.' Daarbij zal Piet de Visser, Tweede Kamerlid voor de Partij van, de Arbeid, een korte inleiding houden.;

De Visser r, ook wel paspoorten-Piet genoemd, is de man die de i landelijke paspoorten-affaire aanzwengelde waar Staatssecretaris Van Eekelen (VVD) over viel. Dominee Visser was de aan-, stichter van de Rotterdamse paspoort-affaire. Gisteren maakte het Openbaar Ministerie in Rotterdam bekend dat. hij niet zal worden vervolgd voor de financiële steun die hij asielzoekers indirect' verleende om gestolen paspoorten te kunnen kopen. In het boek komen paspoorten slechts zijdelings ter. sprake, zoals tijdens het middagspreekuur op 6 maart van dit jaar als een Surinaamse vrouw Visser probeert over te halen om voor haar een weekendje

het twijfels over de hoge kosten van de werving wegneemt," aldus Tjipke Bergsma van Foster Parents Plan, in 1989 met f93 miljoen aan inkomsten veruit koploper.

„We krijgen toch wel eens telefoontjes van mensen die zich afvragen, wat er met hun geld gebeurt. Een keurmerk is een goed idee, maar het staat en valt met de duidelijkheid bij het publiek. Anders zaai je alleen maar verwarring," meent Maarten Nypels van de **Stichting Oecumenische Hulp**.

Parijs te regelen. De dominee moet daartoe het paspoort pogen af te troggelen van; de Vreemdelingendienst. „Zover reikt onze macht niet noteert de hervormde dominee dan. Hoever. die dan wél reikt zegt hij niet.",':.

Visser doet alles wat binnen zijn bereik ligt. Daarover bestaat geen twijfel. De geldelijke middelen, die de Pauluskerk heeft voor de hulp aan buitenlanders, lijken voor een gróót deel op te gaan aan familiehereniging. De dominee wordt verteerd door medelijden met. de Soedanezen en de Eritreeërs die verkommeren van eenzaamheid, i Broers \ en zussen laten overkomen uit Afrika kost veergeld.

Vrijdag 8 december: „Vanavond laat. ik de beslissing voor de vluchtelingen gunstig uitvallen. Ik zucht echter onder dit besluit. Het gaat om een grote hap geld. Het is' willekeur. Waarom zij wel en anderen niet?"

Hij geeft de hulp alhoewel hij zelf door bijvoorbeeld de **Stichting Oecumenische Hulp** aan Vluchtelingen 'met een kluitje in het riet wordt gestuurd.

Deze houding typeert Visser: Waar andere instanties het laten afweten, wil hij een soort laatste opvang zijn voor degenen die van' niemand meer iets te verwachten hebben. Met tweehonderd percent energie zet hij zich in voor de zogenoemde uitgeprocedeerden. Dat zijn vluchtelingen die een asielaanvraag hebben ingediend, die niet is gehonoreerd. Hij gaat tot aan

"staatssecretaris A. Kosto van Justitie toe. Donderdag 22 maart: „In telegramstijl noem' ik opnieuw alle knelpunten. Direct blijkt Kosto een bekwaam bestuurder. Hij gaat vrijwel overal op in en legt uit waar zijn grenzen liggen. Hij zal niet nalaten te doen wat in zijn vermogen ligt."

Maandag 19 maart: „De nacht wordt wreed verstoord. Tegen half [twee; belt Ed (een vrijwilliger) mij uit bed in verband met een steekpartij in de kerk.

Libanezen,;Tunesiërs en Palestijnen hebben een korte veldslag achter de' rug.' Een Tunesiër had een landgenoot zonder toestemming op de orgelgalerij toegelaten. Deze was echter in het bed van een Libanees gekropen. Een Palestijn was ook illegaal de kerk binnengedrongen en bevond zich naast het Libanese bed. Dat pikten de Libanezen niet. De illegale slapers werden hardvochtig aangepakt. Een mes werd getrokken. Er kwamen geen diepe steekwonden van, maar wel halen over de huid. Hier.- en daar ontstonden blauwe ogenc Bij aankomst in de kerk treffen we iwerhiliteji Ealestijneifraatf /iznine op wraak terwijl-* de* pLibanezën' verschanst: hebben in de hal: De' Palestijn laat weten dat hij dê Libanese handelwijze gewend is van vroeger. Hij -spreekt er schande van;'ĒdJèĪ'ik bègiMëh te bemiiddelen 0 We kunhen een' betrekkelijke, de' Pap'ofe p'ofe Onder? te brengen? De Tunesiër leg ik uit dat het helpen van een landgenoot begrijpelijk is, maar in dit geval noodlottig. Zijn gewonde vriend is weggevlucht en niet te achterhalen. We manen de Libanezen tot . kalmte. Nooit wordt duidelijk waar het mes is gebleven en van wie het is."

En dan zijn er nog de vele verslaafden, waarmee het vaak vechten is tegen de bierkaai. Na te zijn afgekickt vallen ze weer terug in oude gewoontes, bedreigen Visser als hij niet wil helpen bij het

verkrijgen van methadon of plegen zelfmoord. Toch probeert hij bij hen een vorm van geestelijk leven in stand te houden en probeert hij te voorkomen dat ze wegzakken in totale eenzaamheid. Voor Louise, die aan een overdosis pillen is overleden, houdt Visser een herdenkingsdienst. Dinsdag 24 april: „We beginnen met muziek van Edvard Grieg in de hoop dat de bezoekers langzaam in de stemming geraken. Dat is helaas niet het geval. Een druggebruiker onder invloed van pillen blijft kabaal maken. Hij kan niet tot bedaren worden gebracht. Ik grijp in en verwijder de knaap die heftig verzet pleegt. Ondertussen scheur ik mijn nagel open, zodat ik met bebloede hand het gedichtenboek van Huub Oosterhuis opensla. We beginnen de dienst dus geheel in de sfeer waarin Louise leefde." Preken in de regio en de puinhopen van junkielevens wisselen elkaar af in een strak staccato in 'Op Drift. Bij . hervormden of streng gereformeerden probeert hij — soms te vergeefs — begrip te kweken voor zijn werk.

Om de verslaafden te kunnen helpen probeert hij zoveel mogelijk in hun huid te kruipen. En dat blijft niet zonder gevolgen voor. Visser zelf: maatschappelijk komt hij steeds verder af te staan van de gemeente.

„De langdurige omgang met randgroepen heeft mij toch meer en meer in hun wereld ingelijfd, hoewel ik daar een vreemdeling blijf."

Aan 'Op Drift' is te merken dat de schrijver zich bewust was van publicatie. Ondanks dit nadeel is 'Op Drift', een eerlijk document, dat niet alleen maar somber stemt. Humor en ellende houden elkaar redelijk in balans.

'Op Drift' De dagboeken van Hans Visser, f 26,50, Uitgeverij Balans

Nederlands dagblad, 10-11-1990

Baptistenvoorganger dr. Cenofa Point du Jour een week in ons land '

Haïti is dood en begraven'

ZEIST (ANP) - Haïti is dood en begraven, zegt de Haïtiaanse baptistenvoorganger dr. Cenofa Point du Jour. „Er is een steeds hogere kindersterfte. Schoolgaande kinderen moeten thuisblijven omdat zij geen schoolgeld kunnen betalen. De enkele fabrieken die er in Haïti waren, zijn de afgelopen jaren overgeplaatst naar de Dominicaanse Republiek of de Verenigde Staten, waardoor er 16.000 banen verloren gingen. Hoe kunnen we nog

overleven", vraagt Point du Jour zich af aan het begin van zijn reis door Nederland. Hij is voorzitter van de christelijke hulporganisatie 'Action Missionnaire Globale' (AMG), die zich richt op verbetering van de voedselsituatie en de gezondheidszorg van de bevolking van Haïti, het armste land op het westelijk halfrond. Samen met de arts Eli Célestin verblijft hij ruim een week hier om organisaties als de medefinancieringsorganisatie ICCO, de **Stichting Oecumenische Hulp** en Woord en Daad (een reformatische hulporganisatie) om steun voor de AMG-projecten te vragen. De medische projecten zijn de afgelopen jaren mede gesubsidieerd door Woord en Daad.

Ds. Cenofa Point du Jour (l.) en Eli Célestin (bij het kantoor van ICCO in Zeist)

Geldinzameling

Sinds 1987 bestaat er een Nederlandse tak van AMG-Haïti die het werk van de hulporganisatie ondersteunt en geld ervoor probeert in te zamelen. Een van de

weinig lichtpuntjes zijn voor Point du Jour de presidentsverkiezingen die volgende maand in Haïti worden gehouden. Hij hoopt dat er iemand wordt gekozen die zich verplicht voelt „iets voor het land te

doen". „Er moet op korte termijn een noodprogramma komen. De nieuwe president moet haast maken."

Aids

AMG beschikt over een ziekenhuisje en twee poliklinieken en hoopt zo onder meer de hygiënische omstandigheden en de medische zorg voor vrouwen en kinderen in Haïti te verbeteren. Célestin legt uit dat vooral de bestrijding van malaria, ondervoeding en sinds een paar jaar ook aids veel aandacht krijgt. Aan het ziekenhuisje zijn zes „gezondheidsvoorlichters" verbonden die informatie geven aan bijvoorbeeld zwangere vrouwen en de bergen intrekken om daar de mensen bij te staan. Ook geven ùe voorlichters informatie aan jongeren over aids. AMG geeft hun het advies condooms te gebruiken, een advies dat bij de Rooms- Katholieke Kerk — de meerderheid van de Haïtianen is rooms — slecht valt. Vele Haïtianen die naar de Verenigde Staten zijn gevlucht en daar aids hebben opgelopen, keren naar hun geboorteland terug om daar te sterven, aldus Célestin. In Haïti zijn er veel aids-patiënten onder drugsgebruikers. Het land is een belangrijke doorvoerhaven van cocaïne van de machtige drugskartels uit Colombia. „Het is in Haïti ook na de val van de beruchte Duvalier zeer gevaarlijk zich met politiek bezig te houden. Predikanten moeten zich niet met politiek inlaten, zij zijn er om het woord van God te verkondigen", vindt ds. Point du Jour. Point du Jour zag tot zijn verbazing, dat het ICCO-kantoor aan het Zusterplein in

Zeist niet beveiligd is. Ook om andere gebouwen staan geen zware hekken. In Haïti zijn wel allé huizen met hekken afgeschermd om de mensen te beschermen tegen de overvallen van zinglindos, groepen gewapende bandieten. Een van de poliklinieken van AMG is ooit door hen leeggeroofd.

Bijgeloof

Haïti staat bekend als een roomskatholiek land, maar Point du Jour zet grote vraagtekens bij het officiële cijfer. Hij schat dat niet 80, maar ongeveer 50 procent van de bevolking rooms is. Het aantal protestanten is naar zijn idee de laatste jaren gegroeid tot 2 miljoen (ongeveer 35 procent van de bevolking). De kerk waarin Point du Jour voorganger is, telt 7.000 leden, onder wie 5.000 in Port-au-Prince. In tegenstelling tot de Rooms-Katholieke Kerk staan de baptisten duidelijk afwijzend tegenover de Voodoo-praktijken. De Voodoo is een mengeling van verschillende Afrikaanse culten, die de slaven naar Haïti hebben meegenomen. De Voodoo leert dat hogere machten over het lot van de mens beschikken en dat verzet hiertegen zinloos is. Point du Jour en Célestine vinden z'n fatalistische houding strijdig met het Evangelie dat oproept op God te vertrouwen. Dankbaar vertelt ds. Point du Jour over een dochter van een Voodoo-priester die zich tot het christendom bekeerde. Drie maanden later meldde haar vader zich bij hem om ook christen te worden. Point du Jour was er ooggetuige van dat hij alle „duivelse voorwerpen" in brand stak.

Amigoe, 10-11-1990

LICHTPUNT: KOMENDE VERKIEZINGEN

Haitiaanse Baptistenvoorganger Point du Jour:
Haïti dood door grote kindersterfte en AIDS

ZEIST - Haiti is dood en begraven, zegt de Haitiaanse Baptistenvoorganger dr. Cenofa Point du Jour. "Er is een steeds hogere kindersterfte. Schoolgaande kinderen moeten thuisblijven omdat zij geen schoolgeld kunnen betalen. De enkele fabrieken die er in Haiti waren, zijn de afgelopen jaren overgeplaatst naar de Dominicaanse Republiek of de Verenigde Staten, waardoor er zestienduizend banen

verloren gingen. Hoe kunnen we nog overleven", vraagt Point du Jour zich af. Hij is voorzitter van de christelijke hulporganisatie Action missionnaire globale (AMG), die zich richt op verbetering van de voedselsituatie en de gezondheidszorg van de bevolking van ttaiti, het armste land op het Westelijk halfrond. Samen met de arts Eli Celestin verbijft hij ruim een week in Nederland om organisaties als de medefinancieringsorganisatie ICCO, de **stichting oecumenische hulp** en Woord en daad, een hulporganisatie in de rechtervleugel van de Gereformeerde gezindte, om steun voor de AMG-projecten te vragen. De medische projecten zijn de afgelopen jaren mede gesubsidieerd door Woord en daad. Verder werken Point du Jour en Celestin mee aan een grote manifestatie over Haiti op Nassau Veluwe college in Harderwijk.

HAAST

Sinds 1987 bestaat er een Nederlandse tak van AMGj-Haiti die het werk van de hulporganisatie ondersteunt en geld ervoor probeert in te zamelen. Een van de weinige lichtpuntjes is voor Point du Jour de presidentsverkiezingen die volgende maand in Haiti worden gehouden. Hij hoopt 'at er iemand wordt gekozen die zich verplicht voelt "iets voor het land te doen. "Er moet op korte termijn een noodprogramma komen. De nieuwe president moet haast maken", aldus Point du Jour. Hij volgt ook in Nederland nauwlettend de ontwikkelingen in verband met de verkiezingen, waarvoor in Haiti grote belangstelling bestaat: tachtig procent van de bevolking heeft zich laten registreren.

De kiesraad heeft ondertussen beslist, dat de leider van de gevreesde Tonton Macoutes, de prive-militie van de vroegere dictators Francois 'Papa' en Jean- Claude 'Baby Doe' Duvalier, niet aan de verkiezingen mag deelnemen. Volgens de grondwet van 1987 mogen 'namelijk 'fanatieke aanhangers* van de Duvaliers geen gekozen ambten bekleden.

AIDS-INFO

AMG beschikt over een ziekenhuisje en twee poliklinieken en hoopt zo onder meer de hygiënische omstandigheden en de medische zorg voor vrouwen en kinderen in Haiti te verbeteren. Celestin legt uit dat vooral de bestrijding van malaria, ondervoeding en sinds een paar jaar ook AIDS veel aandacht krijgt. Aan het ziekenhuisje zijn zes "gezondheidsvoorlichters" verbonden die informatie geven aan bijvoorbeeld zwangere vrouwen en de bergen intrekken om daar de mensen bij te staan. Ook geven de voorlichters informatie aan jongeren over AIDS. AMG geeft hun het advies condooms te gebruiken, een advies dat bij de Rooms-katholieke kerk - de meerderheid van de Haitianen is katholiek - slecht valt.

Vele Haitianen die naar de Verenigde Staten zijn gevlucht en daar AIDS hebben opgelopen, keren naar hun geboorteland terug om daar te sterven, aldus Celestin. In Haiti zijn er veel AIDS-patienten onder drugsgebruikers. Het land is een belangrijke doorvoerhaven van cocaine van de machtige drugskartels uit Colombia.

GEVAARLIJK

De winsten van deze handel komen vooral in de zakken van de militairen terecht. Celestin noch Point du Jour wil op de rol van de militairen in het Haitiaanse leven ingaan. Ook aan vragen over de invloed van de Tonton Macoutes op de politici en hun gewelddadig optreden in het land gaan zij voorbij. "Het is in Haiti ook na de val van Duvalier zeer gevaarlijk zich met politiek bezig te houden. Predikanten moeten zich niet met politiek inlaten, zij zijn er om het woord van God te verkondigen", zegt Point du Jour. Point du Jour zag tot zijn verbazing, dat het ICCOkantoor aan het Zusterplein in Zeist niet beveiligd is. Ook om andere gebouwen staan geen zware hekken. "Is het hier wel veilig, kan ik hier wel blijven", vroeg hij zich af.

In Haiti zijn alle huizen met hekken

afgeschermd om de mensen te beschermen tegen de overvallen van Zinglindos, groepen gewapende bandieten die al onder de Duvaliers actief waren en zich niet bekommeren om een moord meer of minder. Vooral in de hoofdstad Port-au-Prince, waar een miljoen mensen wonen, gaan deze Zinglindos tekeer. Niemand durft 's nachts over straat te gaan uit angst vermoord te worden. Een van de poliklinieken van AMG is ooit door hen leeggeroofd.

Haiti staat bekend als een katholiek land, maar Point du Jour zet grote vraagtekens bij het officiële cijfer. Hij schat dat niet tachtig, maar ongeveer vijftig procent van de bevolking katholiek is. Het aantal protestanten is naar zijn idee de laatste jaren gegroeid tot twee miljoen (ongeveer 35 procent van de bevolking). De kerk waarin Point du Jour voorganger is, telt

zevenduizend leden, onder wie vijfduizend in Port-au-Prince.

In tegenstelling tot de katholieke kerk staan de Baptisten duidelijk afwijzend tegenover de Voodoo-praktijken. De Voodoo is een mengeling van verschillende Afrikaanse culten, die de slaven naar Haiti hebben meegenomen. De Voodoo leert dat hogere machten over het lot van de mens beschikken en dat verzet hiertegen zinloos is.

Point du Jour en Celestine vinden zoiets fatalistische houding strijdig met het Evangelie. "De stichters van de Verenigde Staten baseerden zich op God. Op God vertrouwen we, was hun devies. En zie wat ze hebben bereikt. De VS staan economisch aan de top. God helpt degenen die hem eren", zegt de Baptistenvoorganger, wiens kerk door Amerikaanse zendelingen is gesticht.

Trouw, 14-11-1990

Coördinatiepunt voor (kerkelijke) hulp aan O-Europa voorgesteld

Van onze kerkredactie
LEIDSCHEIDAM - De hervormde kerk zou een bureau moeten stichten om de kerkelijke contacten met en hulp aan Oost-Europa te coördineren. Dit idee, geopperd door een hervormde raad, zal spoedig door de synode worden aanvaard. Dat hoopt althans haar voorzitter, ds. B. Wallet. Het is de bedoeling, dat het coördinatiepunt een interkerkelijke opzet krijgt. Wallet meent dat 'de politiek deze kwestie (de coördinatie van de hulp aan Oosteuropese landen) laat liggen' en vindt dat de kerken zich ervoor moeten inzetten, mexicanisering van Oost-Europa' te helpen voorkomen. Een lijvig rapport over dit onderwerp - met de andere stukken deze week bij de synodeleden gearriveerd - roept ook op tot, onder veel meer: uitwisselingsprogramma's van studenten, predikanten en docenten en oecumenische samenwerking op het

gebied van theologie, toerusting, liturgische vernieuwing en categorale geestelijke verzorging. De synode krijgt volgende week in twee-en-een-halve dag een pakket agendapunten te behandelen dat in letterlijke zin ongeveer even zwaar is als de gereformeerde bond in figuurlijke. Een bloemlezing:

- Perforatie van gemeentegrenzen oftewel: mogen hervormden, die zich in hun plaatselijke gemeente niet thuis voelen, zich aansluiten bij een gemeente elders? De meningen lopen sterk uiteen. Een flinke minderheid van de kerk is tegen en wil 'de katholiciteit van de plaatselijke gemeente' onder geen beding opgeven.
- De hervormde 'universiteit'. Om die van de grond te krijgen, moet volgende week de kerkorde worden veranderd. De synode heeft daar eigenlijk al voor gekozen. De classes, inmiddels geraadpleegd, zijn in meerderheid voor. Maar de meeste voorstanders hebben ook bedenkingen. Wat verder tot de onzekerheid bijdraagt, is dat het synodebestuur inmiddels op verzoek van minister Ritzen heeft besloten, nog eens met de

rijksuniversiteiten te gaan praten over een alternatief voor het plan van een eigen theologische instelling.

- De opstanding van Jezus. Zie elders op deze pagina.
- De geestelijke staat van de hervormde kerk. Daarover brengen visitatoren generaal eens in de vijf jaar op grond van hun ervaringen overal in het land rapport uit. Nu is het weer zover.
- Een concept-beleidsplan voor alle organen van de hervormde kerk. Een poging in die richting is al eerder gewaagd, maar toen (in 1988) lukte het de opstellers niet, prioriteiten aan te geven. Dat is nu wel geprobeerd.
- Samen-op-Weg. Een commissie heeft geïnventariseerd, welke bezwaren dit

Nederlands dagblad, 21-11-1990

UTRECHT/DEN BOSCH (ANP) - **De Stichting Oecumenische Hulp** (SOH) en de (rooms-katholieke) Stichting Mensen in Nood hebben 100.000 toegezegd voor

Trouw, 29-11-1990

Hulporganisaties bezien vandaag of ze actie voor Rusland steunen

DEN HAAG (ANP) - De gezamenlijke hulporganisaties overleggen vandaag of ze mee zullen doen aan de voedselhulpactie voor de Sowjet-Unie. Ze zullen daartoe een gesprek hebben met initiatiefnemer Van Eeghen.

De hulporganisaties (het Nederlandse Rode Kruis, Artsen zonder Grenzen, Terre des Hommes, Mensen in Nood, **stichting Oecumenische Hulp**, Novib/Gast aan Tafel, Unicef en Tearfund) noemen het initiatief 'sympathiek. Maar geen van de organisaties heeft verzoeken om noodhulp gekregen. Het is duidelijk dat er tekorten zijn in de Sowjet- Unie, maar het is de

proces, dat tot één kerk voor hervormden, gereformeerden en lutheranen moet leiden, her en der onder hervormden oproept - niet alleen in de rechterflank van hun kerk. Haar 'knelpuntennota' wordt volgende week wel besproken, maar nog niet in stemming gebracht. Het synodebestuur heeft dit delicate stuk met veel impliciete excuses aan de Samen-op-weg-partners geïntroduceerd: het is maar een intern document; het beoogt geen verandering van beleid; het is onevenwichtig, want de positieve geluiden ontbreken; er zitten alleen maar constructieve bedoelingen achter, immers, het is schadelijker knelpunten te verzwijgen dan ze open en bloot in bespreking te brengen.

hulp aan de slachtoffers van de wervelstorm Mike. Vorige week werden 163 mensen gedood door de storm die met uitschieters van 240 kilometer per uur over 31 provincies van de Filipijnen raasde. Ongeveer 280 mensen worden nog vermist.

vraag of er noodhulp nodig is, aldus woordvoerder Vergeer van het Rode Kruis. Bovendien bereiden de organisaties een hulpactie in januari voor ten behoeve van Afrika, waar miljoenen mensen met de hongerdood bedreigd worden. De hulporganisaties zijn geneigd daar voorrang aan te geven, omdat de situatie in Ethiopië en Soedan zich ernstiger laat aanzien dan die in de Sowjet-Unie. De hulporganisaties hebben de stichting 'Voedselhulp voor Russen' geadviseerd niet om voedselpakketten voor de Russen te vragen. „Uit ervaring weten we dat een snelle en eerlijke distributie daarvan erg moeilijk is." Volgens de organisaties is het zinvoller de bevolking alleen om geld te vragen, zodat voedsel en goederen op grote schaal kunnen worden ingekocht en verspreid.

Van Eeghen, de Heemstedese zakenman

die het initiatief heeft genomen voor de hulpactie gelooft heilig in eigen zendingen naar de Sowjet-Unie. Gisteren kreeg hij bericht dat de Nederlandse hulp in eerste instantie naar een district in Moskou gaat, waar veel ziekenhuizen en bejaarden- en opvangcentra zijn. In enkele dagbladen verscheen gisteren een advertentie waarin gevraagd werd om een bijdrage voor de 'Nationale aktie voor voedselhulp aan Rusland. Deze is geplaatst door de stichting Vriendenhulp Ermelo. Woordvoerder Van Dam van de vriendenhulp vindt dat Van Eeghen te hard van stapel loopt. „Laat hij nou eerst zorgen dat hij een organisatie op poten krijgt." In het hele land komen nu ook lokale acties op gang. Oud-minister Braks wordt voorzitter van het comité van aanbeveling van de stichting 'Voedselhulp voor Russen. Initiatiefnemer Van Eeghen, een Heemsteedse zakenman, heeft dat bevestigd. In het comité van aanbeveling zitten onder anderen minister Bukman, Tweede-Kamervoorzitter Deetman, de

Amsterdamse burgemeester Van Thijn, de commissarissen van de koningin in Flevoland en Friesland, Lammers en Wiegel en enkele topmensen uit het bedrijfsleven. Van Eeghen heeft ook prominente Nederlanders als schaker Jan Timman en violiste Emmy Verhey bereid gevonden in het comité zitting te nemen.

De Telegraaf, 29-11-1990

Medewerking hulporganisaties onzeker

Wrevel over kritiek op actie Voedselhulp door Rob Knijff

AMSTERDAM, donderdag

De initiatiefnemer van de grootscheepse 'inzamelactie 'Voedselhulp voor de Russen', de Sakenman Ernst Henri van Eeghen, heeft geen goed woord over voor de kritiek die gisteren door de gezamenlijke hulporganisaties is geleverd op de nationale actie.

De hulporganisaties overleggen vandaag over de of ze mee zullen aan de landelijke voedselhulpactie. Daarvoor zullen ze een gesprek hebben met onder anderen initiatiefnemer Van Eeghen.

Bezwaren

Het staat nog allerm minst vast dat de gezamenlijke hulporganisaties (het

Nederlandse Rode Kruis, Artsen Zonder Grenzen, Terre des Hommes, Mensen in Nood, Stichting Oecumenische Hulp, Novib/Gast aan Tafel, Unicef en Tearfund) aan de actie meedoen.

Het Rode Kruis vindt dat dergelijke grootscheepse actie beter door het Rode Kruis had kunnen worden gecoördineerd en meent voorts dat de Nederlanders beter geld kunnen geven dan losse voedselpakketten. In zijn kantoor aan de Herengracht in Amsterdam verzucht Van Eeghen: „Altijd hetzelfde liedje met het Rode Kruis. Je kunt toch niet zomaar geld naar Moskou sturen. Als je dat doet weet ik wel wat ervan terecht komt. Kijk nou naar wat het Rode Kruis zelf in Roemenië heeft Waargemaakt met zijn voedselhulp. Het meeste van deze goederen is in Roemenië op vrije markt terecht gekomen en voor hoge prijzen Weggegaan". Woordvoerder Vergeer van het Rode Kruis zei gisteravond: „Het initiatief is sympathiek te noemen, maar geen van de

hulporganisaties heeft verzoeken om noodhulp van zusterorganisaties of regering gekregen."

Afrika

Bovendien bereiden de organisaties een grote hulpactie voor ten behoeve van Afrika, waar de komende tijd miljoenen mensen met de hongerdood worden bedreigd. Komende maandag komt de Sovjet-ambassadeur Petrakov, een economische adviseur van president Gorbatsjov naar Nederland, om te bespreken hoe de Nederlandse voedselhulp in de Sovjetunie zal worden begeleid om er zeker van te zijn dat het ook echt terecht komt in de monden van de bejaarden en de allerarmsten. Het transport zal worden verzorgd door Van Gend & Loos, NOB- Wegtransport en de Koninklijke Luchtmacht. Op zaterdag 15 december aanstaande, de dag van de nationale inzamelingsactie op televisie,

zullen ook scholen in het hele land open zijn voor de inzameling van voedselpakketten.

Lied

De NCRV radio biedt geen directe hulp aan de voedselactie maar werkt wel indirect mee. Vrijdag en zaterdag wordt het lied 'Zo verschillend zijn we niet' (geschreven door Roberto Jacketti) opgenomen. Daaraan zal een groot aantal Nederlandse artiesten meewerken. Nu al hebben onder anderen Harry Slingerr, Ron Brandsteder, BZN, Rob de Nijs en Corrie Konings toegezegd mee te doen. De VARA zoekt voor de tv-actie op 15 december de medewerking van alle omroepen. Veronica en de NOS zijn al benaderd. Het is de bedoeling van de VARA om er op Nederland 1 een avondvullend programma van te maken dat zal gaan duren van 19.00 uur tot middernacht.

NRC Handelsblad, 01-12-1990

Hulp voor de 'reddelozen'

Gerda Telgenhof

Een van de noodlottige erfenissen van Ceausescu: de toestanden in de weeshuizen en zwakzinnigenasiels van Roemenië. De hulpverlening is inmiddels op gang gekomen, maar er valt nog veel te doen. Zo'n 130.000 kinderen waren al opgegeven. Een aantal daarvan blijkt wel degelijk te redden, maar hoe en door wie? Een -reportage over middeleeuwse misstanden anno 1990.

Begin dit jaar, kort na de val van de Roemeense dictator Ceausescu, bereikten de eerste beelden de buitenwereld. Van inrichtingen die op strafdampen lijken, waar kinderen met dertig of veertig tegelijk in een stinkend hok zitten, op matrassen doordrenkt van urine en ontlasting, zonder speelgoed, zonder afleiding. Beelden van hongerige, ondervoede kinderen in weeshuizen en zwakzinnigenasiels ver

van de bewoonde wereld, waar ze een minimum aan aandacht en verzorging krijgen. Met ongeschoold plaatselijk personeel dat niet veel meer kan dan 'oppassen'. De wereld reageerde geschokt. Ook Nederland kwam in actie. Stichtingen en comité's rezen op als paddestoelen na een regenbui. Naar schatting zijn meer dan vierhonderd organisaties met hulp aan Roemenië bezig. Sommige in samenwerking met de grote landelijke organisaties, andere in hun eentje. Een wildgroei die zorgen baart. "Er zijn instituten die van twee of drie kanten hulp krijgen en andere die worden overgeslagen", zegt de Roemeense staatssecretaris voor arbeid en sociale zaken Mihai Biji, die deze week in Nederland was. Volgende week zullen een aantal instanties, waaronder de Stichting Kinderpostzegels, de koppen bij elkaar steken om tot een betere afstemming van de particuliere hulp te komen. Biji schat dat er de komende twee jaar 300 miljoen dollar nodig is om de levensomstandigheden op een voor

Roemeense begrippen aanvaardbaar peil te brengen: 100 miljoen voor kinderen en het dubbele voor de ouderen. De meeste buitenlandse hulp kwam tot nu toe van de Scandinavische landen, Nederland, Duitsland, Zwitserland en Frankrijk. Een inzamelingsactie op rtl -4 bracht meer dan 29 miljoen gulden op. Samen met bijdragen van de eg in Brussel en het ministerie van Buitenlandse Zaken hebben de Nederlandse hulporganisaties ruim 36 miljoen gulden te besteden voor hulpprojecten in Roemenië. Het grootste deel ging naar het Nederlandse Rode Kruis (8,7 miljoen gulden), Artsen zonder grenzen (4,5 miljoen), Mensen in nood (4,1 miljoen), **Stichting Oecumenische hulp** (4,1), Terre des Hommes (2,3 miljoen) en unicef Nederland (2,3 miljoen). In de eerste helft van dit jaar werd voornamelijk noodhulp gestuurd aan kindertehuizen, ziekenhuizen en huisartsen in de vorm van voedsel, kleding, beddegoed, schoonmaakmiddelen, medicijnen, speelgoed en huishoudelijke apparatuur. Voor de winter concentreert de hulp zich op de kinderen in de tehuizen. Het Europees Parlement heeft vorige maand de Europese Commissie opgeroepen geld voor de Roemeense kinderen beschikbaar te stellen, omdat de vrees bestaat dat anders tienduizend kinderen van kou zullen sterven. 'Reddeloos' 'Irecurabil', niet meer te genezen. Dat was het medisch stempel dat gehandicapten (kinderen en volwassenen) kregen voor ze naar hun troosteloze onderkomens werden overgebracht. Om voor de rest van hun leven aan hun lot te worden overgelaten. Er zijn naar schatting zo'n 130.000 van deze 'reddeloze' kinderen in Roemenië in meer dan 300 weeshuizen, kindertehuizen en ziekenhuizen. Nu, na de revolutie van december 1989, is men erachter dat zo'n 30 procent van deze kinderen wel degelijk te redden is. Ze zijn alleen maar in ontwikkeling achtergebleven door gebrek aan affectie, voeding en verzorging. Ze zijn het slachtoffer van de krankzinnige bevolkingspolitiek van Ceausescu, die had

bevolen dat elk gezin voor ten minste vier kinderen moest zorgen. In het jaar 2000 moest de bevolking van 23 naar 25 miljoen zijn gegroeid. Daarom werd abortus zwaar bestraft, waren voorbehoedmiddelen verboden en werden zwangere vrouwen tot en met de geboorte 'begeleid'. Vrouwen in de vruchtbare leeftijd die nog niet zwanger waren, moesten zich maandelijks aan een gynaecologisch onderzoek onderwerpen. In het door Ceausescu uitgemergelde land was het voor een gezin nauwelijks mogelijk meer dan één kind in leven te houden, laat staan vier. Veel ouders stonden noodgedwongen hun kinderen af. Vooral kinderen waarmee iets aan de hand was, werden al snel als 'wezen' van de hand gedaan en in ziekenhuizen en weeshuizen opgenomen. Ondanks alle hulp is er voor de meeste irecurabili sinds de revolutie nauwelijks iets veranderd, behalve dat er iets meer voedsel en kleding is. De meesten leven nog in dezelfde ellendige omstandigheden. Speelgoed uit de hulpzendingen ligt soms achter slot en grendel. Uit angst voor diefstal - niemand heeft immers iets - of omdat men er geen raad mee weet.

Opbergplaats

Riul Vadului, een van de instellingen waar Nederlandse hulpverleners actief zijn, ligt net buiten het dorp Talmaciu, aan de voet van de Karpaten. Vroeger een militair garnizoen, nu opbergplaats voor 250 irecurabili: 170 mannen en vrouwen en 80 kinderen. Lichamelijk en geestelijk gehandicapten, psychiatrische patiënten, dementen, of kinderen die door de omstandigheden een achterstand in ontwikkeling hebben opgelopen - alles zit er door elkaar. Mongolen, in Nederlandse inrichtingen vaak zo prominent aanwezig, ontbreken. Voor deze kwetsbare groep waren de overlevingskansen in Ceausescu's instituten nihil. Sinds 1938 is niets aan de barakken van Riul Vadului veranderd. Nu staan er een paar in de steigers. Werknemers van de Gelderse elektriciteitsmaatschappij pgem leverden

een atv-dag in en van de opbrengst wordt nu gerenoveerd.

Wij zijn er met een delegatie van de Stichting Ondersteuning Roemeense Zwakzinnigenzorg (sorz) uit Enschede, die in samenwerking met Terre des Hommes drie Roemeense zwakzinnigeninstituten heeft geadopteerd. De stichting heeft in Nederland 'opleiders' aangetrokken, mensen met ervaring in de zwakzinnigenzorg. Twee van hen, orthopedagoog Hans Hunink en Z-verpleegkundige (voor zwakzinnigen) Niko Folgers zijn deze maand begonnen en zullen een tot twee jaar blijven. Hun voornaamste taak zal zijn het personeel een aantal beginselen bij te brengen op het gebied van hygiëne en omgang met gehandicapten.

Binnen is het erg vies. Smerige matrassen, bruin uitgeslagen badkuipen. De spreekkamer van de dokter, directeur Gheorgitza, is stoffig. Op de afdeling voor de vier- tot zesjarigen zitten in een 'leefruimte' van ongeveer drie bij vier meter twintig kinderen op een paar vuile dekentjes in een hoek op de grond. Een paar kinderen zitten in ledikantjes met roestige spijlen onophoudelijk te wippen. Sommigen zitten onder de uitslag. Ze zijn in lompen gehuld. Ze klampen zich vast aan de bezoekers, willen aangeraakt worden.

Een kamer verder heerst een tropische hitte. In de benauwde urinelucht liggen kleine kindjes met twee of drie in de ledikantjes. Ziek, met vergroeide ledematen en uitgedroogde voetjes, te zwak om de vele vliegen van zich af te slaan. Er staan twee grote bedden. Daarin slapen twee oudere zwakzinnige vrouwen. Bij gebrek aan personeel fungeren zij 's nachts als 'oppas' voor de kleintjes. In een van de ledikanten liggen twee opvallend kleine meisjes in het niets te staren. Weeskindjes, zegt de directeur. Ze zijn niet groter dan baby's van één jaar, maar ze zijn zeven jaar. Praten of lopen kunnen ze niet. Verder op het terrein staat een gebouw van twee verdiepingen. Er zitten

oudere kinderen. Als we aankomen is het al donker. We strompelen naar binnen: deingang en het trappenhuis zijn onverlicht. Als de deur van een van de 'dagverblijven' opengaat, walmt de stank naar buiten. Binnen ruikt het als in een leeuwekooi. In een kale ruimte van misschien twaalf vierkante meter zitten 35 kaalgeschoren kinderen en wat vrouwen op elkaar gepakt op een paar lange houten banken. Sommigen zijn half ontkleed. In de hoek zit een kind te slapen op een po.

Vier kleine, hoge raampjes vormen het contact met de buitenwereld. Op de grond is niets om mee te spelen. Iedereen hier is dubbel incontinent. De poep en de pies kunnen vrijelijk onder het vlondertje doorstromen. Onze komst veroorzaakt onrust. De kinderen stoten kreten uit, beginnen te lopen. Een jongetje wordt teruggetrapt door een 'verzorgster'. Boven is de vrouwenafdeling. Het is zes uur 's avonds. De meeste vrouwen zitten niets te doen aan lange tafels. In de benauwde slaapzaal staan de bedden zij aan zij. Kapotte lakens. Delen van het plafond zijn verzakt en kunnen elk moment naar beneden komen. In de andere slaapzaal moeten we met een aansteker onze weg zoeken. Het peertje is kapot. Op de bedden liggen schimmen in het donker. Ook hier een plafond dat op instorten staat.

In de ouderwetse keuken worden dagelijks 250 maaltijden klaargemaakt op een met hout of petroleum gestookt fornuis. Er hangt een dikke roetwalm. In de rooklucht zijn vrouwen met hoofddoeken in de weer met enorme ketels. Hygiëne lijkt er een onbekend begrip.

Als schril contrast staat in het midden van het terrein een modern prefab- gebouwtje, kort geleden gebouwd met het geld van de pgem . Er staan nieuwe bedden en nieuwe, geplastificeerde matrassen. De bedoeling is de oude gebouwen op te knappen en de bewoners tijdelijk hier onder te brengen. Uitgeblust Directeur Gheorgitza maakt een uitgebluste indruk. Zeventien jaar lang stond hij er vrijwel

alleen voor. Voor de 250 bewoners zijn 40 verzorgsters die in drie ploegen werken en twee verpleegkundigen. Volgens een medewerkster van het gemeentehuis stierven er jaarlijks gemiddeld 40 bewoners. Omdat er meer voedsel was, bleef dat aantal dit jaar beperkt tot twaalf. Het hulpproject, vertelt Pieter Hermen van de sorz, is erop gericht de achterstand in leef- en woonomstandigheden op te krikken tot een voor Roemenië normaal niveau. Ook zal worden geprobeerd verbetering te brengen in de organisatie en de deskundigheid van artsen en verpleegkundigen. De opleiders werken er tegen kost en inwoning en een vergoeding van duizend gulden in de maand om de kosten in Nederland te dekken. In de loop van het jaar zijn meer projecten op langere termijn voorbereid. Nederlandse experts stelden samen met Roemeense autoriteiten plannen op voor de renovatie of nieuwbouw van tehuizen en ziekenhuizen, her- en bijscholing van verplegend personeel, opleiding van sociaal werkers en voorlichtingscampagnes op het gebied van geboorteregeling, aids -preventie en de omgang met gehandicapten. Artsen zonder grenzen heeft tot eind oktober al 16 Roemeense specialisten in tien Nederlandse ziekenhuizen stage laten lopen. Sinds half oktober is een nieuw staatssecretariaat belast met het gehandicaptenbeleid. Het krijgt supervisie over alle instellingen en zal nieuwe wetgeving voorbereiden. Staatssecretaris is de psychologe Rodica Munteanu. Hoeveel geld het nieuwe staatssecretariaat te besteden heeft, is nog onbekend. Eerst zal worden begonnen met een inventarisatie. Dat betekent dat er in ieder geval deze winter weinig zal veranderen. Elisa Serbu, adviseur van de staatssecretaris: "We hebben geen idee hoeveel mensen werkelijk gehandicapt zijn, en of ze familie hebben die hen financieel zou kunnen bijstaan. Voor de

eerste verbeteringen zijn wij afhankelijk van buitenlandse hulp. Alleen zijn we er niet zo gelukkig mee, dat de meeste hulp zich concentreert op de kinderen. In de instituten leven evenveel volwassenen in net zulke slechte omstandigheden." Per regio zullen commissies van experts (arts, psychiater, neuropsychiater, psycholoog, maatschappelijk werk) worden opgericht om een nieuwe diagnose te stellen voor alle irecturabili. Serbu: "Na de inventarisaties willen we kijken welke instituten kunnen blijven en welke dicht moeten. We willen het liefst een systeem waarbij kinderen zoveel mogelijk in familieverband bij pleegouders worden ondergebracht. Daarnaast willen we een aantal kleine instellingen verspreid over het land." De Culemborgse Stichting Bouw voor Zwakzinnige Kinderen in Roemenië heeft daarmee al een begin gemaakt. Er ligt een bouwplan klaar voor een kleinschalige inrichting. De regering heeft dit jaar reeds een aantal maatregelen genomen om de situatie in de tehuizen te verbeteren. Het probleem is dat geschoold verpleegkundig personeel nauwelijks te krijgen is. Zeker niet in de afgelegen gebieden waar veel van de instituten liggen. Het meeste personeel in de instellingen bestaat uit vrouwen met hooguit twee of drie jaar lagere school.

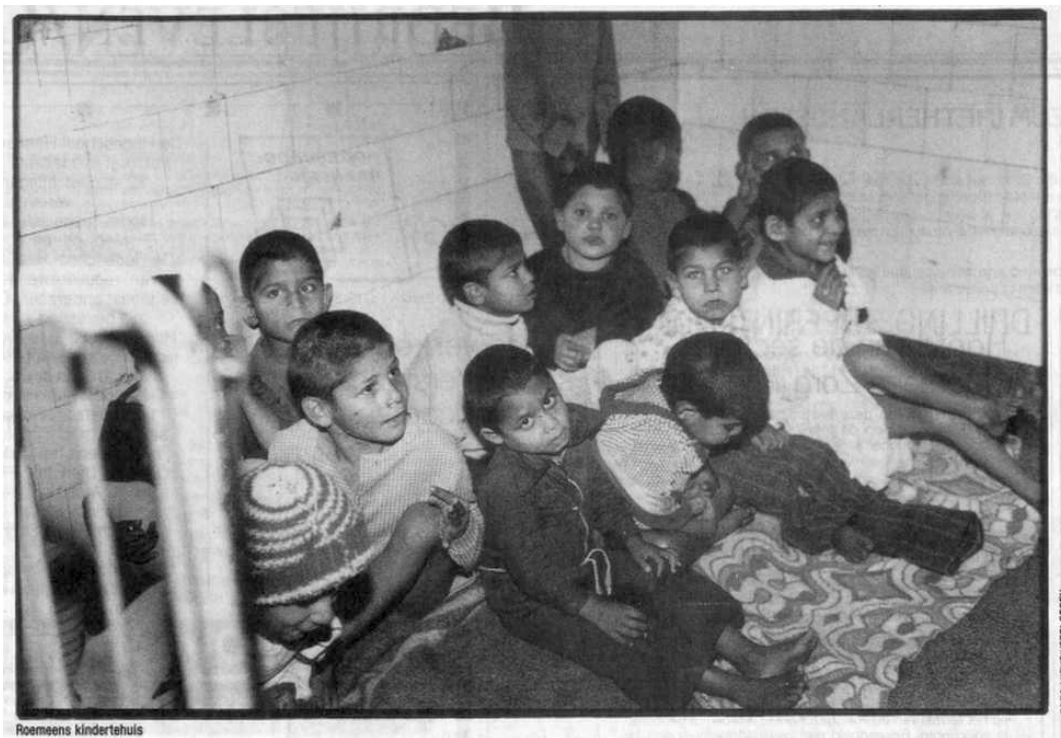
Ongelukken

In het St. Catarina Ziekenhuis in Boekarest worden 'wezen' van nul tot drie jaar opgenomen. Het is een van de beste tehuizen van Roemenië, licht en schoon, maar ook hier zitten vijftien baby's in een hok zonder enige begeleiding. Een Engelse verpleegkundige probeert bij een weerbarstige kleuter van vier een hap eten naar binnen te werken. "Ze zijn hier niet gewend aan vast voedsel van een lepel", zegt ze. "Daar was te weinig personeel voor. De verzorgsters gingen de rijen af, staken alle kinderen een fles in de mond en kwamen die dan later weer ophalen." Het aantal binnengebrachte kinderen is dit jaar met de helft gedaald tot 120. Dat is te

danken aan het legaliseren van abortus, vertelt dr. Ion Ursuleanu, sinds enkele weken directeur. Hij schat het aantal abortussen dit jaar op een miljoen. "De prijs voor een abortus is 30 lei, dat is minder dan één dollar. Het is de meest gebruikte vorm van geboorteregeling, maar er gebeuren veel ongelukken door het gebrek aan materiaal en hygiëne. Voorbehoedsmiddelen zijn er wel, maar het schort aan voorlichting. Vrouwen weten niet hoe het werkt en zijn er bang voor."

Ursuleanu is fel tegenstander van de tehuizen. Op zijn bureau staat de foto van zijn moeder, een boerenvrouw met een

verweerd gezicht. Zelf werd hij wees op zijn dertiende. "Kinderen horen thuis in een gezin. Het beste instituut kan geen betere zorg leveren dan de armste moeder. Daarop moet ons toekomstig beleid gebaseerd zijn." a

Roemeens kindertehuis

Algemeen Dagblad, 06-12-199

Rode Kruis biedt advies aan voor Rusland-actie

DEN HAAG (ANP) — Het Nederlands Rode Kruis is bereid adviserend op te treden voor de nationale actie Voedselhulp aan Russen. Andere hulporganisaties zoals Unicef, Mensen in Nood en de **Stichting Oecumenische Hulp** beraden zich nog over hun betrokkenheid. Uitnodiging Een delegatie van de Wereldraad van Kerken is gisteren al in Moskou aangekomen om de voedselsituatie en de mogelijkheden voor een hulpoperatie in de Sovjetunie te onderzoeken. Het bezoek gebeurt op uitnodiging van de Russisch-Orthodoxe

Kerk, een van de ruim 300 lidkerken van de Wereldraad. De delegatie staat onder leiding van K. Poser, directeur van de commissie voor werelddiaconaat van de Wereldraad. De Stichting Oost-Europa in Urk heeft een Russische versie van het Nieuwe Testament beschikbaar gesteld als aanvulling voor de kerstpakketten, bestemd voor de Russische streek Dmitrov. Dinsdag had de gemeenteraad van Urk reeds 14.000 gulden beschikbaar gesteld. Dat bleek genoeg voor de samenstelling van 560 kerstpakketten.

Het vrije volk, 06-12-1990

Rode Kruis adviseert bij hulp aan Russen

DEN HAAG — Het Nederlands Rode Kruis is bereid adviserend op te treden voor de nationale actie Voedselhulp aan Russen. Andere hulporganisaties zoals Unicef, Mensen in Nood en de **Stichting Oecumenische Hulp** beraden zich nog over hun betrokkenheid.

Het; Nederlandse Rode Kruis heeft toegezegd een van zijn deskundigen op het gebied van internationale hulpverlening af te vaardigen in een delegatie van het comité Voedselhulp aan Russen. Volgens de Vara wordt het voor de actie opengestelde telefoonnummer, zeer druk gebeld. Veel mensen bieden hun diensten aan. Onder de vrijwilligers zitten veel

chauffeurs en tolken. Ook giften komen al binnen. .

Volgende week vertrekken vanuit Flevoland al de eerste drie vrachtwagens met 12.000 voedselpakketten naar het Russische district Dmitrov. In de vrachtwagens zullen ook medicijnen, babyvoeding en kleding meegenomen worden. Vooraf zullen vijf. kwartiermakers vanuit Flevoland naar het betreffende district gaan om de distributie te regelen. Elders in het Oostblok wordt ook hulp verstrekt, zij het niet altijd met voedsel. Nederland gaat Hongarije helpen met de reorganisatie van het politiekorps. Voor de Hongaarse politie verviel van de ene op de andere dag de belangrijkste taak, het in de gaten houden van de eigen burgerij. Diezelfde burgers zijn niet voetstoots bereid te geloven dat de agenten die tot voor kort vooral tegen hen werden ingezet, er nu zijn om hen te beschermen.

De Telegraaf, 06-12-1990

Veel mensen bieden hulp Russen aan

Van een onzer verslaggevers
AMSTERDAM, donderdag
De 06-nummers ten behoeve van de actie Voedselhulp voor de Russen worden overstroomd met aanbiedingen van mensen die hun diensten aanbieden. Onder deze vrijwilligers zijn veel chauffeurs en tolken. Het comité Voedselhulp voor de Russen is inmiddels duik bezig allerlei artiesten te benaderen om een bijdrage te leveren aan de inzamelingsactie. Zo heeft een elftal van oud-Ajacieden zich bereid verklaard een benefiet-wedstrijd te spelen voor de

hulpactie. 'Mister Ajax' Sjaak Swart zal op zaterdag 15 december bovendien zitting hebben in het televisiepanel dat via de live-uitzending zoveel mogelijk geld voor de voedselactie zal proberen in te zamelen. Ook de Franse zanger Gilbert Bécaud treedt in het tv-programma op en zal onder meer zijn wereldberoemde chanson over de charmante Russische gids 'Nathalie' vertolken.

Unicef, Mensen in Nood en de **Stichting Oecumenische Hulp** beraden zich nog over deelname aan de nationale actie Voedselhulp voor de Russen. Het Rode Kruis kondigde eergisteren aan deel te zullen nemen aan de actie. Het Rode Kruis zal één van zijn deskundigen op het gebied van internationale hulpverlening afvaardigen in

het comité Voedselhulp voor de Russen. De delegatie vertrekt binnenkort naar de Sovjet-Unie om met de plaatselijke autoriteiten en het Russische Rode Kruis

te overleggen over onder meer de logistieke aspecten Van de hulp zoals transport en opslag.

Trouw, 07-12-1990

Klacht van noodhelpers

'Invloed evangelische en reformatorische hulpverleners te klein'

Van een onzer verslaggevers

NIJKERK - Evangelische en reformatorische hulpverleningsorganisaties in ons land moeten nauwer gaan samenwerken, opdat ze meer in te brengen krijgen in interkerkelijke organen voor noodhulp aan derde-wereldlanden zoals **Stichting oecumenische hulp**, Icco en het Samenwerkingsverband noodhulporganisaties.

Die oproep deed Otto de Bruijne gisteren op een bezinningsbijeenkomst van het Overlegorgaan van christelijke hulpverleningsorganisaties in Nederland (Ochin). In dit orgaan zijn een vijftal zendingsorganisaties vertegenwoordigd uit zowel reformatorische als evangelische kring: Tear Fund, Goed werk, Redt een kind, Woord en daad en ZOA vluchtelingen zorg.

Een noodkreet uit de Thaise vluchtelingenkampen eind 1979 bracht de vijf organisaties bij elkaar. In enkele weken

tijd wisten ze een christelijk medisch team op de been te krijgen onder leiding van heilsofficier Eva den Hartog om de helpende hand toe te steken aan de Cambodjaanse vluchtelingen daar. Uit de actie ontstond het Ochin, dat gisteren voor het eerst een bezinningsconferentie belegde over ontwikkelingshulp op christelijke grondslag.

De Bruijne, coördinator van Irda (een mondiale koepel van evangelische hulporganisaties) juichte de samenwerking toe, vooral om het evangelisch/reformatorische geluid sterker te laten klinken in landelijke oecumenische noodhulpverbanden. Want daar schort nog het een en ander aan, vindt hij, getuige het feit dat slechts Tear Fund een (bescheiden) plaats heeft gekregen in het Samenwerkingsverband noodhulporganisaties (dat de opbrengst van inzamelingsacties als 'Eén voor Afrika' verdeelt onder particuliere hulporganisaties), terwijl de reformatorische en evangelische hulporganisaties wel een achtste deel van de particuliere hulp aan derde-wereldlanden voor hun rekening nemen.

Trouw, 11-12-1990

'Zelf vervoer regelen in Sowjet-Unie'

Artsen wijzen op groot tekort aan medicijnen

Van een onzer verslaggevers

SCHIPHOL - „Wil hulp vanuit Nederland in de Sovjet-Unie op de juiste plaats terechtkomen, dan moet je zelf voor transport ter plaatse zorgen. En je moet

oppassen met wie je afspraken maakt." Dat zei A. de Haan van Artsen zonder grenzen Nederland gisteren bij terugkeer op Schiphol. Zij reisde met een missie van de hulporganisatie vijf dagen lang door de Sowjet-Unie. Artsen zonder grenzen bereidt een hulpactie voor dat land voor. Volgens De Haan is de behoefte aan medicijnen in de Sowjet-Unie minstens zo groot als de voedselnood. „De import uit andere Oosteuropese landen is stil komen te liggen nu de medicijnen in harde dollars

moeten worden betaald. Daardoor is er een groot gebrek aan allerlei middelen ontstaan, van aspirines tot medicijnen voor hartpatiënten."

De missie van Artsen zonder grenzen heeft ook gekeken naar de voedselsituatie in de Sovjet-Unie. De Haan vindt het moeilijk om de omvang van de nood te schatten. „Het is niet eenvoudig een gradatie in leed te maken. Hongersnood in de zin dat er doden vallen, daar is geen sprake van. Maar hulp is geboden, vooral voor kinderen tot een jaar of twee en alleenstaande bejaarden." In de steden Moskou en Leningrad is gezocht naar kanalen om de hulp naar de juiste plek te leiden. Die zijn eigenlijk alleen in Leningrad gevonden. „Daar zit een onafhankelijke hulporganisatie die samen met de progressieve gemeenteraad van Leningrad een soort stichting heeft gevormd om de hulp in goede banen te leiden. Vertegenwoordigers van buitenlandse consulaten kunnen zitting nemen in die club", zegt De Haan.

Achterafstraatje

In Moskou is de situatie anders. Daar is gesproken met het ministerie van volksgezondheid. Dat heeft toegezegd alles te doen om buitenlandse hulpgoederen op de juiste adressen aan te laten komen. De Haan heeft wel vertrouwen in die toezegging voor zover het specifieke goederen betreft voor bepaalde plaatsen. „Medicijnen voor ziekenhuizen en hulpgoederen voor kindertehuizen zullen wel aankomen. Maar pakketten voor bejaarden ergens in een achterafstraatje, dat is een stuk onduidelijker. Je moet heel goed oppassen met wie je afspraken maakt."

Het transport van hulpgoederen is volgens De Haan het grootste probleem. „Het ontbreekt vooral aan kleine transportmiddelen, busjes en dergelijke. Wil je de hulp op de juiste plaats krijgen dan zul je daarvoor moeten zorgen", zegt de medewerkster van Artsen zonder grenzen.

De hulporganisatie hoopt dat een deel van

de nationale inzamelingsactie, komende zaterdag, voor medicijnen wordt bestemd. Dat heeft De Haan laten weten aan de onderzoekscommissie van de stichting Voedselhulp aan Russen, die zondag in Moskou aankwam. „Wij hebben ons vertrek uit Rusland op verzoek van ambassadeur mr. J. M. Vos een dag uitgesteld om de commissie op de hoogte te stellen van onze bevindingen. Wij hebben hun gewezen op het medicijntekort. Natuurlijk kan Artsen zonder grenzen geen claim leggen op geld uit de nationale inzamelingsactie, maar zij hebben ons verzoek om medicijnen te sturen positief ontvangen."

Inmiddels heeft het inzamelingscomité in Nederland ook uit Moskou een verzoek gekregen om behalve voedselhulp medicijnen te kopen voor het geld dat de actie opbrengt.

Artsen zonder grenzen zal in elk val niet zelf een 'help de Russen' actie beginnen. De organisatie werkt met overheidsgeld, EG-mid delen en steun van particulieren. Die bronnen zullen worden aangesproken om een hulpactie op touw te zetten. Als die actie doorgaat, zal Leningrad er waarschijnlijk van profiteren gezien de goede kanalen om de hulp te verdelen.

Het Lenindistrict?

De missie van Artsen zonder grenzen toonde zich verbaasd over de keuze om de opbrengst van de nationale inzamelingsactie ten goede te laten komen van de inwoners van het Lenindistrict in Moskou. De Haan: „Het Lenindistrict? Waar ligt dat? Ons is niet gebleken dat daar de nood het hoogst zou zijn. Waarom die beperking? Er zijn zo veel districten in Moskou..."

De hulporganisaties Novib, Memisa, Tear Fund en Terre des Hommes hebben besloten niet mee te doen aan de landelijke actie voor voedselhulp aan de Sowjet-Unie. Dat blijkt uit een brief van de gezamenlijke hulporganisaties aan voorzitter Braks van het comité van aanbeveling voor de voedselhulp.

„De vier organisaties zijn tot de conclusie

gekomen dat de voedselhulpactie voor de Sowjet-Unie wel sympathiek is, maar niet past in hun doelstellingen of mogelijkheden", zegt directeur F. Wijsen van de stichting Mensen in nood, de voorzitter van het overlegorgaan van de gezamenlijke hulporganisaties in Nederland.

De overige hulporganisaties hebben min of meer positief gereageerd op een verzoek tot deelname aan de actie. Het Rode Kruis heeft een vertegenwoordiger meegestuurd met de onderzoekscommissie, die net in de Sowjet-Unie is aangekomen. Unicef, stichting Mensen in nood en de **stichting Oecumenische hulp** willen nog over deelname nadenken.

NRC Handelsblad, 11-12-1990

Ook medicijntekort in Sovjet-Unie

Import uit andere Oostbloklanden afgenomen wegens deviezenproblemen
Door een onzer redacteurs
AMSTERDAM, 11 dec. — Het tekort aan medicijnen is in Moskou en Leningrad zeker zo groot als het tekort aan voedsel. Van een hongersnood is geen sprake. Dit concludeerde een missie van Artsen zonder Grenzen gistermiddag na terugkeer uit de Sovjet Unie. Het tekort aan medicijnen doet zich vooral voor in kinderziekenhuizen, weeshuizen en bejaardentehuizen, aldus missieleider A. de Haan. Volgens haar zijn die tekorten ontstaan doordat bovenop de chronische schaarste de import uit andere Oostbloklanden is afgenomen wegens deviezenproblemen. Artikelen waaraan ze vooral een tekort constateerden waren antibiotica, injectiemateriaal, steriele handschoenen en multi-vitaminepreparaten. Voedseltekort komt vooral voor bij kleine kinderen die nog niet naar school gaan en daardoor geen schoolmaaltijden krijgen, en bij bejaarden die niet in bedrijfskantines kunnen eten.

Oud-minister Braks heeft begrip voor het besluit van enkele organisaties om niet mee te doen. „Sommige van hen richten zich op medische hulp, en dat is niet onze voornaamste doelstelling". De voorzitter van het inzamelingscomité is nog altijd enthousiast over het verloop van de actie. Hij schat dat er inmiddels voor enkele miljoenen guldens aan goederen en diensten binnen is.

De Vara, die het initiatief heeft genomen voor de grote televisieactie van zaterdag, zal niet uitzenden vanuit het Kremlin. Het plan om Sonja Barend daar een deel van het programma te laten presenteren gaat vanwege de hoge kosten niet door. De Vara is nu op zoek naar een andere lokatie in Moskou.

De missie van Artsen zonder Grenzen heeft echter nergens tekenen van ondervoeding geconstateerd. Er is vooral behoefte aan speciale middelen, zoals babyvoeding, en zeker niet aan standaard voedselpakketten. Artsen zonder Grenzen zal later deze maand een tweede missie sturen om te onderzoeken wat voor hulp de organisatie eventueel kan verlenen. Ook de Nederlandse ambassadeur in Moskou had gevraagd een deel van de opbrengst van de actie te bestemmen voor medicijnen. Het bestuur van de stichting Voedselhulp voor Russen zal daar vanmiddag een besluit over nemen. De hulporganisaties Novib, Memisa, Tear Fund en Terre des Hommes hebben besloten niet mee te doen aan de actie voor de Sovjet-Unie. Ze vonden dat de hulpactie niet past in hun doelstellingen of mogelijkheden. Unicef, de stichting Mensen in Nood en de **stichting Oecumenische hulp** hebben de organisatoren van de actie laten weten te willen overleggen over hun bijdrage eraan. Naast de nationale actie worden ook vele plaatselijke initiatieven ontplooid. Zo houden ambtenaren van de gemeente Eindhoven een inzameling om zaterdag tenminste tweeduizend voedselpakketten

naar Moskou te sturen. Het is de bedoeling de pakketten naar kindertehuizen en bejaardenoorden te brengen. De Vara zal zaterdagavond niet uitzenden vanuit het Kremlin. De technische realisering van een verbinding daarvandaan bleek te duur. Nu probeert men het Moskouse deel van het programma uit te zenden vanuit het Huis van de Journalisten. Het is nog niet duidelijk op welk gebied de televisieactie zich zal concentreren. Sovjetvertegenwoordiger Zagladin had G. Braks, de voorzitter van het comité van

De Volkskrant, 11-12-1990

Organisaties zien af van actie voor Sovjet-Unie

Van onze verslaggevers

DEN HAAG —De hulporganisaties Novib, Memisa, TearFunden Terre des Hommes hebben besloten niet mee te doen aan de landelijke actie voor voedselhulp aan de Sovjet-Unie. Dat blijkt uit een brief van de gezamenlijke hulporganisaties die maandag is gestuurd aan voorzitter Braks van het comité van aanbeveling voor de voedselhulp.

Volgens directeur F. Wijsen van de Stichting Mensen in Nood, voorzitter van het overlegorgaan van de gezamenlijke hulporganisaties in Nederland, vinden de vier organisaties de actie wel sympathiek maar niet passend in hun doelstellingen of mogelijkheden.

De overige Nederlandse hulporganisaties hebben in meer of mindere mate positief gereageerd op een verzoek tot deelname aan de actie. Het Rode Kruis heeft een vertegenwoordiger meegestuurd met de zogeheten fact-finding-missie in de Sovjet-Unie op onderzoek uit is. Artsen zonder Grenzen heeft de afgelopen week al een delegatie op Verkenning gestuurd. Deze liet gisteren bij terugkomst weten dat het tekort aan medicijnen in de Sovjet-Unie zeker zo nijpend is als het voedselgebrek.

aanbeveling, gesuggereerd zich te concentreren op het Lenindistrict in Moskou. De Vara heeft zich daar niet achter geschaard. De omroep wil het laten afhangen van de bevindingen van een missie van de stichting Voedselhulp voor Russen die zich nu in de Sovjet-Unie bevindt. De missie keert donderdag terug in Nederland. De ambassade van de Sovjet-Unie in Den Haag heeft laten weten personen die betrokken zijn bij voedseltransporten gratis en binnen een dag van een visum te voorzien.

De overige hulporganisaties (Unicef, Stichting Mensen in Nood en de **Stichting Oecumenische Hulp**) hebben de Stichting Voedselhulp voor Russen in een brief laten weten te willen overleggen over hulp aan de voedselactie. Voorzitter Braks van het comité van aanbeveling van de stichting heeft begrip voor het besluit van enkele organisaties niet mee te doen. „Sommige van hen richten zich op medische hulp, en dat is niet onze voornaamste doelstelling. Volgens Wijsen geldt voor veel organisaties dat ze samenwerken in internationale netwerken, die niet of slecht vertegenwoordigd in de Sovjet-Unie. „Novib is bijvoorbeeld gericht op de Derde Wereld; die heeft Oost-Europa niet in zijn doelstelling staan." Andere organisaties hebben wel contacten in de Sovjet-Unie, maar twijfelen of die op doeltreffende wijze kunnen worden ingeschakeld. Wijsen wijst er bijvoorbeeld op dat de Stichting Mensen in Nood, waarvan hij directeur is, in de Oekraïne en de Baltische staten wel aanknopingspunten in de kerkelijke organisaties heeft. „Maar je kunt je afvragen of die in enkele jaren perestrojka al zo krachtig geworden zijn dat ze een rol kunnen spelen", aldus Wijsen. Braks schat dat er inmiddels voor enkele miljoenen guldens aan goederen en diensten binnen is. Ondanks verhalen over grote voedselvoorraden blijkt volgens Braks uit berichten ook dat bepaalde

groepen Sovjetburgers, zoals bejaarden, wel degelijk voedselhulp nodig hebben. Een ruime meerderheid van de Tweede Kamer vindt dat de voedselhulp aan de Sovjet-Unie niet ten koste mag gaan van de Nederlandse hulp aan de ontwikkelingslanden. De meeste fracties gaan weliswaar akkoord met „het kwartje van Pronk”, maar vinden dat dit soort acties alleen mag in het geval van een tijdelijke noodsituatie.

Het kabinet besloot vrijdag dat het ministerie van

Ontwikkelingssamenwerking iedere gulden die de actie voor de Sovjet-Unie oplevert, aanvult met een kwartje. Tijdens het debat over de plannen van minister Pronk voor het ontwikkelingsbeleid in de jaren negentig, bleek maandag dat een motie van Groen Links tegen het kwartje geen kamermeerderheid haalt. Fractievoorzitter

Beckers noemde het kwartje een typisch voorbeeld van de „vervuiling” van ontwikkelingsgelden. Zij bestreed de opvatting van andere partijen dat in de Sovjet-Unie een noodsituatie heerst. De regeringspartijen CDA en PvdA sloten zich aan bij de opvatting van Pronk dat hij bij de voedselactie voor de Sovjet-Unie niet aan de kant kan blijven staan, temeer daar zijn collega's van Landbouw en Defensie een bijdrage hebben toegezegd.

Weliswaar is van een levensbedreigende situatie geen sprake, maar de regering kan in dit geval niet „in de rookstoel achterover leunen”. (De Hoop Scheffer, CDA).

Pronk zei dat de noodhulp aan de Sovjet-Unie niet ten koste gaat van de noodhulp aan landen waar de mensen echt sterven van de honger, zoals Ethiopië of Soedan.

In een loods in Hoofddorp worden voedselpakketten van de provincie Flevoland gereedgemaakt. Ze zijn bestemd voor het Russische district Dmitrov en worden vrijdag op het vliegtuig gezet.

Foto Bert verhoeft

Nederlands dagblad, 11-12-1990

Vier hulporganisaties doen niet mee aan actie SU

DEN HAAG (ANP) - De hulporganisaties NOVIB, Memisa, Tear Fund en Terre des Hommes hebben besloten niet mee te doen aan de landelijke actie voor voedselhulp aan de Sovjetunie. Dat blijkt uit een brief van de gezamenlijke hulporganisaties, die gisteren aan voorzitter Braks van het comité van aanbeveling voor de voedselhulp is gestuurd.

Directeur F. Wijsen van de Stichting Mensen in Nood, die voorzitter van het overlegorgaan van de gezamenlijke hulporganisaties in Nederland is, heeft dat gisteren meegedeeld. Volgens Wijsen zijn de vier organisaties tot de conclusie gekomen dat de voedselhulpactie voor de Sovjetunie wel sympathiek is, maar niet past in hun doelstellingen of mogelijkheden. De overige Nederlandse hulporganisaties hebben in meer of mindere mate positief gereageerd op een verzoek tot deelname aan de actie. Het Rode Kruis heeft een vertegenwoordiger meegestuurd met de zogeheten fact-finding-commissie, die momenteel in de Sovjetunie op onderzoek uit is. Artsen zonder Grenzen heeft de afgelopen week al een onderzoeksdelegatie in de Sovjetunie op verkenning uitgestuurd. De overige hulporganisaties (Unicef, Stichting Mensen in Nood en de **Stichting Oecumenische Hulp**) hebben de stichting Voedselhulp voor Russen in de brief laten weten te willen overleggen over hulp aan de voedselactietter Braks van het co-VoorZn aanbeveling van de jé va" |,eeft de brief van de <3porsanisaties die niet f Ineedoen met de voed- K X voorde Sovjet-Weren doorgespeeld' *Jt bestuur van de stich- H> oraks heeft begrip voor Cluit van de vier organi- Sommige van hen ifen zich op medische hulp, j t is niet onze voornaamijlstelling". □tóens Wijsen geldt

voor .organisaties dat ze sap j.en in internationale f/erken, die niet of slecht _»eenwoordigd zijn in de •..unie. „NOVIB is bij |V beeld gericht op de Derde lid- die heeft Oost-Europa V in zijn doelstelling fdere organisaties hebben .contacten in de Sovjet> maar twijfelen of die op treffende wijze ingeschakeld L kunnen worden. Wijsen u er bij voorbeeld op dat de stichting Mensen in Nood, waar hij directeur van is, in met name de Oekraïne en de Baltische staten wel aanknopingspunten in de kerkelijke organisaties heeft. „Maar je moet je afvragen of die in enje jaren perestrojka al zo achtig geworden zijn dat ze „rol kunnen spelen", aldus Wijsen. „Aan de andere kant wordt hulp van de kerkelijke organisaties daar wel op prijs gesteld, want er is weinig vereen in de Sovjetlanden". Braks is nog altijd enthousiast over het verloop van de actie. Hij schat dat er inmidor enkele miljoenen guldens aan goederen en diensten binnen is. Momenteel wordt vooral het bedrijfsleven benaderd met verzoeken om hulp. Ondanks thalen over grote voedsel voorraden in de Sovjetunie beschikt volgens Braks uit bekten ook dat bepaalde groei Sovjet-burgers zoals berden wel degelijk voedselhulp nodig hebben. De Vara, die het initiatief heeft genomen voor de grote televisieactie die zaterdag wordt gehouden, zal overigens niet uitzenden vanuit het Kremlin. Het plan om Sonja Barend daar een deel van het programma te laten presenteren gaat vanwege de hoge kosten van technische voorzieningen niet door, zo heeft een woordvoerder van de Vara gisteren bevestigd. De Vara is op zoek naar een andere locatie in Moskou.

Kerkelijke leiders in comité van aanbeveling voedselhulp SU

LEUSDEN (INS) - Na kardinaal Simonis en de hervormde synodevoorzitter ds. B. Wallet heeft nu ook de (syn.) gereformeerde ds. E. Overeem besloten toe te treden tot het comité van aanbeveling van de actie 'Voedsel voor de Russen. Overeem was tot voor kort

voorzitter van de (syn.) gereformeerde generale synode. Egbert Eleveld van het hervormd Werelddiakonaat reageert verbaasd op Wallets beslissing om de actie te ondersteunen. „Ik heb het inderdaad vandaag ook gehoord”, zei Eleveld. „En ik vind het merkwaardig omdat er van de kant van ons werelddiakonaat en SOH beslist geen aanbeveling zal komen.” Volgens een woordvoerder van de (syn.)

Gereformeerde Kerken heeft ds. Overeem niet dadelijk positief op een verzoek van ir. Braks, coördinator van de actie, gereageerd omdat hij eerst het antwoord van Braks wilde weten op een brief die door de **Stichting Oecumenische Hulp** (mede namens de syn. Gereformeerde Kerken) was gestuurd. Daarin waren voorwaarden geformuleerd waaronder SOH bereid was steun te verlenen aan noodhulpactie voor de Sovjetunie.

Nederlands dagblad, 11-12-1990

Werelddiakonaat helpt vluchtelingen Liberia

DRIEBERGEN (INS) - De **Stichting Oecumenische Hulp** (SOH), een samenwerkingsverband van onder meer de hervormde en (syn.) gereformeerde werelddiakonaten, heeft in totaal een bedrag van 207.000 gulden ter beschikking gesteld voor de hulp aan Liberiaanse vluchtelingen.

In Liberia zelf zijn momenteel ca. 860.000 mensen op de vlucht geslagen voor het oorlogsgeweld, terwijl in de buurlanden nog eens 700.000 vluchtelingen verblijven. Op grond van de bevindingen van een oecumenische onderzoeksdelegatie heeft de Wereldraad van Kerken aan de lidkerken gevraagd een bedrag van twee miljoen gulden ter beschikking te stellen. SOH heeft hierop besloten 192.000 gulden te geven voor hulp aan vluchtelingen in Sierra Leone en 15.000 gulden voor hulp die geboden wordt door de Christelijke Raad van Ghana.

Nederlands dagblad, 11-12-1990

Kerkelijke leiders in comité van aanbeveling voedselhulp SU

LEUSDEN (INS) - Na kardinaal Simonis en de hervormde synodevoorzitter ds. B. Wallet heeft nu ook de (syn.) gereformeerde ds. E. Overeem besloten toe te treden tot het comité van aanbeveling van de actie "Voedsel voor de Russen. Overeem was tot voor kort voorzitter van de (syn.) gereformeerde generale synode. Egbert Eleveld van het hervormd Werelddiakonaat reageert verbaasd op Wallets beslissing om de

actie te ondersteunen. „Ik heb het inderdaad vandaag ook gehoord”, zei Eleveld. „En ik vind het merkwaardig omdat er van de kant van ons werelddiakonaat en SOH beslist geen aanbeveling zal komen.” Volgens een woordvoerder van de (syn.) Gereformeerde Kerken heeft ds. Overeem niet dadelijk positief op een verzoek van ir. Braks, coördinator van de actie, gereageerd omdat hij eerst het antwoord van Braks wilde weten op een brief die door de Stichting Oecumenische Hulp (mede namens de syn. Gereformeerde Kerken) was gestuurd. Daarin waren voorwaarden geformuleerd waaronder SOH bereid was steun te verlenen aan noodhulpactie voor de Sovjetunie.

NRC Handelsblad, 12-12-1990

Berichten uit Moskou over actie storen Vara

Door onze correspondent MOSKOU, 12 dec. — VARA-voorzitter drs. M. van Dam heeft zich in een brief aan de Nederlandse ambassadeur in Moskou beklagd over de berichtgeving uit de Sovjet-Unie in de Nederlandse pers. De voedselactie voor de Sovjet-Unie, die zaterdag in een VARA-uitzending zijn hoogtepunt moet vinden, dreigt door die kritische berichtgeving te worden verstoord, aldus Van Dam. Ook VARA-medewerkers zouden erdoor worden beïnvloed. In zijn brief aan ambassadeur Vos heeft Van Dam gisteren daarom verzocht de journalisten in de Sovjet-Unie namens de VARA duidelijk te maken waar de omroep dezer dagen op uit is. Hij schrijft dat de actie goed loopt. „Er is al voor enkele miljoenen ingezameld. (...) Wel ondervinden we hinder van berichtgeving uit Moskou die soms nogal verwarring wekt. Vandaar mijn verzoek het volgende naar Nederlandse correspondenten in Moskou en VARA-medewerkers te communiceren. De 'stichting Voedselhulp voor Russen' is geenszins van plan overhaast een groot aantal voedselpakketten naar Moskou te sturen. (...) Bovendien zijn wij bereid een deel van de opbrengst te bestemmen voor medicijnen en andere hulpgoederen." „In de berichtgeving uit Moskou wordt vaak gesuggereerd dat wij hier in Nederland het beeld scheppen dat in Moskou de mensen sterven van de honger of dat er hongersnood zou heersen. Dat is geenszins het geval", zo besluit Van Dam zijn brief aan Vos. Dankzij bemiddeling

van de ambassade zou gisteren een gesprek hebben plaatsgehad tussen VARA-medewerkers onder leiding van presentatrice Sonja Barend en de in Moskou aanwezige journalisten. Dat werd echter op verzoek van de VARA afgezegd, omdat de omroep er geen behoefte aan had zich te moeten verdedigen tegen kritiek die bij zo'n ontmoeting aan de orde zou kunnen komen. Het bestuur van de stichting Voedselhulp voor Russen heeft gisteren besloten dat van de opbrengst van de actie 'Help de Russen de winter door' niet alleen voedselpakketten zullen worden gekocht, maar ook medicijnen, vitamine en wegwerpspuiten. De goederen zijn vooral bestemd voor jonge kinderen, bejaarden met een klein pensioen en ziekenhuispatiënten. Het bestuur besloot dit naar aanleiding van voorlopige bevindingen van de eigen missie onder leiding van het Tweede-Kamerlid T. de Kok en van de rapportages van de Nederlandse ambassadeur in Moskou. Ook een groep waarnemers van Artsen zonder Grenzen heeft gepleit voor het sturen van medicijnen. Het is de bedoeling dat er voor kinderen, bejaarden en patiënten speciale voedselpakketten worden samengesteld. Terwijl de VARA zich opmaakt voor de grootscheepse inzamelingsactie, bereiden de hulporganisaties zich voor op een inzamelingsactie voor Afrika. Deze moet plaatshebben tussen 6 en 13 januari. Deelnemers zijn het Nederlandse Rode Kruis, Artsen zonder Grenzen, Terre des Hommes, Mensen in Nood, **Stichting Oecumenische Hulp**, Novib/Gast aan Tafel, Unicef en Tearfund. Of het net als bij Rusland tot een tv-uitzending komt is nog onzeker.

Nederlands dagblad, 13-12-1990

Nieuwe actie voor hulp Afrika in voorbereiding

DEN HAAG (ANP) - Terwijl de Vara zich opmaakt voor een grootscheepse inzamelingsactie voor de Russen aanstaande zaterdag, bereiden de gezamenlijke hulporganisaties zich voor op een hulpactie voor hongerend Afrika. Of het net als bij Rusland tot een tv-uitzending is nog onzeker. „Er wordt nog over gesproken”, aldus een woordvoerder

Leeuwarder courant, 13-12-1990

Hulporganisaties gaan actie voeren tegen honger Afrika

'Voedselhulp voor alle Oosteuropese landen'

DEN HAAG (GPD, ANP) - „Niet alleen de Sovjet-Unie, maar ook andere Oosteuropese landen komen nu in aanmerking voor hulp vanuit Nederland.” Dat heeft de Stichting Voedselhulp Russen gisteravond besloten.

Voorzitter Gerrit Braks van de stichting zei dat met name de situatie in Roemenië, Bulgarije en Polen aanleiding geeft tot het sturen van hulpgoederen. „Mede op aandrang van diverse hulporganisaties is daartoe besloten”, aldus de voormalige minister van landbouw. De stichting Mensen in Nood heeft nu alsnog haar mede werking aan de actie toegezegd. De vervoersorganisatie NOB-Wegtransport doet niet meer mee met de hulpactie 'Help de Russen de winter door. De organisatie had gratis assistentie aangeboden bij het vervoer van hulpgoederen naar de Sovjet-Unie. Maar gistermorgen kreeg NOB-Wegtransport een telefoontje van de Stichting Voedselhulp Russen, waarin werd

van de stichting 'Mensen in Nood. De actie voor Afrika wordt van 6 tot en met 13 januari gehouden door het Nederlandse Rode Kruis, Artsen zonder Grenzen, Terre des Hommes, Mensen in Nood, **Stichting Oecumenische Hulp**. Novib/Gast aan Tafel, Unicef en Tearfund. Een woordvoerder van het Rode Kruis in Den Haag verklaarde gisteren niet bang te zijn dat het Nederlandse volk een inzamelingsactie voor hongerend Afrika zal negeren, nu gebleken is dat honger niet het grootste probleem is in Rusland. Volgens hem zijn er eerder kort op elkaar volgende inzamelingen geweest die toch veel geld in het laadje brachten.

meegedeeld dat de hulp niet meer nodig is. De organisatie zegt dat alle voorbereidingen nu voor niets zijn geweest. „De aangesloten transportorganisaties en chauffeurs zullen nu geen enkele medewerking meer verlenen aan de actie”, aldus NOB-woordvoester mevrouw De Hoogh.

Langere termijn

Ook de **Stichting Oecumenische Hulp** (SOH), waarin de grote kerken in ons land samenwerken, heeft besloten niet mee te doen aan fondsenwerving ten behoeve van de actie. SOH vindt noodhulp met pakketten ontoereikend en vindt dat er beter structurele hulp op langere termijn kan worden geboden aan de Sovjet-Unie. Verder wil de stichting eerst een onderzoek naar het falende distributiesysteem in de Sovjet- Unie en naar de 'bewust geschapen voedseltekorten door de weigering van enkele republieken om voedsel te leveren. Derde punt van kritiek van de SOH is dat de voedselsituatie in de Sovjet-Unie niet nijpender is dan die in andere Oosteuropese landen.

Ludiek

De eerste vliegtuiglading voedsel en medicijnen uit Flevoland vertrekt morgen vanaf Schiphol naar de Sovjet Unie Aan I I

van het vliegtuig van Aeroflot gaan ook kwartiermakers mee, le verdeling van de hulpgoederen in het district Dmitrov in Moskou zullen voorbereiden.

In het hele land worden meer of minder ludieke acties gevoerd om geld voor de hulpactie bijeen te brengen. Zo heeft het PSV-bestuur beloofd / 1000 over te maken aan de actie voor elk doelpunt dat de eredivisieploeg zaterdag scoort tegen FC Zwolle. Het bestuur van Zwolle heeft eenzelfde toezegging gedaan, maar dan voor de Zwolse doelpunten.

In dezelfde krant

DEN HAAG (GPD) - De gezamenlijke hulporganisaties houden in de tweede week van januari een actie voor

Nederlands dagblad, 14-12-1990

Geen (syn.) geref. oproep voor hulp aan Sovjetunie

LEUSDEN (INS) - Het (syn.) gereformeerd werelddiakonaat heeft in een extra informatiebrief aan alle (syn.) gereformeerde diakonieën meegedeeld definitief geen oproep te zullen doen om fondsen te werven voor voedselhulp aan de Sovjetunie, maar tegelijk wel om steun gevraagd voor de grote landelijke actie 'Afrika sterft van de honger. Dat laten wij toch niet gebeuren', die van 6 tot 13 januari a.s. gehouden wordt.

Het werelddiakonaat sluit zich aan bij de argumenten in een brief die de **Stichting Oecumenische Hulp** (SOH), waarin de hervormde en (syn.) gereformeerde werelddiakonaten samenwerken, aan de stichting 'Voedselhulp aan de Russen' heeft gestuurd. Daarin stelt SOH en de andere samenwerkende hulporganisaties - waaronder Mensen in Nood en Unicef - dat de nood in de Sovjetunie niet groter geacht wordt dan in andere Oosteuropese

hongerend Afrika. Het is nog onzeker in hoeverre de actie kan rekenen op ondersteuning van een uitgebreide televisieuitzending. De organisaties verwachten niet dat de grote VARA-inzamelingsactie voor voedselhulp aan de Sovjet-Unie, zaterdag, een negatieve invloed zal hebben op de opbrengst van de Afrika-actie. Volgens een woordvoerder van de Stichting Mensen in Nood is de hongersnood in Afrika nog groter dan vorig jaar rond deze tijd. De oogsten zijn voor de tweede achtereenvolgende keer mislukt wegens het uitblijven van regen. Vooral in Ethiopië en Sudan worden miljoenen mensen door de hongersnood bedreigd.

landen; dat er naast noodhulp vooral structurele hulp moet komen; dat er een onderzoek moet komen naar het falende distributiesysteem in de Sovjetunie en de weigering van enkele republieken om voedsel te leveren.

Over deze punten is overleg geweest met de stichting 'Voedselhulp aan de Russen', waarbij coördinator ir. Braks zich positief heeft uitgelaten over de opstelling van de hulporganisaties. Het (syn.) gereformeerd werelddiakonaat schrijft nu dat SOH in een later stadium wellicht ingeschakeld wordt, maar onthoudt zich nu van een aanbeveling van de fondswerving. In tegenstelling tot de actie gericht op de Sovjet-Unie vraagt het gereformeerd werelddiakonaat wel steun voor de Afrika-actie. Volgens de informatiebrief worden daar - in Ethiopië, Sudan, Zuid-Angola en Noord-Mocambique - ongeveer 25 miljoen mensen direct door de hongerdood bedreigd. Zowel door misoogsten als oorlogssituaties dreigt een herhaling van de hongersnood van 1984. Het werelddiakonaat is van plan al op voorhand een bedrag voor noodhulp aan Afrika over te maken aan SOH.

Nederlands dagblad, 14-12-1990

Geen (syn.) geref. oproep voor hulp aan Sovjetunie

LEUSDEN (INS) - Het (syn.) gereformeerd werelddiakonaat heeft in een extra informatiebrief aan alle (syn.) gereformeerde diakonieën meegedeeld definitief geen oproep te zullen doen om fondsen te werven voor voedselhulp aan de Sovjetunie, maar tegelijk wel om steun gevraagd voor de grote landelijke actie 'Afrika sterft van de honger. Dat laten wij toch niet gebeuren', die van 6 tot 13 januari a.s. gehouden wordt.

Het werelddiakonaat sluit zich aan bij de argumenten in een brief die de **Stichting Oecumenische Hulp** (SOH), waarin de hervormde en (syn.) gereformeerde werelddiakonaten samenwerken, aan de stichting 'Voedselhulp aan de Russen' heeft gestuurd. Daarin stelt SOH en de andere samenwerkende hulporganisaties - waaronder Mensen in Nood en Unicef - dat de nood in de Sovjetunie niet groter geacht wordt dan in andere Oosteuropese landen; dat er naast noodhulp vooral structurele hulp moet komen; dat er een onderzoek moet komen naar het falende distributiesysteem in de Sovjetunie en de weigering van enkele republieken om voedsel te leveren.

Over deze punten is overleg geweest met de stichting 'Voedselhulp aan de Russen', waarbij coördinator ir. Braks zich positief heeft uitgelaten over de opstelling van de hulporganisaties. Het (syn.) gereformeerd werelddiakonaat schrijft nu dat SOH in een later stadium wellicht ingeschakeld wordt, maar onthoudt zich nu van een aanbeveling van de fondswerving.

In tegenstelling tot de actie gericht op de Sovjet-Unie vraagt het gereformeerd werelddiakonaat wel steun voor de Afrika-actie. Volgens de informatiebrief worden daar - in Ethiopië, Sudan, Zuid-Angola en Noord-Mocambique - ongeveer 25 miljoen mensen direct door de hongerdood bedreigd. Zowel door misoogsten als oorlogssituaties dreigt een herhaling van de hongersnood van 1984. Het werelddiakonaat is van plan al op voorhand een bedrag voor noodhulp aan Afrika over te maken aan SOH. De diakonieën wordt nog voor de kerstdagen een verantwoording van dit bedrag toegezegd.

De Volkskrant, 15-12-1990

HET VERVOLG, De dodelijke afloop is bekend

door Wim Bossema en Ewoud Nysingh

VERSCHRIKKELUKE droogte. Dieren ster ven. Mensen al op de vlucht." Een wanhopige telex van Britse ontwikkelingswerkers in Eritrea, gericht aan hun hulporganisatie in Engeland. Afrika staat voor een nieuwe ramp. Hulporganisaties voorspellen een herhaling van de hongersnood in 1985, toen alleen al in Ethiopië een miljoen mensen van hongersnood stierven. De afgelopen maanden zijn al tienduizenden Afrikanen doodgehongerd. Maar de wereld is moe van Afrika. Oproepen van de Verenigde Naties vinden nauwelijks

gehoor. Het Westen komt met bedroevend weinig over de brug. Angola zag zich eerder dit jaar met een paar kruimels afgescheept nadat secretaris-generaal Javier Perez de Cuellar de rijke landen om hulp had gevraagd. Mozambique heeft de verzoeken om voedselhulp, uit eigen beweging tot een drastisch minimum beperkt. Met de voorgestelde rantsoenen gaan de hongerenden net niet dood. Het mocht niet baten. Miljoenen en nog eens miljoenen Afrikanen lopen gevaar de komende maanden aan ondervoeding te sterven. In Soedan: tussen de acht en elf miljoen. In Ethiopië: vijf miljoen. In Mozambique zitten zes miljoen mensen zonder voedsel. In Angola bijna twee miljoen. En in Liberia lijdt vrijwel de gehele bevolking van twee miljoen honger; driekwart verblijft in vluchtelingenkampen in de buurlanden. In Nederland en Groot-Brittannië Proberen hulporganisaties het

nog maar eens. De Samenwerkende Hulporganisaties in Nederland (Artsen zonder Grenzen, Memisa, Mensen in Nood, Nederlandse Rode Kruis, **Stichting Oecumenische Hulp**, Tear Fund, ferre des Hommes, Unicef en Novib) bereiden een actie voor die half januari moet beginnen. De vooruitzichten op respons zijn slecht. De hulpactie voor behoeftigen in de Sovjet-Unie gaat voor. Afrikanen verbazen zich nogal over het westers medelijden met de Russen. Bershe Tesfamariam, vertegenwoordiger van de humanitaire afdeling van het Eritrees verzet, kan zijn woede nauwelijks verbergen: „Er gaan vele miljoenen tonnen voedsel naar de Sovjet-Unie, terwijl wij veel minder nodig hebben en de Sovjets bovendien verantwoordelijk zijn voor de crisis in Ethiopië!” Moskou steunt het militaire regime van Mengistu. rntw °mtuma_r tot een conclusie: Gorbatsjov heeft het Westen verleid.”

De hulpmoeheid in het Westen is wel verklaarbaar. De Afrikaanse regimes en verzetsbewegingen hebben 1 e_- naar gemaakt. In de zwaarst getroffen landen — Ethiopië, Soedan, Angola, Mozambique en Liberia — woeden oorlogen. De strijdende partijen dwarsbomen humanitaire acties. Het uithongeren van de tegenstander is een oorlogstactiek, al zullen weinigen dat toegeven. Het lijkt een uitzichtloze situatie: in oorlogsgebieden heerst de grootste hongersnood, maar juist daar kan de voedselhulp niet komen. Donoren raken verwickeld in de strijd tussen het regeringsleger en rebellen' Ze worden door beide partijen gewantrouwd en van alle kanten tegengewerkt. Soedan is het ergste voorbeeld. De militaire regering ontkent glashard dat er honger wordt geleden. „We eten wat we zelf verbouwen en dragen wat we zelf maken”, roept Soedans sterke man, generaal Omar Al-Bashir. Er is wel tekort aan voedsel, geeft de juntaleider toe, maar hulp is niet nodig. De FAO, de voedsel- en landbouworganisatie van de VN, heeft echter nog deze week opgeroepen 1,3 miljoen ton hulp te geven in 1991. Eén mi

.oen is nodig als rechtstreekse hulp, de „tot een gevaarlijk niveau” teruggezakte voorraden moeten nodig worden aangevuld. Vorig jaar is de helft van de voorraden verkocht om aan geld voor wapens te komen. En het uitblijven van regen heeft dit jaar de situatie nog beroerder gemaakt. De traditionele bondgenoten, de Verenigde Staten, Engeland en Egypte, hebben hun hulp drastisch ingeperkt omdat Soedan Irak steunt in de Golfcrisis en het VN-embargo tegen dat land aan zijn laars zou lappen. Nederland is nu de grootste donor. Irak en Libië zijn nog de enige politieke vrienden van het geïsoleerde bewind in Khartoum. Het Internationaal Monetair Fonds heeft Soedan tot „non-coöperatief” land verklaard, omdat het zijn schulden niet terugbetaalt. Volgens Washington drukt Khartoum voedselhulp die voor het zuiden is bestemd achterover. Toen in oktober een Amerikaans schip met graan voor Soedan zijn koers verlegde naar Djibouti, beschuldigde de junta de VS ervan voedselhulp te gebruiken als politiek pressiemiddel. Zelf deinst de Soedanese luchtmacht er niet voor terug graanvoorraden in het zuiden te bombarderen. Onlangs hebben in Londen prominente Soedanese ballingen er bij hulporganisaties op aangedrongen geen voedsel meer naar Soedan te sturen als zij niet zelf voor de distributie kunnen zorgen. Want ook het SPLA haalt hulpvliegtuigen neer als het voedseltransport niet voor de rebellen is bestemd. Vorig jaar heeft de VN door een grote actie, Operatie Lifeline, een herhaling van de ramp van 1988-'B9 kunnen voorkomen. Toen kwamen tussen de 250- en 500 duizend Soedanezen in het zuiden om van de honger. Het is de vraag of redding nū weer mogelijk is. Operatie Lifeline ondervindt ernstige tegenwerking van Khartoum. Het Rode Kruis heeft zich al teruggetrokken, omdat de organisatie geen toestemming kreeg het zuiden te bevoorraden. In de regio Kasala-Gedaref tegen de grens met Ethiopië, normaliter de graanschuur van Soedan, zal de sorghum-oogst dit jaar ver

beneden het gemiddelde blijven, volgens cijfers van de FAO. In Kordofan zal de oogst voor 80 procent mislukken. De trek vanuit noord-Kordofan naar Khartoum is al begonnen. De voedselsituatie in vluchtelingenkampen rond Khartoum is kritiek. In het noorden, midden en uiterste zuiden is de oogst voor de helft mislukt. In het zuiden is de bevolking van het platteland naar de steden getrokken. Luchtbruggen vanuit Kenia en Oeganda naar de steden Juba en Wau stagneren omdat brandstof een stuk duurder is geworden door de Golfcrisis.

ETHIOPIË HEEFT voor het tweede achtereenvolgende jaar voedselhulp nodig. „De komende hongersnood zal erger zijn dan die van 1984-'85. Toen waren er nog voorraden. De mensen hebben nu minder lichamelijke weerstand. Er is zelfs al malaria geconstateerd in onze hoger gelegen gebieden. Dat is heel ongebruikelijk", zegt Amdemicaei Kahsai van het Eritrese Volksbevrijdingsfront EPLF. De hulporganisatie van het EPLF voert voedsel voor Eritrea aan vanuit Soedan met vrachtwagens. „Dit jaar is 80 procent van de oogst in de meeste delen van Eritrea mislukt, omdat de regen te laat is gevallen of helemaal uitgebleven. Meer dan twee miljoen mensen in Eritrea worden met de hongerdood bedreigd. Voor het eerst zijn alle rivieren drooggefallen. Het vee sterft."

Al bijna dertig jaar woedt in Eritrea, dat in 1961 door de Ethiopische keizer Haile Selassie is geannexeerd, een eindeloze onafhankelijkheidsoorlog. Industrie en infrastructuur van de ooit welvarende provincie zijn verwoest. Drieduizend jaar intensieve landbouw heeft de grond uitgeput. De ontbossing — aan het begin van deze eeuw was Ethiopië voor 30 procent met bos bedekt, nu is dat nog maar 4 procent — en de oprukkende woestijn stellen de boeren voor onoverkomelijke problemen. De oorlog bemoeilijkt voedselhulp. Het EPLF heeft in februari de havenstad Massawa veroverd, de voornaamste

aanvoerplaats. Tijdens de gevechten is de haven, de belangrijkste van Ethiopië, zwaar beschadigd. Ook nu voert de Ethiopische luchtmacht nog aanvallen uit op Massawa. Het EPLF is wel bereid de Verenigde Naties toe te staan schepen met voedsel te laten afmeren, maar de regering wil de lading eerst controleren. Dat zou in Djibouti kunnen gebeuren. De onderhandelingen over deze kwestie slepen zich voort.

Asmara is het laatste bolwerk van de Ethiopische regering in Eritrea, maar het is sinds februari door het verzet omsingeld. In en rond de stad verblijven meer dan 1,5 miljoen mensen, onder wie 100 duizend soldaten. Zij zijn volkomen afhankelijk van de aanvoer van voedsel door de lucht vanuit Assab, de enige haven die nog door het Ethiopische leger wordt gecontroleerd. Per dag landen vier Hercules C-130 vliegtuigen met ongeveer 160 ton voedsel. Het EPLF beschiet het vliegveld van Asmara bijna dagelijks, maar hoedt zich ervoor de VN-vliegtuigen te raken, om de westerse publieke opinie niet tegen zich te krijgen. Er zouden in Asmara al doden zijn gevallen door de honger. Een westerse journalist die de belegerde stad onlangs bezocht, zag „zonder er echt naar op zoek te zijn geweest" kinderen met opgezwollen buiken en benen. Begin oktober zijn in Washington geheime onderhandelingen gevoerd tussen het EPLF en de Ethiopische regering. De VS, Ethiopië en de Sovjet-Unie willen dat het vredesinitiatief van oud-president Carter nieuw leven wordt ingeblazen. Het EPLF heeft daar geen vertrouwen in. De betrekkingen tussen Addis Abeba en de hulporganisaties zijn verbeterd. Het bewind van president Mengistu Haile

„Gorbatsjov heeft het Westen verleid", schampert de Eritrese verzetsman. Hij is niet de enige die zich verbaast over het plotselinge medelijden met de Russen. Miljoenen Afrikanen lopen gevaar de komende maanden aan ondervoeding te sterven. Maar de wereld is mee van

Mariam begint ook langzaam maar zeker weer salonfähig te worden in westerse, met name Amerikaanse kringen. Ook hier blijkt de Golfcrisis van betekenis: Ethiopië heeft als lid van de Veiligheidsraad consequent met de Amerikanen meegestemd.

VOEDSELHULP in oorlogstijd heeft alleen kans van slagen als er een gunstig politiek klimaat wordt geschapen. Westerse en internationale hulporganisaties moeten noodgedwongen hun apolitieke houding laten varen en zich bemoeien met onderhandelingen tussen de strijdende partijen. Dit is onlangs gebeurd in Angola, waar de VN de regering en de Unita-rebellen onder druk heeft gezet. De Verenigde Naties hebben in Angola een ambitieus hulpplan opgesteld. De kern is het openleggen van zogeheten „vredescorridors“. De VN dwong beide partijen de belofte af dat voedselleveranties met rust worden gelaten.

Voorheen maakte de oorlog tussen de regerende MPLA (Volksbeweging voor de bevrijding van Angola) en de rebellen van Unita, die al vijftien jaar duurt, vervoer van voedsel naar de meest getroffen gebieden onmogelijk. Vorige maand lukte het de VN voor het eerst een transport van de havenstad Lobito door het midden van Angola naar de provinciehoofdplaats Huambo te brengen, zonder lastig te zijn gevallen door het regeringsleger of Unita. Huambo is echter maar een begin. De vredescorridor moet drie keer zo lang worden en doorlopen naar Unitagebied in de oostelijke provincie Moxico. De zuidelijke corridor leidt van de havenstad Namibe tot aan Mavinga, de plaats waar vorig jaar hevig om is gevochten en die nu in handen is van Unita.

Aan het akkoord dat de VN met de regering en met Unita afzonderlijk sloot zijn lange discussies voorafgegaan. Hoeveel voedsel gaat waarnaartoe? Wie beschermt de konvoien? Wie controleert of de vrachtwagens geen wapens vervoeren? Wie zorgt dat het voedsel niet door een van beide legers wordt

geconfisqueerd? De VN wil tweehonderd functionarissen inzetten.

De discussie over voedselhulp raakt politiek gevoelige kwesties. Eerder dit jaar stelde Unita voor transporten toe te staan in vijf provincies in het zuiden van het land, waar de hongersnood het nijpendst is: twee provincies in regeringsgebied, twee Unita-provincies en een die verdeeld is tussen de twee partijen. Een woordenstrijd traineerde het overleg. Verzoeken van het Rode Kruis om voedsel naar hongerenden in Unitagebied te brengen stuitte op verzet van de regering. Luanda eiste dat het regeringsleger de konvoien tot het eindpunt zou begeleiden. Aanvankelijk wees de regering toezicht door buitenlandse waarnemers af. In oktober reden zeven vrachtwagens van het Rode Kruis van Namibië naar de Angolese provincie Cuando Cubango, een bolwerk van Unita in het zuidoosten. Het transport verliep zonder problemen, maar het Rode Kruis hoefde nu niet door regeringsgebied. De route werd vóór de onafhankelijkheid van Namibië een jaar geleden gebruikt voor Zuidafrikaanse wapentransporten naar Unita.

Het vertrouwen in de Angolese regering is niet groot bij de hulporganisaties. Al bij de havens (Luanda, Lobito en Namibe) begint de verstopping. Met de onafhankelijkheid van Namibië werd het vervoer vanuit Zimbabwe, het enige land in Zuidelijk Afrika met een graanoverschot, door Namibië naar Angola mogelijk. De Eduardo Mondlane Stichting en de Stichting Oecumenische Hulp gebruiken deze route sinds september. In een dag of vijf bereikt het voedsel zijn bestemming. Het veel goedkopere vervoer met de trein door Mozambique en daarna met de boot rond de Kaap naar Namibe duurt vaak twee maanden.

Henk van Zuidam van de Mondlane Stichting begeleidde het eerste transport. Het probleem bleek niet Unita te zijn, maar een mafia van hoge provinciale ambtenaren die een levendige handel in

verduisterde hulpgoederen drijven. Een aantal van hen zit inmiddels in de gevangenis. Voor de handige rijken in het zuiden van Angola is voedsel geen probleem. Vlak bij de grens in Namibië kwam Van Zuidam tot zijn verbazing Angolezen tegen die een weekeindje inkopen kwamen doen. De verdenking is groot dat zij projectgoederen achteroverdrukken en die verkopen in Namibië. Onlangs werd een vrachtwagen die op weg was naar Namibië beschoten door het regeringsleger. Kennelijk wordt ook om verduisterde hulpgoederen gevochten.

De VN wil de voedseldistributie nu zoveel mogelijk in eigen hand houden. Het grote probleem is dat de VN-organisaties (WFP, Unicef) Luanda nauwelijks uit komen. Er is een beroep gedaan op particuliere hulporganisaties. Die hebben aarzelend ingestemd met de grote lijnen van het plan van de vredescorridors. De grootste angst van de particuliere organisaties is dat het voedsel zal blijven hangen in de corridors en bij de grotere plaatsen, omdat het te gevaarlijk blijft het binnenland in te trekken. Ze voorzien een grote exodus van hongerenden naar de corridors. Nu al is naar schatting de helft van de bevolking op drift. Op die manier draagt de voedselhulp bij aan de verdere ontwrichting van het platteland, waar de landbouw al in grote delen is komen stil te liggen.

De particuliere organisaties concentreren hun aandacht op het leveren van zaaizaad en landbouwwerktuigen, in de hoop dat de Angolezen zichzelf weer kunnen voeden. In een brief dringen de organisaties er op aan dat de VN haar invloed aanwendt voor een algeheel staakt-het-vuren — alleen dan kunnen vrachtwagens met hulpgoederen ook buiten de vredescorridors komen. De VN onderstreept in haar hulpplan echter het „zuiver operationele karakter" van de contacten met Unita. Toch is de VN-operatie al bij voorbaat een doorbraak. Luanda staat voor het eerst toe dat een

partner ook met Unita in zee gaat. Honger, oorlog en politiek zijn nauw verweven in Afrika. In de noodgebieden heerst droogte, de oogst mislukt en het vee sterft. Van Zuidam: „De Angolese regering zegt dat de droogte de oorzaak is van de hongersnood. Maar de gevolgen zijn zo catastrofaal door de oorlog. De landbouwproductie is tot nul gedaald. De boeren brengen geen voedsel meer op de markt. Er is geen reserve meer. Het leger slokt al het geld op, er blijven geen middelen over om de nood van de bevolking te lenigen."

De meeste humanitaire hulporganisaties opereren onder het credo van politieke neutraliteit. Mensen die honger lijden te eten geven, daar kan toch niemand tegen zijn? Regeringen noch rebellen lieten zich overtuigen. Neutraliteit is geen garantie gebleken om het werk te kunnen doen. Een tijdelijke wapenstilstand om voedseluitdelingen mogelijk te maken, zoals in Soedan, bleek een kort leven beschoren.

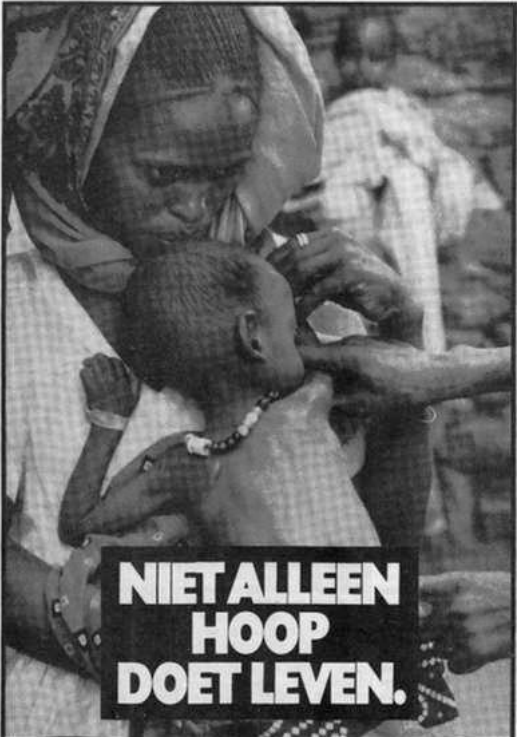
BIJ VOORGAANDE acties, zoals Eén voor Afrika, was de kritiek van particuliere hulporganisaties dat voedselhulp de afhankelijkheid bestendigt. Het heeft geen zin voor de boeren voedsel op de markt te brengen als de klanten het gratis kunnen krijgen. Uiteindelijk moeten de Afrikanen voor hun eigen voedsel kunnen zorgen. Vandaar: structurele hulp. Een deel van de opbrengst van Eén voor Afrika werd voor ontwikkelingsprojecten gereserveerd. Het bleek niet eenvoudig daar goede bestemmingen voor te vinden. Toch voeren de Nederlandse hulporganisaties opnieuw actie voor voedselhulp aan hongerend Afrika. Heeft het zin weer voedsel te sturen, als de oorzaken van de ellende niet worden weggenomen? Willem Hooglucht van Mensen in Nood, voorvoerder voor de actie voor Afrika: „We hebben niet de luxe ons dat af te vragen. Humanitaire hulp heeft zin. Begin dit jaar hebben we een grote hongersnood in Ethiopië kunnen voorkomen. Het neemt de oorzaken niet weg, maar wij bouwen altijd

structurele elementen in: we sturen ook zaaizaad, pompen, landbouwwerktuigen." Meer nog dan vijf jaar geleden zijn oorlogen de oorzaak van de dreigende ramp. Hooglucht: „Natuurlijk moet er eerst vrede komen. Maar oorlogen worden niet gemaakt door de mensen die er onder te lijden hebben." Neutraliteit blijft noodzakelijk, vindt hij. „Het is belangrijk dat we in oorlogs-gebieden aan beide kanten kunnen werken." Toch lijkt een diplomatiek offensief om de strijdende

partijen aan de onderhandelingstafel te brengen de enige echte uitweg. In Angola en Mozambique heeft druk van de Sovjet-Unie en de Verenigde Staten de regering en opstandelingen dichter tot elkaar gebracht. Ook voor Ethiopië en Soedan is een doorbraak hard nodig om een herhaling van hongerrampen te voorkomen. Nu zit er niets anders op dan waar dat maar mogelijk is voedsel uit te delen.

Het Parool, 15-12-1990

**NIET ALLEEN
HOOP
DOET LEVEN.**

In Ethiopië heerst hongersnood. Door droogte en oorlog zijn de oogsten mislukt. Mensen hopen op vrede, maar de honger blijft. Vier miljoen mensen worden met de dood bedreigd. De televisie toont weer beelden waaraan wij nooit gewend raken. Het is niet de eerste keer dat wij uw hulp vragen. Maar we moeten doorgaan. Wij blijven geven om de levens van mensen. Die van hoop alleen niet kunnen leven. **SAMEN KUNNEN WE ERGER VOORKOMEN.**

ARTSEN ZONDER GRENZEN - MEMISA - MENSEN IN NOOD - NOVIB/GAST AAN TAFEL - NEDERLANDSE RODE KRUIS - OECUMENISCHE HULP - TEAR FUND - TERRE DES HOMMES - UNICEF NEDERLAND

GIRO 555 DEN HAAG.

Limburgsch dagblad, 22-12-1990

Hopelijk meer aandacht voor aanleiding dan voor actie zelf

Afrika-actie vecht tegen achterdocht
Den HAAG - Zelden is het Nederlandse volk zo in verwarring gebracht over de zin van een hulpactie als de afgelopen weken. Terwijl de voor- en tegenstanders van de Rusland-actie al bekvechtend de overtuiging van de vrijgevigigen aan het wankelen brachten, kondigden negen nationale hulporganisaties met de grootste eensgezindheid de actie "Afrika sterft van de honger. Dat laten we toch niet gebeuren" aan.

Tot zondag 6 januari (als de campagne van start gaat) hebben de negen(Rode Kruis, Artsen zonder grenzen, Memisa, Mensen in Nood, Novib/Gast aan Tafel, **Stichting Oecumenische Hulp**, Tear Fund,

Terre des Hommes en Unicef Nederland - de tijd om de bevolking te overtuigen van het feit dat het hier wel om een bijzonder dramatische situatie gaat. Oftewel, om het verschil tussen een actie met een teveel aan politieke achtergrond en symboliek en een actie uit acute nood geboren aan te tonen. Want in Afrika worden momenteel 20 miljoen mensen door de hongersnood bedreigd.

Voorzitter F. Wijsen van De Samenwerkende Hulporganisaties weigert zelf te spreken over achterdocht bij het publiek na de ogelukkige aanzet tot de campagne van de vorige week. Hij wenst eigenlijk helemaal niet terug te kijken naar de 'concurrerende' Rusland-actie, maar voegt er cynisch aan toe "Ik hoop dat de aanleiding tot deze actie in de media meer aandacht zal krijgen dan de actie zelf". Formeel laten de coördinatoren weten dat de beide acties elkaar niet bijten. Vorig jaar werd de Afrika-actie ook kort na de

inzameling voor Roemenië gehouden eb was toen met een opbrengst 18 miljoen gulden een groot succes.

"We kiezen heel bewust voor een campagne waarbij mensen of bedrijven van harte geven en niet omdat er iets tegenover staat zoals bijvoorbeeld sluikreclame op televisie. Zo zitten wij nu eenmaal in elkaar, dit is een van onze principes", legt Wijsen uit. Ook als er bijvoorbeeld een worstfabrikant komt, die voor de televisiecamera's wil vertellen dat hij een miljoen gulden overmaakt? „Ook dan blijven we op ons standpunt. Natuurlijk zijn alle bedrijven, instellingen, scholen, verenigingen en wat nog meer met nun giften welkom. Maar er staat geen televisie-optreden tegenover. Dat kan sowieso niet, want er wordt geen tv-campagne gehouden met een grote show. Er wordt in de actieweek van 6 tot en met 12 januari wel royaal aandacht eb zendtijd op radio en tv aan de actie en de situatie in Afrika besteedt, maar op een andere manier.

De rol van de televisie en de omroepen in de 'concurrentiestrijd' tussen de Rusland- en Afrika-actie, stond eveneens lange tijd ter discussie. Toen zakenman E. van Eeghen zijn voorstel lanceerde voor de Rusland-actie was de Vara in een mum van tijd overstag. Snel scoren werd de omroep van Marcel van Dam verweten. De negen samenwerkende organisaties zaten op dat moment al lang aan de onderhandelingstafel in Hilversum. „Op 17 oktober heeft het eerste gesprek plaatsgevonden met de omroepen. Vervolgens is er een lange periode van overleg in meerdere etappes ingegaan. Dat verliep steeds hoffelijk, vriendelijk en in goede sfeer. En heeft dan ook resultaat opgeleverd. Geen avondvullend showprogramma, maar de hele week zullen spotjes over de situatie in Afrika op het scherm verschijnen. De KRO zal de actie op zondag 6 januari inluiden met een soort themadag, vanaf 's middags zes uitzendingen en tot slot 's avonds een special van Brandpunt over de voedselschaarste in Afrika. Voor deze

aanpak hebben we heel bewust gekozen." En ironisch voegt Wijsen er aan toe: „Nee, we wilden geen uitzending waarvoor de regeringscommissaris voor de media om ontheffing van 'de reclameregels gevraagd moest worden." De campagne zal voorts ondersteund worden middels advertenties, affiches, billboards, folders enz. Voor de inzameling wordt gironummer 555 opengesteld en tevens zal er door het hele land gecollecteerd worden.

Boodschap

Nog nooit is de situatie in Afrika zo slecht geweest als op dit moment. „Slechter dan het rampjaar 1985/1985", meent J. Willemse, die namens de **Stichting Oecumenische Hulp** in het organisatieteam zit. „Toen voltrok zich de ramp alleen in Ethiopië. Nu staan miljoenen mensenlevens in meerdere delen van het continent op het spel. De droogte, hoofdoorzaak van de voedselschaarste, is nog hooit zo ernstig geweest als nu. Daarbij komt dat er in vele landen burgeroorlogen woeden, waardoor miljoenen mensen op de vlucht zijn geslagen of verstoken blijven van voedsel. Dat heeft eveneens in belangrijke mate tot de enorme honger geleid." Ondanks de troosteloze cijfers is er volgens Willemse geen sprake van een hopeloze situatie. Hij is ervan overtuigd dat de boodschap aan de bevolking duidelijk moet zijn. Temeer, omdat zich steeds meer mensen gaan afvragen of de acties van afgelopen jaren wel nut hebben gehad nu de voedselschaarste ineens nog groter blijkt te zijn. „Met een realistische schets van de omstandigheden en de gang van zaken in de landen waarvoor we actie voeren. Zo zullen we campagne voeren. We mogen nooit suggereren dat we de problemen in Afrika kunnen oplossen. Wel dat we kunnen helpen. Bovendien moeten we de Nederlanders zien te overtuigen van het feit dat we nog op tijd kunnen zijn, omdat we de dreigende situatie vroegtijdig onderkend hebben. En de acties van de afgelopen jaren hebben zeker tot resultaten geleid. Er zijn goede

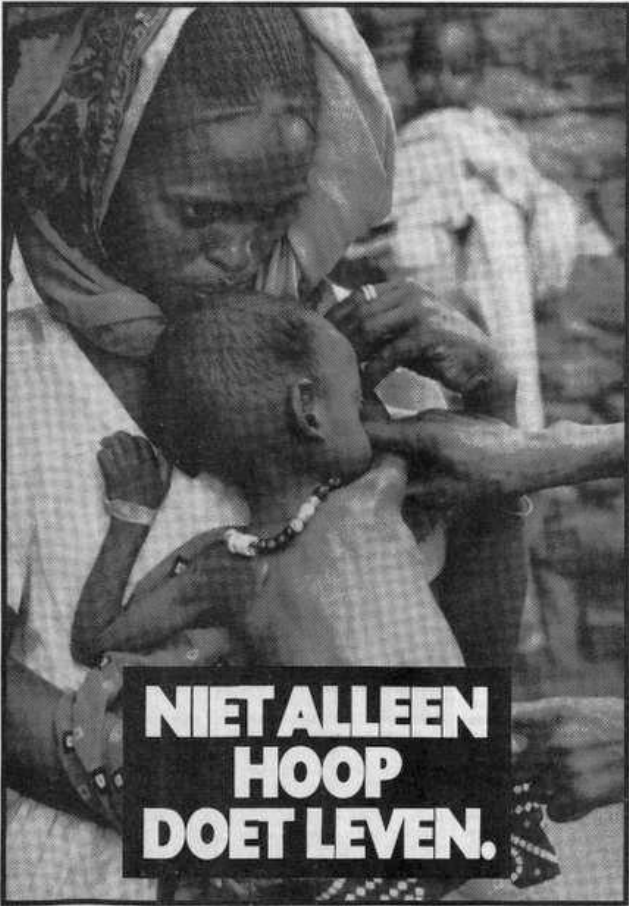
distributiesystemen en voorzieningen aangelegd, waardoor het voedsel dit jaar weer sneller op de juiste plaatsen zal komen. Een hopeloze zaak is het echt niet." De organisatoren van de Ruslandactie moesten zich, na de vele berichten die ontkenden dat er sprake was van honger in de Sovjetunie, 'verschuilt' achter het symbolisch karakter van de actie. Namelijk het moreel ondersteunen van de Sovjets in hun ontberingen tijdens de grote economische ombouw in het land. Willemse ontkent niet dat de Afrika-actie ook voor een klein deel een symbolisch, moreel karakter heeft. „Op deze wijze hopen wij 'grote jongens' als de regeringen en de EG op sleeptouw te kunnen nemen." Hoewel minister Pronk van Ontwikkelingshulp nog geen bijdrage heeft toegezegd, gaan de hulporganisaties er wel van uit dat dat spoedig zal gebeuren. Of het eveneens een 'kwartje'

moet worden, daarover wensen ze zich niet uit te laten. Het overleg met de overheid is gaaride, is het enige commentaar. In elk geval is het eerste miljoen al binnen, zowel de Gereformeerde als de Hervormde Kerken hebben een half miljoen gulden gestort. Over een streefbedrag willen de organisatoren niet praten: „Zo we dat zouden hebben, dan zouden we het niet noemen. Ook dat behoort tot onze folklore", aldus voorzitter F. Wijsen. De Nederlandse hulpactie zal plaatsvinden onder auspiciën van de wereldvoedselorganisatie FAO. Ook in omringende landen als Groot-Brittannië, Duitsland, België en de Scandinavische landen worden momenteel soortgelijke hulpacties voorbereid.

Math Wijnands

*Actie-coördinator J. Willemse (links) en voorzitter F. Wijsen:
"De situatie is slechter dan ooit."*

**NIET ALLEEN
HOOP
DOET LEVEN.**

In Ethiopië heerst hongersnood. Door droogte en oorlog zijn de oogsten mislukt. Mensen hopen op vrede, maar de honger blijft. Vier miljoen mensen worden met de dood bedreigd. De televisie toont weer beelden waaraan wij nooit gewend raken. Het is niet de eerste keer dat wij uw hulp vragen. Maar we moeten doorgaan. Wij blijven geven om de levens van mensen. Die van hoop alleen niet kunnen leven. **SAMEN KUNNEN WE ERGER VOORKOMEN.**

ARTISTEN ZONDER GRENZEN - BENEFIT - BEGIJN IN ROTTERDAM - VERVOLGTOEGANG TUSSEN - KUNSTWERKEN VAN KUNST - STICHTING ROEDERHOUT KUNST - TILBURG - TILBURG DES KUNST - KUNSTWERKEN

GIRO 555 DEN HAAG.

Algemeen Dagblad, 24-12-1990

Roemenië probeert overeind te blijven

door GERARD DEN ELT foto's ROBERT LANTOS

Op Kerstmis 1989 joeg de geheime politie van de gehate dictator Ceausescu, de Securitate, honderden revolutionairen de dood in. Toen de kruitdampen waren opgetrokken en het land zich vrij mocht noemen, bleek Roemenië tot de meest uitgemergelde landen van Europa te behoren, met aids-baby's, honderdduizenden ongewenste kinderen, een achterlijk medisch voorzieningenniveau en honger. Wat is er met de Nederlandse hulp gebeurd en hoe is het de Roemenen in het jaar na de

revolutie vergaan? Een weerzien met een wankele democratie.

SIBIU — De paranoia is een jaar na de Roemeense revolutie niet van de lucht. Een simpele verhuizing van de ene stad naar de andere is meestal een bevestiging voor de oude en de toekomstige burens dat het gaat om een overplaatsing van voormalige leden van de Securitate met hun gezinnen.

Er is niemand die het zeker weet, er is niemand die het wil bevestigen noch ontkennen, maar als de verhuiswagen voorrijdt is het oordeel al geveld: de buurman was een volgeling van Ceausescu. „Als je nieuwe burens krijgt, moet je gewoonweg uitkijken”, stelt Attila Veres-Kovacs, de rechterhand van bisschop Laszlo Tökes, droogjes vast. „De naam van de Securitate is dan wel gewijzigd, maar het kan toch niet zo zijn dat ettelijke tienduizenden leden van de geheime dienst zomaar ineens van de aardbodem zijn verdwenen. In Timisoara zijn tal van leden van de Securitate aangehouden tijdens de revolutie, maar er is er nooit één berecht. Ik ben ervan overtuigd dat al onze telefoons worden afgeluisterd, dat onze bewegingen nauwlettend worden gevolgd.”

MEEGEDAAN

De ontkenningen van regeringswege ten spijt is vrijwel iedere Roemeen ervan overtuigd dat er nog altijd een lelijk vendig informatie-netwerk bestaat. Of het een waanidee is, of de Roemenen aan collectie, of achtervolgingswaan. In ieder geval, het is moeilijk te zeggen, maar in een maatschappij waarin vier miljoen van de 23 miljoen inwoners lid waren van de Communistische Partij, waarin een chef van drie straatvegers alleen baas kon worden als hij zijn trouw aan Ceausescu beloofde, daarin is een goede genezing van de geest niet gemakkelijk. De Roemenen zien zichzelf het liefst als kleine NSB'ers: ze hebben wel meegedaan, maar ze deelden Ceausescu's ideologie niet en het was

hoofdzakelijk voor het eigen gewin. In de donkere dagen voor Kerst komen alle boze herinneringen aan de Conducator en zijn machinaties weer boven. De voormalige dissidenten en studenten zijn al maanden geleden tot de slotsom gekomen dat zij worden geregeerd door voormalige communisten. Was president Ion Iliescu immers niet de beoogde opvolger van Ceausescu? Als we een telefoontje plegen vanuit Sibiu naar Nederland, interrumpeert de telefoniste zonder schroom: „Bent u journalist? Vertel dan uw landgenoten dat alles in Roemenië een leugen is.” In de straten van Sibiu, een monumentale stad in het hart van land, marcheren studenten. Op een spandoek roepen zij op tot Grevat, tot een algehelestaking. De 500 studenten hebben zichzelf met een wit lint omringd — daarbinnen zijn alleen geregistreerde studenten aanwezig. „Zodoende weten we zeker dat provocateurs buiten de groep moeten worden gezocht”, luidt de uitleg van stakingsleider Ovidiu Parca. „Er zijn immers nog genoeg provocateurs, zoals ook is gebleken in juni in Boekarest, toen zich daar tussen de mijnwerkers tientallen oud-leden van de Securitate ophielden. Zij hebben de rellen en de mishandelingen uitgelokt. Maar weer liggen de daders op het kerkhof.” Op het Kerkplein in Sibiu houden de studenten na de mars halt bij het monument ter nagedachtenis aan de 97 gevallen tijdens de revolutie in deze stad. Drie geestelijken dragen in de ijzige wind een open-luchtmis op. Rondom de studenten lopen duistere lieden zonder duidelijke bedoelingen of redenen voor hun aanwezigheid.

• Dr. Maria Birt tilt een van de 360 pupillen van de grond die in haar kindertehuis in Cluj Napoca zijn ondergebracht. Met Nederlandse en Duitse hulp is de erbarmelijke situatie van destijds thans sterk verbeterd.

• De Duitse textielmagnaat Kronenberg en de Duitse consul in Sibiu, H. Golz, inspecteren de kleding die door 3000

Roemenen wordt gemaakt voor onder meer C&A en Peek & Cloppenburg. Roemenië heeft volgens Kronenberg toekomst als lage-lonenland.

VERRADERS

"Ach", zegt Farca, „de burgemeester en de prefect van Sibiu zijn beiden oud-leden van de communistische partij en thans aanhangers van het Pront. Dan weet je het wel. Iliescu en premier Roman zijn verraders van de revolutie. Voor hun zaak zijn onze medestudenten en de andere slachtoffers niet gestorven. Kijk naar wat de studenten in Bulgarije voor elkaar hebben gekregen. Dat willen we hier ook bereiken." Niet ver van het Kerkplein in Sibiu, waar vorig jaar Ceausescu's zoon Nicu de scepter zwaaide als partijchef, troffen we na de kerstdagen het echtpaar Binder. Martha Binder fungeerde in die dagen als tolk voor de media, haar man Harald nam namens de grote groep Duitstalige inwoners van Sibiu (in het Duits: Hermannstadt) zitting in het Front voor de Nationale Redding. Onder Ceausescu hadden ze flink te lijden van de Securitate, die enkele keren hun woning binnenviel op zoek naar subversieve lectuur. Als we nu aankomen bij hun woning, is het al snel duidelijk. De luiken zitten voor de ramen en de deur zit ferm op slot. Een buurvrouw schudt het hoofd. Half jaloers, half verwijtend zegt ze: „Ze zijn naar Duitsland." Zo'n miljoen Roemenen hebben inmiddels hun land verlaten, zegt ds. Laszlo Tökes, en als de regering geen maatregelen neemt volgt spoedig een uittocht. De regering houdt het aantal vluchtelingen op 135.000. De waarheid zal wel ergens in het midden liggen. Dat het er in elk geval meer zijn dan 135.000 staat voor Henk Golz, consul in Sibiu/Hermannstadt namens Duitsland, wel vast. „Er was hier een populatie van zogenaamde Volksdeutschen van zo'n 250.000 mensen. Tachtig procent van de Volksdeutschen, die volgens de Duitse grondwet recht kunnen doen gelden op ons staatsburgerschap, is inmiddels al naar Duitsland getrokken. Niet voor niets

hebben we in Sibiu een consulaat geopend: dagelijks staan er veertig, vijftig mensen voor de deur die Roemenië willen verlaten.”

• Drie geestelijken dragen op het Kerkplein van Sibiu een openluchtmis op ter nagedachtenis aan de 97 slachtoffers die tijdens de revolutie in deze stad vielen. De studenten zeggen te protesteren tegen de huidige regering uit naam van de gevallen medestudenten.

KAPITALIST

Golz, geboren in Oegstgeest, zoon van een Nederlandse moeder en in het bezit van een perfecte Leidse tongval, zegt de exodus wel te betreuren. „Niet zozeer voor Duitsland, als wel voor Roemenië. Want de Volksdeutschen zijn over het algemeen uitstekende vaklui, die hier hard nodig zijn voor de opbouw van het land. Ze denken in Duitsland het paradijs te vinden, maar voorlopig zitten ze daar nog in opvangkampen. Toch sluit ik. niet uit dat sommigen terugkeren. Ze zijn hier weggegaan, maar hebben wel hun huizen verzorgd achtergelaten. De bedden zijn soms nog opgemaakt.” De Duitse consul nodigt ons uit voor een bezoek aan een plaatselijke textielfabriek, waar firma's als C&A en Peek & Cloppenburg sinds kort kleding laten maken. Gastheer is de Duitse textielmagnaat Kronenberg van het

bedrijf Dressmaster. Kronenberg is een echte exponent van het kapitalisme dat de Roemenen zich zo graag wensen, maar dat ze absoluut nog niet bevatten. Kronenberg predikt een flinke produktiestijging, gepaard gaande met ontslagen onder de 3000 werknemers. „De produktie moet toch echt flink omhoog”, zegt hij streng tegen de directrice van de fabriek, voor wie de overgang naar de beginselen van de vrije-markteconomie hetzelfde is als opnieuw leren lopen. Het arbeidsethos is er na Ceausescu niet beter op geworden. Voor veel werknemers is sindsdien de noodzaak tot werken weggevallen. In een democratie hoef je niet te werken en hoef je niet te luisteren naar een baas, zo is de heersende opvatting. Kronenberg: „Een paar werklozen zouden de arbeidsproductiviteit hier aardig opstuwten; een beetje

competitie onder de werknemers kan geen kwaad. Sommigen van de 3000 werknemers pikken dat al aardig op, anderen hebben het idee dat ze veel te hard moeten werken. De kwestie is heel simpel: óf je doet mee, óf je vliegt eruit.” De textielmagnaat veronderstelt dat er grote kansen liggen voor Roemenië als lage-lonen-land: de werknemers verdienen er in verhouding tot West-Europa een grijpstuiver, de mensen kennen geen vakbonden die bezwaren maken tegen zoiets kapitalistisch als prestatiebeloning en het land ligt op het Europese vasteland. Dat maakt Roemenië heel wat aantrekkelijker dan de goedkope-lonenlanden in het Verre Oosten of in Noord Afrika.

ARMOEDE

De Roemenen werken omgerekend naar harde westerse valuta voor een fooi. Het gemiddelde maandloon ligt voor de gelijkgeschakelde werknemers op 2500 lei. Gerekend naar de officiële valutakoersen, waarvoor buitenlanders worden geacht geld te wisselen, ligt het maandloon op 125 gulden (1 gulden is 20 lei). Zwarthandelaren geven echter twee- tot driemaal zoveel lei voor een gulden. Omgerei, kend naar die koersen werkt de gemiddelde Roemeen voor vier a vijf tientjes per maand. Geen wonder dat de luchtvaartmaatschappij Tarom als een van de eerste in staking is gegaan voor loonsverhogingen. De Roemeense vliegeniers, die hun collega's van de KLM met jaarsalarissen tussen de 150.000 en 300.000 gulden naar huis zien gaan, staan voor 4000 lei per maand op de loonlijst: 200 gulden dus. Zij eisen nu salarissen die 700 procent hoger liggen.

KUNSTMATIG

De prijzen voor de eerste levensbehoeften worden voorlopig nog kunstmatig laag gehouden, al had de regering van premier Petre Roman per 1 januari prijsliberalisering willen invoeren. Onder luide protesten is het vrijgeven van de prijzen een half jaar uitgesteld. Volgens

Lenuta Puscas is dat maar goed ook. Zij is de vice-burgemeester van het stadje Marghita, even ten noorden van Oradea, waar vorig jaar Nederlandse hulpgoederen van het Tweede Wereldcentrum werden bezorgd. Lenuta troont ons mee naar de winkels, waar vorig jaar nog redelijk wat spullen op de schappen lagen. Nu blijft het aanbod beperkt tot zeer gedateerde spinazie uit blik en voor Roemeense begrippen onbetaalbare lokale champagne. Ook burgemeester Gheorge Demeter schudt het hoofd. „De eerste levensbehoeften zijn op de bon. Ze zijn er wel, maar we zijn afhankelijk van de aanvoer van bij voorbeeld vlees uit Oreadea. Het beste houden ze daar zelf, de rest krijgen wij, simpelweg omdat wij geen eigen slachthuis hebben. Terwijl ze juist bij de boerderijen hier in de omgeving varkens en koeien inkopen. Dat loopt dus een keer fout”, zegt Demeter. Lenuta Puscas zegt dat de Nederlandse hulpgoederen destijds wel voor wat verlichting hebben gezorgd, maar dat na het uitdelen via de bedrijven er per gezin bitter weinig overbleef. „We zitten nu te springen om speelgoed voor de kinderen, om chocola, want je kunt hun nooit wat lekkers toestoppen, en om koffie. Medicamenten zijn er ook nauwelijks. Hoestdrank staat er genoeg in onze apotheek, maar geneesmiddelen voor het hart zijn niet krijgen”, zegt ze bezorgd. Juist in die sector is een levendige handel ontstaan door zwarthandelaren. Niet alleen bieden ze chocola, westerse sigaretten en sterke drank tegen woekerprijzen aan, ook geneesmiddelen zijn aan een gierende inflatie onderhevig door een ongekende vraag en een gering aanbod. De vraag is echter hoe de medicamenten op de zwarte markt terecht komen. Daar zijn de vrijwilligers van de stichting Oost-Europa Zending in Krimpen aan de Lek intussen door schade en schande achtergekomen. Vorig jaar troffen we een compleet medisch team van deze stichting in het ziekenhuis van de wintersportplaats Brasov. Zelden werden de apparatuur, de injectiespuiten

en de geneesmiddelen zo in dank aanvaard als in dit ziekenhuis. Een van de verpleegkundigen, Viktor Popescu, toonde zich zeer verguld met de Nederlandse hulp. Toen het team in mei terugkeerde, bleek de voorraad geneesmiddelen echter ongekend snel geslonken te zijn. Een van de Nederlandse medici achterhaalde al snel de oorzaak: Popescu, een arts, enkele verpleegkundigen hadden met behulp van enkele soldaten de medicamenten verdonkeremaand. Zuster Ada Goudberg uit Veenendaal, die namens de evangelisch getinte stichting al vaker in Roemenië is geweest, wil de betrokkenen echter niet meteen laten vallen. „Want waar hebben we het over? Mensen die 45 jaar lang zelf zijn uitgebuit en zelf niets meer hebben. Wat gebeurde er bij ons niet in en na de oorlog? Juist op momenten zoals deze moet je naast je naaste gaan staan. Dat doen wij dus ook”, aldus zuster Goudberg. „En trouwens: bij ons gaat ook weleens wat mis. Onlangs bleek er een stichting te zijn in Nijkerk waar niets 1 klopte van de hulp aan Roemenië.”

PROJECTEN

Van de ruim 29 miljoen gulden die vorig jaar via een TVactie werd ingezameld, zijn thans grote projecten opgezet door het Rode Kruis (in de provincies in Moldavië), Artsen Zonder Grenzen, Mensen in Nood, Unicef, de **stichting Oecumenische Hulp** en Terre des Hommes. Het Rode Kruis houdt zich vooral bezig met het verbeteren van de plaatselijke gezondheidszorg en van de situatie in de kindertehuizen. Artsen Zonder Grenzen richt zich vooral op de geboortebeperking, het scholen van Roemeense artsen en verpleegkundigen en het begeleiden van mensen die werken in weeshuizen. Volgens Els van den Heiligenberg uit Utrecht, die namens Artsen Zonder Grenzen vanuit de plaats Cluj Napoca alle hulp regelt, is het misbruik van de Nederlandse hulp te verwaarlozen. Medicijnen die zijn geschonken, komen niet of nauwelijks op de zwarte markt terecht. „Kijk, wij hebben

hier bij voorbeeld verscheidene projecten om de geboortebeperking onder de aandacht van vrouwen te krijgen. Daarbij hoort het ter beschikking stellen van de pil en van spiraaltjes aan artsen. We zien natuurlijk niet wat er verder mee gebeurt, maar we hebben geen redenen om aan te nemen dat er wordt doorverkocht”, zegt ze. De pil is in Roemenië een van de schaarse goederen. Wat geboortebeperking betreft is in Roemenië niets geregeld. Het volk werd door Ceausescu dom gehouden, aangezien hij zich een groot en vruchtbaar volk wenste. Abortussen waren strafbaar, de pil, het condoom en het spiraaltje waren absoluut niet te krijgen. Els van den Heiligenberg: „Seksualiteit is hier nog een ongehoord taboe. Vandaar dat we hier samen met de Rutgersstichting langs bedrijven gaan waar veel vrouwen werken. Daar geven we seksuele voorlichting en vertellen we hoe de pil en het spiraaltje werken. Hoe groot de onwetendheid is blijkt uit het feit dat heel veel vrouwen geloven dat je van het pilgebruik kanker krijgt.” De gevolgen van Ceausescu's heerschappij zijn nog dagelijks te aanschouwen in de talrijke kindertehuizen in het hele land, waar volgens schattingen 200.000 kinderen in kommervolle omstandigheden leven.

KINDERTEHUIS

Het Leagunal Pentra Copii Cluj is een van de kindertehuizen waar Artsen Zonder Grenzen zegenrijk werk verricht. Hier worden kinderen in de leeftijd van 0 tot 3 jaar, die door de toenmalige Roemeense autoriteiten als 'irrecuperabel' (onherstelbaar) werden beschouwd, via een westerse pedagogische methode op een hoger plan gebracht. Dr. Maria Birt is zeer te spreken over de hulp die zij van Artsen Zonder Grenzen ontvangt. „Ze zijn een maand bezig en je kunt nu al resultaten zien”, zegt ze prijzend. Met een flauwe glimlach in het gegroefde gelaat leidt ze ons rond in het kindertehuis. Ze ziet onze ogen vallen op de schone bedjes, het oude, maar nog deugdelijke Fisher Price speelgoed, op de schone

kleertjes die de kinderen dragen. Zonder een vraag van onze kant zegt ze: „Het was hier net zoals op de televisie-beelden die de hele wereld zijn overgegaan. Maar met hulp uit Duitsland en Nederland hebben we de hygiënische omstandigheden sterk kunnen verbeteren.” — Denkt u dat de weeshuizen er zo in heel Roemenië uitzien? Dr. Birt: „Ach, ik werk hier dag en nacht, ik heb geen tijd voor een toernee. Ik weet het niet, maar ik zou het willen weten.” — Hebt u het gevoel dat u de

kinderen groot onrecht hebt aangedaan door hen in de geest van Ceausescu in een oud, slecht verwarmd en slecht uitgerust kindertehuis op te vangen? Dr. Birt slaat de vermoeide ogen neer. „Weet u, het moeilijkste moment uit mijn leven was toen ik wakker werd en mij realiseerde dat ik honderd jaar achterliep. Ik kan niets anders doen dan hier werken voor een nieuwe generatie, voor onze achterkleinkinderen.”

Limburgsch dagblad, 31-12-1990

Algemeen Dagblad, 05-01-1991

NEDERLAND GEEFT, ZO SIMPEL LIGT HET

HONGERSNOOD BEDREIGT
MILJOENEN MENSEN

door HERMAN VAN AMSTERDAM

DEN BOSCH — Een professionele bedelaar. Frans Wijsen schaamt zich niet voor dit predikaat. „Zoveel mogelijk geld in de wacht proberen te slepen voor een

goed doel is zoetjesaan een vak geworden, compleet met marketing-technieken”, beaamt de man, die de kar moet gaan trekken bij de komende inzamelingsactie voor Afrika. Dat zal juist nu geen gemakkelijke opgave zijn. Nederland heeft nog maar kortgeleden met gulle hand gegeven voor Rusland en tijdens de feestdagen ook niet op een dubbeltje gekeken. De conclusie ligt voor de hand: een uiterst ongelukkig tijdstip om opnieuw de hand op te houden.

NOODSITUATIE

„Zeker niet”, zegt Wijsen, voorzitter van de samenwerkende hulporganisaties Artsen zonder grenzen, Memisa, NOVIB, Nederlandse Rode Kruis, **Stichting Oecumenische Hulp**, Tear Fund, Terre des Hommes, Unicef Nederland en Stichting Mensen in nood. „Het Nederlandse publiek, weet ik zeker, zou ons zelfs op de vingers tikken als we in deze noodsituatie niets aan Afrika zouden doen. Uit de post die wij' ontvangen, is te merken dat in de loop der jaren onder het grote publiek een gevoel van verantwoordelijkheid ten opzichte van Afrika is ontstaan. Het geven van geld voor dit doel heeft niets te maken met, wat ik dan maar noem, Kerstsentiment, maar gewoon met een volwassen kijk op de noden die er in dit werelddeel bestaan. Zo simpel ligt het.” De maanden november tot en met februari staan van oudsher te boek als de minst gunstige inzamelingsperiode. „Dat realiseerden wij ons ook toen we in oktober de koppen bij elkaar staken en ons afvroegen of het wel handig was om juist nu voor Afrika te gaan inzamelen. Vorig jaar hebben we om geld gebedeld, dit jaar weer. Er was aanvankelijk een stemming onder de negen van Je kunt toch met aan de gang blijven!’ Maar dat standpunt lieten we al snel varen toen ieder van de aanwezigen een overzichtje gaf van de binnengekomen vragen om hulp. „ Bovendien waren er de zeer alarmerende berichten van de VN-wereldvoedselorganisatie FAO, die zeer somber is over de gevolgen van de grote droogte in een aantal landen en van de sprinkhanenplagen. Toen kon onze conclusie alleen maar zijn om hoe dan ook door te zetten, ongeacht andere acties.” Terwijl hij in zijn werkkamer een toelichting geeft op wat komen gaat, ratelt in de kantoorruimte een verdieping hoger de telex met alweer een nieuwe noodoproep. „Elke dag komen er nieuwe binnen”, zegt Wijsen. „Je hoort bij het publiek nogal eens de opmerking dat geven aan Afrika dweilen met de kraan open is. Dat ziet men toch verkeerd. Dank zij voorgaande

inzamelingsacties in Nederland en elders is het een aantal landen in Afrika gelukt om gedurende een aantal jaren op een redelijke manier in de eigen behoeften te voorzien. Ik noem als voorbeeld Ghana en de Sahellanden. Het feit dat zelfs uit deze gebieden nu ook vele noodtelexen komen is een teken aan de wand en bevestigt alleen maar dat de actie geen langer uitstel dult. Het doet er voor ons eerlijk gezegd niet toe of het tijdstip van inzamelen gunstig is of niet. We voelen het gewoon als een plicht om tot actie over te gaan.” Een duidelijk verschil met voorgaande grootschalige inzamelingen voor Afrika is volgens Wijsen dat de gevraagde hulp niet a la minute nodig is. Hij zegt: „In veel van de landen waarop de actie zich nu richt, is er nog wel wat in voorraad. De grote problemen ontstaan daar over een maand of drie. Die speelruimte geeft ons móóí de gelegenheid om de maatregelen te treffen die nodig zijn om de hulp ook daar te laten komen waar die nodig is. „ De problemen die je nog wel eens ziet bij andere inzamelingsacties, bij voorbeeld de distributie van goederen, doen zich wat Afrika betreft niet voor. Voor alle negen organisaties geldt dat zij al vele, vele jaren ter plaatse kunnen steunen op de vertrouwde medewerking van onder meer de kerken, het Rode Kruis en bij voorbeeld coöperaties van boeren. Dat alles maakt het helpen van Afrika safer dan een groot afgesloten land als de Sovjetunie.” Je mag de voorzitter van de samenwerkende hulporganisaties (hij is tevens directeur van de Stichting Mensen in Nood) alles vragen, behalve naar de hoogte van het bedrag dat de van 6 tot 13 januari te houden nationale actie mogelijk gaat opleveren. „Over mijn lijk”, zegt hij zelfs heel pertinent, „daar doe ik geen enkele uitspraak over.”

MOTTO

Het motto dit keer is Afrika sterft van de honger, dat laten we toch niet gebeuren? Die slogan is in de plaats gekomen voor een andere suggestie: Help Afrika

overleven. Met zo'n kreet de boer opgaan is te soft, zo vonden de dames en heren van het reclamebureau Rense Emmerik Idema, die in opdracht van de negen hebben meegedacht over de strategie van deze inzameling. De doelgroep — het Nederlandse publiek — wordt momenteel het liefst aangesproken in klare taal met aan de ene kant een nuchtere constatering (Afrika sterft van de honger), gecombineerd met toch een beroep op de medemenselijkheid. Die tweeëenheid moet nu veel geld in het laadje gaan brengen. De media (vooral de televisie) hebben dit keer, vertelt Wijsen, elkaar niet staan te verdringen om de landelijke actie breed in beeld te mogen brengen. Wijsen: „Laat ik het maar eerlijk zeggen: er moest dit keer heel wat lobby-werk aan te pas komen. „ Een probleem bij deze actie is dat in tegenstelling tot de voorgaande inzamelingen de verschikkelijke beelden van hongerende kinderen of mislukte oogsten niet dik gezaaid zijn, want die situatie zal pas over een paar maanden ontstaan. Met het geld dat we nu ophalen, proberen we juist te voorkomen dat het zover komt of willen we de schade zo beperkt mogelijk houden.” De droogte, de oorlog en toenemende voedseltekorten, maar ook de snelle achteruitgang van het milieu in een aantal landen (oorzaak: oprukkende woestijn en vervuiling) bedreigen naar schatting twintig miljoen Afrikanen. Nu de portemonnee dicht houden wil volgens Wijsen zeggen dat de lichte vooruitgang die er in noodlijdend Afrika was te bespeuren, teniet wordt

)

gedaan. „Dat mag nooit gebeuren”, zegt hij. „Daarom winden we er bij deze actie ook geen doekjes om en vragen we op heel resolute toon om geld. We beseffen dat er in geven voor Afrika een soort repeterend element zit, dat mensen kan ontmoedigen om opnieuw gul te zijn, maar toch vertrouwen we daar maar weer op. Per slot van rekening zijn we niet bezig om een nieuw waspoeder aan de man te brengen. Het leven van twintig miljoen medemensen staat op het spel. De hongersnood die nu dreigt, is ernstiger en omvangrijker dan vorig jaar. Daarom hebben we gevoelsmatig geen problemen met een bedelactie. Als het ooit nodig was iets extra's te doen, dan is het juist nu.”

■ Frans Wijsen: „net Nederlandse publiek, weet ik zeker zou ons zelfs op de vingers tik ken als we in deze noodsituatie niets zouden doen.”

(Foto Co de Cock)

- Door mislukte oogst, droogte, sprinkhanenplagen, gebrek aan voorraden en dooroorlogen dreigen meer dan twintig miljoen mensen in Afrika door honger om te komen.

(Foto Rien Zilvold)

De verdeling

Welk bedrag ook gaat binnenkomen, de verdeling tussen de negen samenwerkende hulporganisaties is reeds gemaakt. Van wat overblijft — na aftrek van campagnekosten (voorlopig geschat op 500.000 gulden) en een klein percentage zgn. 'apparaatskosten, (kosten van reizen, correspondentie, transport etc.) — gaat in gelijke porties 68 procent naar Mensen in Nood, Het Nederlandse Rode Kruis, NOVIB en **Stichting Oecumenische Hulp**. Unicef krijgt 9 procent, Artsen zonder Grenzen en Memisa elk 7 procent, Terre des Hommes 5 procent en het Tear Fund mag 4 procent aan goede doelen in Afrika gaan besteden. Het gaat om de volgende landen in nood: Ethiopië (inclusief Eritrea en Tigre), Sudan, Mopambique, Malawi, Angola en Liberia. Daarnaast zijn er noodoproepen binnengekomen van de Sahel-landen (heerst grote droogte) Tchad, Ghana, Burkina Faso, Niger, Mali en Senegal.

Verlanglijstje

De negen Nederlandse hulporganisaties zijn overstelpt met aanvragen en hebben stuk voor stuk per land een verlanglijst opgesteld. Een paar voorbeelden uit hun lange lijsten: .
 .Voor 300.000 gulden aan medicijnen naar 62 klinieken verspreid liggend over heel Ethiopië .
 .Interne voedselaankoop voor hongerenden in Tigre: 300.000 gulden
 ..Medische zorg en voedselvoorziening aan de slachtoffers van de dodelijke ziekte kala azar in Zuid-Sudan: 2.500.000 gulden.
 .Voedselhulp voor de kinderen onder de vijf jaar onder de toenemende stroom vluchtelingen rond Khartoem: 400.000 gulden.
 .Distributie van voedsel aan ruim 15.000 gezinnen in het district Xai Xai in Mopambique: 2.233.000 gulden.
 .Bijdrage aan het hulpprogramma aan 10.000 boeren (begroting in totaal 27.300.000 gulden) in het oorlogsgebied in het zuiden van Angola .

.Opbouw van de door burgeroorlog verwoeste ziekenhuizen en gezondheidsposten in Angola: 500.000 gulden .

.Aanvullende voeding voor kinderen en andere kwetsbare groepen in Monrovia en omgeving: 500.000 gulden ..Voeding, kleding en medicijnen voor de vluchtelingen uit Liberia en Siërra Leone:

395.000 gulden.

.Niger kampt door de misoogst (vanwege grote droogte) met een groot voedseltekort. Er is daar op korte termijn 300.000 ton voedsel nodig.

Zo zijn er honderden noodprojecten. De lijst is in jaren niet zo lang geweest. Een bijkomend probleem is de huidige situatie in de Golf.

Het vrije volk, 05-01-1991

Droogte, oorlog, armoede, milieucrisis en onwil: Afrika hongert

Door Frits Baarda

„Er zullen nog vier tot vijf rampen a la Ethiopië komen, voordat we tot het besef komen dat we het fout doen," voorspelde vijfjaar geleden Lloyd Timberlake van het gezaghebbende Londense milieu-instituut Earthscan. Een jaar eerder trokken honderdduizenden naar snel opgetrokken tentenkampen in het noorden van Ethiopië, waar voor velen van hen de dekens en voedsel te laat kwamen. Vijftien jaar daarvoor vielen in de Sahel al tweehonderdduizend slachtoffers en de deskundigen haasten zich te verklaren dat zo iets nooit meer mocht en hóefde gebeuren. Vorig jaar luidden Nederlandse hulporganisaties weer de noodklok. Nederlanders. gaven na een landelijke actie ruim achttien miljoen gulden en de Ethiopiërs, of preciezer gezegd de bewoners van provincies Eritrea en Tigray, waren weer voor even uit de zorgen. Nu,

met de vervagend beelden van lege Russische winkels in het ge. heugen, doen de organisaties weer een beroep op de onuitputtelijk lijkende vrijgevigheid.

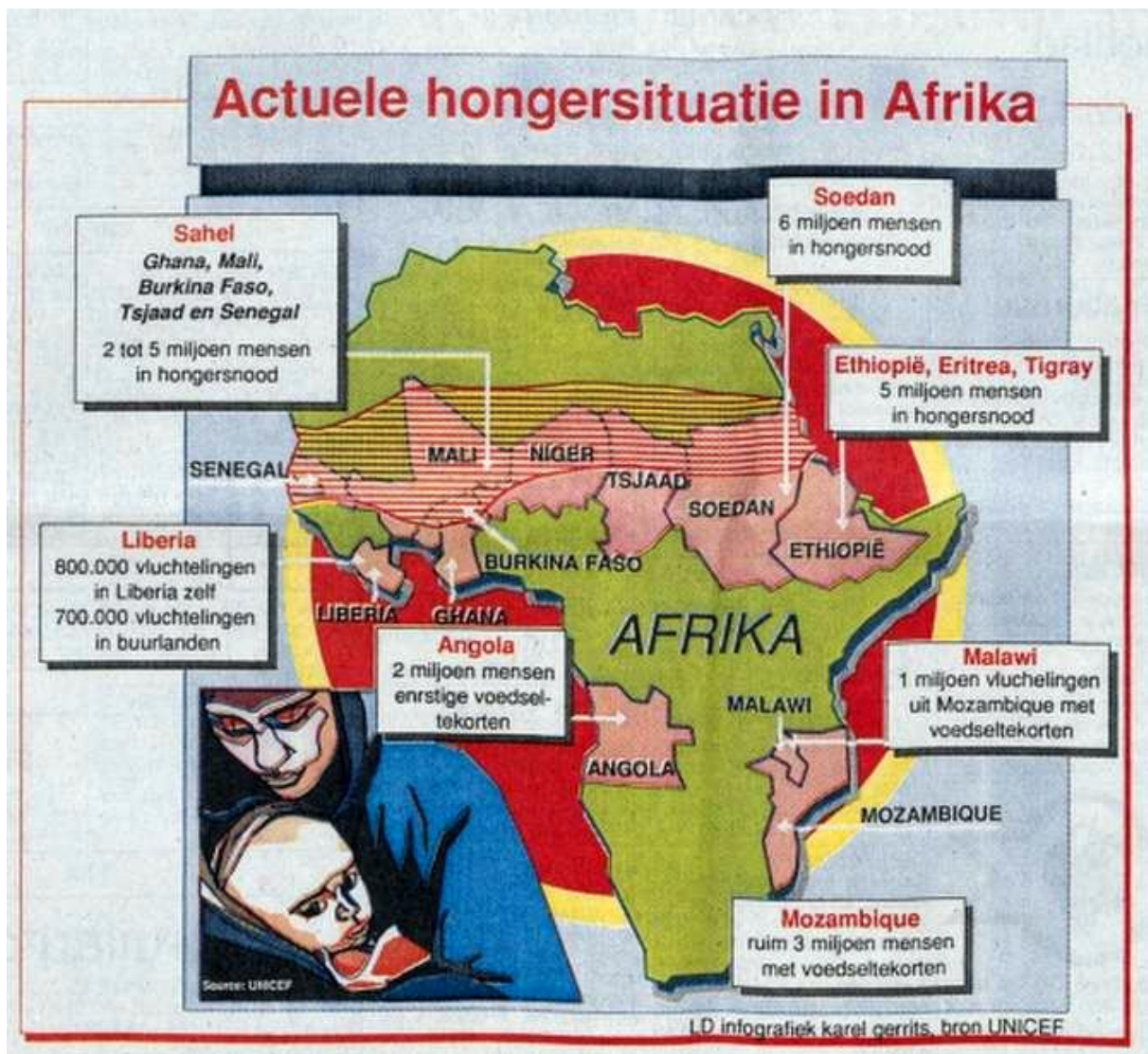
De actie 'Afrika sterft van de honger' komt eraan, vanaf volgende week tot 13 januari te voeren door Artsen zonder Grenzen, Memisa, Mensen in Nood, Novib/Gast aan tafel, het Nederlandse Rode Kruis, de

Stichting Oecumenische Hulp, Tearfund, Terre des Hommes en Unicef Nederland. Het zijn weer de bekende landen, Ethiopië, Sudan, Mocambique, dit keer aangevuld met Angola, Malawi, Mali, Niger, T Chad en Liberia, die om aandacht'V:-vragen. Was Afrika maar de Sovjetunie. De nood zou te overzien zijn en snel te lenin- \ gen. Acute hongersnood bleek er in de Sovjetunie niet te zijn, hooguit was er onvoldoende voedsel en was het slecht bereikbaar.

Afrika is er erger, onvergelijkbaar erger aan toe. Donormoeheid ontnemt wellicht het zicht op de omvang van de dreigende tragedie, maar om de cijfers kan niemand heen. Twintig miljoen mensen, van wie nu al velen vluchteling zijn, hebben de komende maanden hulp nodig. De voedselvoorraden slinken met de dag en de oogsten mislukken. Dat geldt voor het hele continent, zo blijkt uit satellietfoto's van de FAO, de Wereldvoedselorganisatie van de Verenigde Naties. „We roepen de rijke landen op hun zorg voor de nood van miljoenen Afrikanen niet te laten verslappen door binnenlandse economische tegenslagen of door de nieuwe aandacht voor Oost-Europa," aldus een recent rapport van de FAO.... „De droogte heeft grote schade aan de

gewassen toegebracht in alle Sahellanden, van Mauritanië in het westen tot Sudan en Ethiopië in het oosten. Andere landen blijven het toneel van grimmige oorlogen," stellen de schrijvers van het rapport. Ze maken zich de meeste zorgen over de situatie in Sudan en Ethiopië. Beide landen hebben dringend behoefte aan ongeveer een miljoen ton voedsel, aldus de FAO. Alleen prompte actie kan voorkomen dat Ethiopië en Sudan in 1991 ernstig lijden tegemoet gaan. Van de Sahellanden zijn vooral de noordelijke regio's getroffen door voedseltekorten. ! De huidige crisis in Afrika laat zich niet gemakkelijk verklaren. Droogte, als vanouds, is één element in een heel spectrum en maakt slechts het latente lijden zichtbaar. Oorlog, als vanouds, brengt in landen als Ethiopië, Sudan, Mozambique en Angola, nog grotere slagen toe. Er is wel een hoopvol teken. In Ethiopië, Mozambique en Angola zijn regeringen en. verzetsbewegingen bereid tot praten. In Sudan voert de militaire regering een uit- . ' puttingsoorlog tegen opstandelingen in het zuiden. Ze ontkent eenvoudigweg dat sprake is van een hongersnood. Maar de stromen vluchtelingen logenstraffen de beweringen. Droogte en oorlogen, hoe desastreus ze ook mogen zijn, vormen slechts tijdelijke bedreigingen voor het Afrikaanse continent. Veel hardnekkiger is een probleem als de enorme schuldenlast, waarmee de meeste landen te maken hebben. Afbetaling van schulden aan het Westen is voor veel regeringen een grotere zorg dan de voedselvoorziening van de bevolking. De Golfcrisis heeft de pijn nog verhevigt, doordat de brandstofprijzen zijn verhoogd. Aan bestrijding van de armoede komen de meeste Afrikaanse vaak niet eens toe.

Soms kunnen ze gewoon niet anders, in veel gevallen is het ook onwil. Een keuterboertje is politiek minder interessant dan de een ambtenaar, een politieman of een kleine ondernemer in de stad. Die kunnen voor weinig geld voedsel kopen, waarmee ze tevreden gehouden worden. Maar het zijn de kleine boeren die met lage prijzen' f voor hét politiek gelonk moeten boeten. „Dat neemt alle prikkels weg veel te produceren," zegt Lloyd Limberlake. „Het is veel voordeliger exportgoederen te verbouwen, zoals katoen." Zo zagen de Sahellanden de afgelopen jaren de produktie van katoen groeien, maar moesten de landen met de opbrengsten ervan graan invoeren 4 omdat de silo's leeg waren. Veel ernstiger nog acht Limberlake de dreiging die uitgaat van de natuur. Het mi: lieu in Afrika is op veel plaatsen onherstelbaar verwoest.;,ledereen weet dat Afrika gebukt gaat onder een milieucrisis, dat we weer bossen moeten planten om de vruchtbare aarde te beschermen, dat we 4 de landbouw moeten veranderen ten gunste van de kleine boeren. Toch gebeurt dat niet." En zijn beschuldigende vinger wijst ook in de richting van het Westen. „Hulpverlening van het Westen aan Afrika is er altijd op gericht geweest er geld uit te slaan. Hulp is Business. We moeten er altijd maar bouwen, dammen en wegen.; Maar de eenvoudige Afrikaan, de kleine boer, heeft daar geen boodschap aan." De vraag die zich vervolgens opdringt is: heeft een zoveelste actie voor Afrika dan zin? Het antwoord is simpel: alleen met goed gevoede mensen kun je essentiële verbeteringen doorvoeren. En dan is niet eens de morele plicht genoemd om twintig miljoen mensen van de hongerdood weg te houden. '

HONGERSNOOD AFRIKA tragedie van 'bijbelse omvang'

Nota bene in een jaar dat volgens de landbouw- en voedselorganisatie van de Verenigde Naties (FAO) wereldwijd de graanoogst alle hoogterecords breekt, dreigt de honger in Afrika een dramatisch hoog aantal slachtoffers te eisen. Meer dan 20 miljoen Afrikanen in verschillende landen worden met de dood bedreigd. De FAO heeft berekend dat er tientallen miljoenen ton voedsel nodig zijn om de honger te stillen. De oorzaken van de noodsituatie zijn wederom de droogte en de burgeroorlogen in diverse regio's op het continent. Afrika, dat amper de enorme Sahel-crisis van de jaren zeventig te boven is, dreigt opnieuw in een hopeloze situatie te geraken. Een hongersnood van

'bijbelse afmetingen', zo wordt gemeld. De Samenwerkende Hulporganisaties in Nederland steken de Afrikanen de helpende hand toe en starten morgen de actie 'Afrika sterft van de honger. Dat laten we toch niet gebeuren.

De Sahel rukt op richting zuiden. De vegetatie in de zogenoemde Sahel-landen, aan de zuidgrens van deze woestijn, neemt fors af en de droogte is de laatste twee jaar erger dan ooit. De meeste Afrikaanse landen verkeren in een post-koloniaal tijdperk, hetgeen vaak gepaard gaat met burgeroorlogen, politieke conflicten, corruptie op grote schaal en (mislukkende) economische hervormingen. De natuurrampen op het

continent volgen elkaar op. De Afrikaanse samenleving is tegen al die crisissen, onder meer door het nijpend tekort aan geld en kennis, niet opgewassen. Naast de specifieke problemen voor ieder land zijn dat de globale oorzaken van de nieuwste tragedie in Afrika: tientallen miljoenen mensen moeten dit jaar weer de ongelijke strijd met de honger aangaan. De 'traditionele hongerlanden' Ethiopië en Soedan dreigen ook nu weer de hardste klappen te krijgen. De produktiegroei die de afgelopen jaren door middel van Westerse hulp is bereikt, is door de klimaatverandering weer teniet gedaan. Soedan zag de oogst van landbouwprodukten in 1990 met 20 procent teruglopen. Inmiddels verkeren zes miljoen van de 23 miljoen inwoners in hongersnood en wordt voor hun leven gevreesd.

Hulpverlener Mark Couwenberg, die zojuist terug is van een rondreis door dat deel van Afrika, beschrijft de situatie als ernstiger dan het rampjaar 1984/85. „Om een voorbeeld te noemen: kostte een ton graan vorig jaar nog 60 pond, nu is dat 1600 pond. Er is niet alleen een kwantitatief gebrek aan voedsel, maar ook kwalitatief. Het beetje eten dat er is heeft eigenlijk geen enkele voedingswaarde. Miljoenen mensen zijn inmiddels ziek.” Behalve de droogte - er is in maanden geen enkele druppel regen gevallen - wordt Soedan geteisterd door een burgeroorlog. Miljoenen noorderlingen zijn voor het islamitische bewind van de Soedanese leider generaal Al Bashir gevlucht naar het zuiden, waar de christelijke verzetsbeweging SPLA de dienst uitmaakt. Maar ook daar is nauwelijks voedsel aanwezig. De FAO heeft berekend dat de komende maanden 1,3 miljoen ton voedsel nodig is in het land. Het grote probleem is echter dat Al Bashir verklaarde dat de uit het westen afkomstige ladingen alleen dan welkom zijn als de regering het transport en de distributie in het land mag regelen. Het is niet denkbeeldig dat het zuiden dan verstoken blijft van de internationale hulp.

„Op een dag ben ik met een boer op zoek gegaan naar voedsel voor het vee”, illustreert Mark Couwenberg de situatie. „Pas na drie uur rijden zagen we het eerste beetje groen tussen het zand. Het waren cactussen. Hoewel het vee dat soort voedsel niet kan verteren, hakte de boer een cactus klein en aten de dieren het van de honger toch op. Even later gingen ze alsnog dood. Lang kon ik het tafereel niet aanzien, want ik moest op de vlucht voor de stank van de vele kadavers die in de omgeving lagen. Water is er helemaal niet. In dorpen waar we hielpen bij het aanleggen van waterputten, moesten we honderd meter diep graven. En dan was er nog maar net voldoende water om de dorpelingen in leven te houden.”

• *Vrouw met hongerend kind in Noord-Oeganda.*

Ethiopië
Vanuit buurland Ethiopië worden dezelfde

wanhopige berichten vernomen. Van de 44 miljoen inwoners dreigen er vijf miljoen om het leven te komen door de honger. In de noordelijke provincies Eritrea en Tigre is voor het tweede achtereenvolgende jaar 70 tot 80 procent van de oogst mislukt. In het zuiden mag de oogst enigszins geslaagd genoemd worden. Het voedsel bereikt echter door de burgeroorlog het noorden niet, waar miljoenen mensen verhongeren. Enige hoop kan weliswaar geput worden uit de onlangs gestarte gesprekken tussen de Eritrese verzetsbeweging EPLF en de Ethiopische regering onder leiding van de Amerikaanse onderminister voor Afrikaanse zaken, Cohen. Maar een eventueel bestand zal de nood op korte termijn nimmer kunnen lenigen. Maria Haen nam kort geleden namens de Samenwerkende Hulporganisaties poolshoogte in het land. „In het noordelijke Asmara, de tweede stad van Ethiopië, zijn de 1,2 miljoen inwoners omsingeld door het leger. Er komt geen eten de stad binnen. Nu al is het voedsel gerantsoeneerd op twee broodjes en een handvol spaghetti per persoon per dag. Daar zit verder niets op of bij. Je ziet de mensen iedere dag magerder en zieker worden. Bovendien is er in de ziekenhuizen een groot tekort aan medicijnen. En als er al iets te eten is, dan is er geen hout om het te koken. Elk vuur moet met brandstof gestookt worden en dat is onbetaalbaar. Want iemand die bijvoorbeeld in de verpleging in het ziekenhuis werkt verdient 160 gulden per maand, terwijl één liter benzine 300 gulden kost. Werkelijk een vreselijke situatie", vertelt Maria Haen.

Oorlog

In tegenstelling tot de andere rampjaren worden dit jaar ook andere delen van Afrika door de hongersnood getroffen. Behalve Ethiopië en Soedan zijn dat de andere Sahel-landen Tsjaad, Niger, Mali, Senegal, Burkina Fasso en Ghana. In totaal worden in die landen vijf miljoen mensen met de hongersdood bedreigd.

In Liberia in West-Afrika zijn door de bloedige strijd in het afgelopen jaar 1,5 miljoen mensen op de vlucht geslagen. De voedselvoorraden in het land en eveneens in de omringende landen als Sierra Leone, Guinee en Ivoorkust zijn opgeraakt. Hulp geven in Liberia zelf is door de huidige politieke toestand praktisch onmogelijk. Alleen de Belgische afdeling van Artsen Zonder Grenzen en de Amerikaanse katholieke organisatie CRS lukt het om op kleine schaal te helpen in het land. Als er vrede komt zullen naar schatting 700.000 hongerigen en zieken in Liberia bereikbaar zijn. Oorlog is tevens een van de belangrijkste oorzaken van de hongersnood in Mozambique, waar 3 miljoen mensen door getroffen worden. Omdat ruim een miljoen Mozambiquanen naar buurland Malawi zijn gevlucht, raken ook daar de voorraden op en komt een even groot aantal mensen in gevaar. In Angola heeft de sinds de onafhankelijkheid in 1975 durende burgeroorlog tussen de MPLA-regering en de verzetsbeweging Unita zijn tol geëist. Er is een economische stagnatie opgetreden. Twee miljoen mensen kampen nu met ernstige voedseltekorten. En dan is er Zuid-Afrika. Het land, dat steeds vanwege de apartheid in de belangstelling van de internationale gemeenschap stond, heeft er nu een enorm probleem bij. Door de droogte dreigt in sommige afgelegen en onvruchtbare gebieden vooral een grote kindersterfte. De Zuidafrikaanse hulporganisatie Operatie Honger verstrekt momenteel aan liefst 1,6 miljoen mensen voedsel, terwijl er ook nog een 'wachtlust' van 400.000 mensen bestaat. Dat aantal zal in de loop van dit jaar nog flink stijgen. Het zwaarst wordt de zwarte bevolking getroffen. Iedere blanke boer die door de mislukte oogst failliet gaat heeft gemiddeld 200 zwarten in dienst. De politiek neutrale organisatie Operatie Honger ontvangt geen geld van Westerse donoren en 'hoeft dan ook geen geld te verwachten van de Nederlandse actie. De hulpinstelling kan zichzelf bedruipen door de schenkingen

van Zuidafrikaanse particulieren en bedrijven evenals giften van enkele landen uit het noorden.

Organisatie

De hulp die de negen Nederlandse organisaties - Artsen Zonder Grenzen, Memisa, Mensen in Nood, Novib/Gast aan tafel, Nederlandse Rode Kruis, **Stichting Oecumenische Hulp**, Tear Fund, Terre des Hommes en Unicef Nederland - onder auspiciën van de FAO zullen verlenen, richt zich niet alleen op het verstrekken van voedsel. Het gaat ook om medicijnen en gezondheidszorg, transportmiddelen, kleding, zaaigoed, landbouwgereedschap en -programma's, instructeurs, bestrijdingsmiddelen etcetera. Voorts zal er veel geld nodig zijn voor het oprichten van distributiecentra, telecommunicatie, het vervoer van de hulpgoederen over de weg en vooral door de lucht en wat heel belangrijk is, de organisatie van de hulpverlening. De Nederlandse instellingen hebben alle gedetailleerde plannen klaarliggen waar in staat welke projecten waar en hoe worden aangepakt en hoeveel het kost. Mark Couwenberg deelt absoluut niet de mening van de pessimisten, dat de hulp in een bodemloze put terecht komt en nauwelijks resultaat zal hebben. „De hulpprojecten in de afgelopen jaren hebben toch een wezenlijke bijdrage aan een structurele verbetering van de noodsituatie geleverd.

Er liggen al diverse distributiecentra en er is een netwerk van veldwerkers opgebouwd, waardoor het voedsel dit jaar sneller op zijn plaats kan komen. Heel erg belangrijk is dat de hulpverlening in het verleden het moreel en de mentaliteit van de mensen opgevijsd heeft. Voorheen sloegen ze massaal op de vlucht en zwierven ze in zogenoemde hongertrektochten door diverse landen. Dat bemoeilijkt het werk van de hulpverleners enorm. Nu zijn velen er van overtuigd dat het beter is in de eigen streek te blijven. Tevens zijn de autoriteiten minder halsstarrig en sneller bereid om de benodigde medewerking en doorgang te verlenen. De actie van het vorig jaar voor Ethiopië kwam voor velen op tijd. Begin 1990 is inderdaad een massale sterfte voorkomen. Dat moet ook dit jaar kunnen lukken." J. Willemse die namens de **Stichting Oecumenische Hulp** in het charitatieve samenwerkingsverband zit, wijst op het feit dat de acties dit jaar op tijd zijn gestart. „De grote klap wordt in maart en april verwacht, want dan zijn de voorraden echt op. Daarom zijn we al enkele maanden geleden in Afrika begonnen met het treffen van de voorbereidingen. Daarvoor hebben we inderdaad leningen moeten afsluiten." De Samenwerkende Hulporganisaties hebben voor de actie gironummer 555 opengesteld. Voorts worden de hele week in ons land collectes gehouden.

INHOUD:

Advertentie giro 555 Ethiopië	2
Trouw, 04-01-1990.....	2
Noodhulp is goed maar kan beter	2
Leeuwarder courant, 04-01-1990	4
Hulp toch naar Roemenië	4
Nieuwsblad van het Noorden, 04-01-1990	5
Toch voedselpakketten naar Roemenië	5
Het vrije volk, 09-01-1990.....	7
Problemen bij actie Ethiopië	7
Nederlands dagblad, 12-01-1990.....	8
Weinig tv-ondersteuning voor hulpactie Ethiopië	8
De Telegraaf, 13-01-1990.....	9
Voor 200.000 Ethiopiërs komt hulp al te laat.....	9
Trouw, 16-01-1990.....	13
Geen grote tv-show voor Ethiopië	13
De Volkskrant, 16-01-1990	14
Kritiek op actie voor Ethiopië is volstrekt misplaatst	14
De Volkskrant, 18-01-1990	16
Het Parool, 18-01-1990	17
Tigré: extreme honger	17
Nederlands dagblad, 20-01-1990.....	19
Ethiopië opent weg voor voedselhulp aan Tigre.....	19
Het vrije volk, 20-01-1990.....	19
Voedselhulp mag naar hongergebied Ethiopië	19
De Telegraaf, 20-01-1990.....	20
Actie voor Ethiopië brengt f 10 min. op	20
Leeuwarder courant, 23-01-1990	20
ANTI-RACISME PROGRAMMA WERELDRAAD:	20
De Volkskrant, 29-01-1990	23
Het Parool, 03-03-1990	23
De Volkskrant, 01-02-1990	24
Regering verliest greep op gebied waar droogte heerst	24
Trouw, 05-02-1990.....	26
Kerk in DDR had geen speelruimte	26
Leeuwarder courant, 17-02-1990	28
'Goed onroerend goed een schaars produkt'	28
Trouw, 02-03-1990.....	30
Vervolg op 'Gaven delen'	30
Trouw, 24-03-1990 De Volkskrant, 24-03-1990.....	31
Trouw, 10-04-1990.....	32
De lange weg van voedselhulp	32
Trouw, 12-05-1990 NRC Handelsblad, 12-05-1990	34
Trouw, 27-06-1990.....	35
Geldgevers kijken aar ramp, niet naar de politiek in Iran'	35
Leeuwarder courant, 27-06-1990	35
Twijfelende telefoontjes over hulp aan Iran	35
Nieuwsblad van het Noorden, 27-06-1990	36
'God straft toch die meedogenloze ajatollah'	36
De Volkskrant, 28-06-1990	39
Hulporganisatie vreest opdrogen geldstroom Iran	39
Nederlands dagblad, 29-06-1990.....	40
Rode Halve Maan vraagt om meer hulpgoederen	40
Trouw, 30-06-1990.....	41

Korte Metten, Noodhulp Iran	41
Limburgsch dagblad, 06-07-1990 Limburgsch dagblad, 04-09-1990	42
Algemeen Dagblad, 13-07-1990	42
BENOEMD	42
Trouw, 13-07-1990	42
Personalia:	42
Algemeen Dagblad, 19-07-1990	43
BINNENLAND KORT	43
Limburgsch dagblad, 19-07-1990	43
Het vrije volk, 19-07-1990	43
Naar de helikopters	43
Trouw, 02-08-1990	45
NRC Handelsblad, 02-08-1990	45
Algemeen Dagblad, 25-08-1990	45
Gironummer' voor hulp vluchtelingen	45
Trouw, 25-08-1990	46
De Volkskrant, 25-08-1990	46
De Volkskrant, 29-09-1990	46
Veronique laat losse eindjes televisie-actie slingeren	46
Leeuwarder courant, 09-10-1990	49
Keurmerk tegen fraude bij 'goede doelen'	49
Het vrije volk, 09-11-1990	50
Van steekpartij in kerk tot herrie bij herdenkingsdienst	50
Nederlands dagblad, 10-11-1990	52
Amigoe, 10-11-1990	53
LICHTPUNT: KOMENDE VERKIEZINGEN	53
Trouw, 14-11-1990	55
Coördinatiepunt voor (kerkelijke) hulp aan O-Europa voorgesteld	55
Nederlands dagblad, 21-11-1990	56
Trouw, 29-11-1990	56
Hulporganisaties bezien vandaag of ze actie voor Rusland steunen	56
De Telegraaf, 29-11-1990	57
Medewerking hulporganisaties onzeker	57
NRC Handelsblad, 01-12-1990	58
Hulp voor de 'reddelozen'	58
Algemeen Dagblad, 06-12-199	62
Rode Kruis biedt advies aan voor Rusland-actie	62
Het vrije volk, 06-12-1990	63
Rode Kruis adviseert bij hulp aan Russen	63
De Telegraaf, 06-12-1990	63
Veel mensen bieden hulp Russen aan	63
Trouw, 07-12-1990	64
Klacht van noodhelpers	64
Trouw, 11-12-1990	64
'Zelf vervoer regelen in Sowjet-Unie'	64
NRC Handelsblad, 11-12-1990	66
Ook medicijntekort in Sovjet-Unie	66
De Volkskrant, 11-12-1990	67
Organisaties zien af van actie voor Sovjet-Unie	67
Nederlands dagblad, 11-12-1990	69
Vier hulporganisaties doen niet mee aan actie SU	69
Nederlands dagblad, 11-12-1990	70
Werelddiakonaat helpt vluchtelingen Liberia	70
Nederlands dagblad, 11-12-1990	70
Kerkelijke leiders in comité van aanbeveling voedselhulp SU	70
NRC Handelsblad, 12-12-1990	71

Berichten uit Moskou over actie storen Vara	71
Nederlands dagblad, 13-12-1990	72
Nieuwe actie voor hulp Afrika in voorbereiding	72
Leeuwarder courant, 13-12-1990	72
Hulporganisaties gaan actie voeren tegen honger Afrika	72
In dezelfde krant	73
Nederlands dagblad, 14-12-1990	73
Geen (syn.) geref. oproep voor hulp aan Sovjetunie	73
Nederlands dagblad, 14-12-1990	74
Geen (syn.) geref. oproep voor hulp aan Sovjetunie	74
De Volkskrant, 15-12-1990	74
HET VERVOLG, De dodelijke afloop is bekend	74
Het Parool, 15-12-1990	80
Limburgsch dagblad, 22-12-1990	80
Hopelijk meer aandacht voor aanleiding dan voor actie zelf	80
Het Parool, 15-12-1990	83
Algemeen Dagblad, 24-12-1990	83
Roemenië probeert overeind te blijven	83
Limburgsch dagblad, 31-12-1990	89
Algemeen Dagblad, 05-01-1991	89
NEDERLAND GEEFT, ZO SIMPEL LIGT HET	89
Het vrije volk, 05-01-1991	93
Droogte, oorlog, armoede, milieucrisis en onwil: Afrika hongert	93
Limburgsch dagblad, 05-01-1991	95

INDEX

Al-Bashir, O. (Omar)	75	Konings, C. (Corrie)	58
Amsterdam, H. van (Herman)	89	Kosto, A. (Aad)	51
Apeldoorn, H. van (Henk)	48	Kronenberg	85
Astillero, E. (Emannuel)	9	<i>Lankveld, J. (Jan)</i>	31
Baarda, F. (Frits)	93	Lantos, R. (Robert)	83
Barend, S. (Sonja)	66, 69, 71	<i>Lede, K. (Kees)</i>	49
Bécaud, G. (Gilbert)	63	Lijf, A. N. van de (Arm Naef)	40
Beckers, R. (Ria)	68	Lubbers, R. (Ria)	10, 11, 12
Bergsma, T. (Tjipke)	50	Lubbers-Hoogewegen, R. (Ria)	11
Birt, M. (Maria)	85, 88, 89	Mengistu, H. M. (Haile Mariam) .	18, 24, 25, 26, 75, 76
Bleijenberg, W. (Wim)	29	Milliano, J. de (Jaques)	5, 7, 39
Bossema, W. (Wim)	74	Minjon, M. (Margot)	16
Braks, G. (Gerrit) 57, 65, 66, 67, 69, 70, 72, 73, 74		Neefjes, C. (Carine)	36
Brandsteder, R. (Ron)	58	Nijs, R. de (Rob)	58
Bruijne, O. de (Otto)	64	Noord, J. van (Jos)	9, 10, 20
Bukman, P. (Pieter)	57	Nypels, M. (Maarten)	50
Burgers, B. (Ben)	4, 6, 35, 36, 37	Nysingh, E. (Ewoud)	74
Burgers, B. (Ben)	4, 6	Osmer	35, 39
Ceausescu	58, 59, 83, 84, 85, 86, 88, 89	Overeem, E.	69, 70
Célestin, E. (Eli)	52, 53	Perez de Cuellar, J. (Javier)	74
<i>Cock, C. de (Co)</i>	91	Pityana, B. (Barbey)	20, 21, 22
Couwenberg, M. (Mark)	96, 98	Point du Jour, C. (Cenofa)	52, 53, 54, 55
Daalmeijer, J. (Joop)	8	Popescu, V. (Viktor)	88
Dam, M. van (Marcel)	71, 81	Poser, K.	63
Deetman, W. (Wim)	57	Pronk, J. (Jan)	14, 20, 68, 82
Demeter, G. (Gherorge)	87	Puscas, L. (Lenuta)	87
Eeghen, E. van (Ernst)	57	Rinzema, J.	26, 28
Eeghen, R. van (Ernst)	56	Ritzen, J. (Jo)	55
Eeghen, van	56, 57, 81	Roman, P. (Petre)	85, 87
Eleveld, E. (Egbert)	70	Rushdie, S. (Salman)	36, 37
Elt, G. den (Gerard)	83	Selassie, H. (Haile)	76
<i>Erken, L. (Leo)</i>	49	Serbu, E. (Elisa)	61
Golz, H.	85, 86	Simonis, A. (Adrianus)	69, 70
Gomez, T. (Thomas)	43	Slinge, H. (Harry)	58
Gorbatsjov	58, 75	Smit, P. (Pieter)	14
Goudberg, A. (Ada)	88	Speksmijder, C. (Cor)	17
Haan, A. de	64, 65, 66	<i>Stekelenburg, J. (Johan)</i>	49
Haen, M. (Maria)	97	Swart, S. (Sjaak)	63
Hans Willems, H. (Hans)	20	Telgenhof, G. (Gerda)	58
Hasseb, W. (Warro)	10	Tesfamariam, B. (Bershe)	75
Hassen, W. (Warro)	11, 12	Thijn, E. van (Ed)	57
Heiligenberg, E. van den (Els)	88	Timberlake, L. (Lloyd)	93, 94
Hellinga, R. (Runa)	5	Timman, J. (Jan)	57
Hoeksema, J. (Jan)	25	Tökes, L. (Laslo)	84, 85
Hofland, W. (Wim)	10	Veen, J. van (Jan)	24
Hoogh, de	72	Veldhoven, T. van (Thomas)	9
Hooglucht, W. (Willem)	78, 79	Velthoven, T. van (Thomas)	20
Hooglugt, W. (Willem)	6	Verburg, H. (Henk)	5, 7, 8, 13, 36, 38
Hoop Scheffer, J. de (Jaap)	68	Verhey, E. (Emmy)	57
Huinder, C. (Chris)	17	verhoeft, B. (Bert)	68
Jong, W. de (Wessel)	50	Visser, H. (Hans)	50, 51
Jonker, J. B. G.	30	Visser, P. (Piet)	50
Kahsai, A.	76	Vos, J. M.	65
Kassaye, Y.	19	Vrooland, S. (Selma)	32
Kerstiëns, T. (Thom)	45	Wallet, B.	55, 69, 70
Knijff, R. (Rob)	57	Walravens, D. H.	15
Kok, T. de	71	Wester, G. (Giel)	49

Wijnands, M. (Math)82
Wijngaarden, I. van (Ina)36, 39
Wijsen, F. (Frans)42, 66, 67, 69, 80, 81, 82, 89,
90, 91

Willemse, J. (Jaques)..... 81, 82, 98
Zilvold, R. (Rien) 92
Zomer, H.J. (Henk)..... 2, 14, 16, 32, 42
Zuidam, H. van (Henk)..... 77, 78